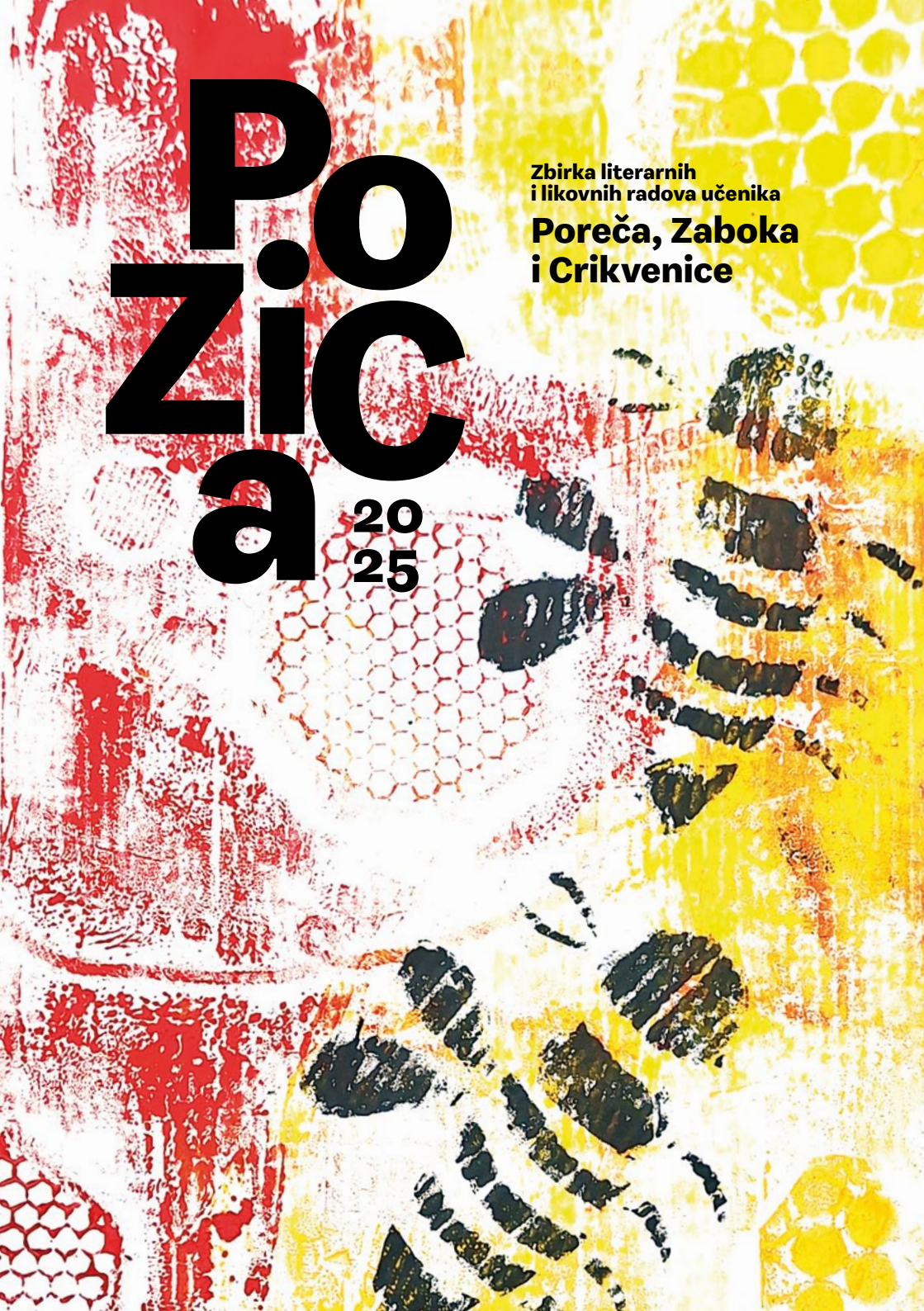

Po- zic a

20
25

Zbirka literarnih
i likovnih radova učenika

**Poreča, Zaboka
i Crikvenice**

ISSN 1847-7909

Po- zi- c a 20 25

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika
Poreča, Zaboka i Crikvenice

ZABOK, 2025.

Nakladnik	Pučko otvoreno učilište Zabok
Za nakladnika	Branko Piljek
Uredništvo	Tina Marušić, glavna urednica Igor Vranješ, grafički urednik Andreja Šagud
Urednica knjige	Tina Marušić, prof.
Lektura i korektura	Tina Marušić, prof.
Grafičko oblikovanje	Igor Vranješ
Likovni rad na naslovnici	Alani Šabić, 7. razred OŠ Tar-Vabriga, Poreč Mentorica: Marina Dželalija Jakominić
Tisak	Printera Grupa d. o. o., Sveta Nedelja
Naklada	500 primjeraka

*(...) želim biti čovjek koji
prepoznaje ljepotu u malim
stvarima i koji ne zaboravlja
zahvalnost. Želim govoriti istinu,
čak i onda kad je teško, jer
vjerujem da se svijet mijenja tek
kad mi, pojedinci, postanemo
bolji. Želim biti čovjek koji ima
hrabrosti slijediti svoje snove, ali i
mudrost da ne zaboravi pomagati
drugima na svom putu. Na kraju,
želim biti osoba koja razumije
druge i nosi dobrotu kao svoj štit
(...) Želim biti najbolja verzija sebe,
ne savršena, već jedinstvena...,
jer svijet ne treba savršene ljude,
već dobre ljude.*

(Melanie Bernobić)

Dragi čitatelji!

Pred vama je novi broj PoZiCe koja će i ove godine okupiti prijatelje i suradnike iz triju prijateljskih gradova – Poreča, Zaboka i Crikvenice, kao i sve generacije koje vole umjetnost, pisanu riječ, likovni izraz, vrednote i bogatstvo hrvatskoga jezika te hrvatske kulture i baštine. Tradicionalno ujesen, krajem listopada, u tjednu posvećenom zabočkom književniku, *gredičkom gospodinu*, u Danima Ksavera Šandora Gjalskog, promocija ove vrijedne riznice mladenačkih ostvaraja pokazuje jasan putokaz u očuvanju svega onoga što je važno – današnjim učenicima, mladim ljudima koji propituju i iskušavaju svijet koji ih okružuje, učiteljima, nastavnicima i profesorima koji taj svijet iznova otkrivaju, roditeljima, prijateljima i obitelji koji u taj svijet ulaze kroz različite perspektive, doživljaje, izraze. PoZiCa iznova okuplja, spaja, prepoznaje, motivira i dokazuje da se može – da svaka iskra, svaki talent, svako nadahnuće pronađu put i ostaju. Ostaju kada su zapisani, dokumentirani i ukoričeni – postaju glas današnjice, aktualnosti, dio baštine, postaju brend. PoZiCa kao takva jest brend. Prepoznatljiva po vrijednostima koje promiče, svojem izgledu, strukturi, po cilju – jačanju mladih ljudi koji otvaraju vrata životu i svijetu. Neka im ove stranice budu dodatan vjetar u leđa.

Nagrade Laurus nobilis (u kategoriji hrvatskog i talijanskog jezika), Mala nagrada Gjalski i Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola te Miće sunce dodjeljuju se učenicima osnovnih i srednjih škola za najbolje literarne radove tijekom godine na županijskoj ili međužupanijskoj razini. Valja razmisliti o podizanju ovih literarnih natječaja na državnu razinu kako bi se još više pronosila vrijednost naših domaćih književnika, kako bi se čuvala nemjerljiva vrijednost svih triju hrvatskih narječja, mnogobrojnih dijalekata i idioma, jezika koji više nego ikad treba njegovati, učiti, razumijevati, osjećati. Uz nagrađene radove nalaze se i pohvaljeni radovi koji zajednički prepleću misli i preokupacije mladih, i iste i različite, i uobičajene i sasvim neobične. Svijet je to s puno pitanja – kakvi su ljudi i kakvi žele postati, ima li još dobrote i empatije u ljudima, što čine različitosti, je li iskazivanje osjećaja vrlina ili slabost? Što je sreća i što ju uistinu čini? Jesu li svakodnevni, školski ili obiteljski problemi nepremostivi? Mlađi učenici često pišu o ljepotama prirode, osjećajima, snovima, kreiraju baj-

kovite svjetove u kratkim zanimljivim pričama, dok se oni stariji vrlo vješto poigravaju jezikom stvarajući nerijetko začudne, neobične, pa i filozofske tekstove. Promišljajući o svijetu koji ih okružuje, mladi naraštaji u obliku kratkih priča različitih tematika i stilova stvaraju pisani trag i ostavljaju uspomenu na dane djetinjstva i mladosti. Isto su tako uvršteni i najbolji likovni radovi osnovnoškolaca i srednjoškolaca u različitim likovnim tehnikama i formatima, u kojima učenici pokazuju svoja znanja, tehnike, talente, kreativnost, vješto vođeni mentorskim savjetima.

Zato velika hvala svim mentorima na neiscrpnom plamenu vječnoga entuzijazma, za nove ideje, projekte, suradnje! Velika hvala grafičkom uredniku Igoru Vranješuu na realizaciji svih zamisli, svim organizatorima i Upravnom odboru Kulturne manifestacije „Dani Ksavera Šandora Gjalskog” na svečanosti koja traje i ostaje. Hvala našim prijateljima Porečanima i Crikveničanima – naša suradnja i razmjenjivanja iskustava obogaćuju i unaprjeđuju svaki novi broj, svaku novu promociju!

I za kraj, provodna misao ovog broja jest: *Svijet ne treba savršene ljude, već dobre ljude*. Budimo dobri, mijenjamo svijet nabolje, zalažimo se za čovjeka i iskr u djetetovim očima!

Tina Marušić,
urednica knjige

Poč reč

*(...) velik postaješ
samo ako imaš
veliko srce.*

(Damian Savić)

Chiara Mačinić, 2. razred

Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin
Samostalni rad

Kakav čovjek želim biti

(Inspirirano *Dnevnikom Anne Frank*)

Stojim ovdje pred vama s jednim pitanjem koje nas sve, na ovaj ili onaj način, prati kroz život – kakav čovjek želim biti? Vjerujte mi – ovo je pitanje i Ana Frank postavljala sebi u svojim mislima i zapisima. Možda ono zvuči jednostavno, ali u sebi nosi težinu naših nada, snova i odgovornosti. Svi mi, svakoga dana, činimo izbore, a ti izbori oblikuju, ne samo naše živote, već i svijet oko nas. No da bismo znali što birati, prvo trebamo znati tko želimo postati.

Čitajući *Dnevnik Anne Frank*, ne možemo ostati ravnodušni prema njezinoj snazi, hrabrosti i vjeri u ljudsku dobrotu, čak i u najtežim trenucima. Anna, zarobljena u tajnom skrovištu, daleko od slobode svijeta, nikada nije prestala preispitivati sebe i svoje vrijednosti. Ona nije samo sanjala o tome da preživi, ona je željela biti osoba koja donosi razliku, osoba koja donosi svjetlost u mračan svijet. U svom dnevniku zapisala je: *Unatoč svemu i dalje vjerujem da su ljudi u osnovi dobri*. Takva vjera u ljudskost pokazuje kakva je osoba Anna željela biti – netko tko gradi, a ne razara, tko voli, a ne mrzi i osuđuje. I sada – kad postavim sebi pitanje *Kakav čovjek želim biti?*, odgovor tražim u njoj. Prvo i najvažnije – želim biti netko tko se bori za pravdu, čak i kada je svijet nepravedan. Netko tko ima hrabrosti suočiti se s teškoćama, ali i srce da ne izgubi vjeru u ljepotu života. Želim biti netko na koga se drugi mogu osloniti, osoba koja nudi ruku kada je najpotrebnije i koja nikada ne zaboravlja da smo svi povezani – dio iste ljudske priče.

Anna nas uči da snaga nije u moći, već u ljubaznosti. Ona nas podsjeća da, iako ne možemo uvijek birati okolnosti u kojima živimo, uvijek možemo birati kakvi ćemo ljudi postati.

Stoga, želim biti čovjek koji prepoznaje ljepotu u malim stvarima i koji ne zaboravlja zahvalnost. Želim govoriti istinu, čak i onda kad je teško, jer vjerujem da se svijet mijenja tek kad mi, pojedinci, postanemo bolji. Želim biti čovjek koji ima hrabrosti slijediti svoje snove, ali i mudrost da ne zaboravi pomagati drugima na svom putu. Na kraju, želim biti osoba koja razumije druge i nosi dobrotu kao svoj štit... Jer..., ako je Anna, usred tame, mogla pronaći svjetlost, onda i mi, slobodni ljudi, moramo biti nositelji te svjetlosti.

Kakav čovjek želim biti? Želim biti netko poput Anne, tko vjeruje u dobro i radi na tome da ga širi. Želim biti najbolja verzija sebe, ne savršena, već jedinstvena..., jer svijet ne treba savršene ljude, već dobre ljude.

Melanie Bernobić

Osnovna škola „Jože Šuran”, Višnjan, PŠ Kaštelir, 8. razred

Mentorica: Jadranka Lukić, prof.

Nagrada Laurus nobilis, kategorija: osnovna škola – hrvatski jezik

Evelyn Kvesić

Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč, 7. razred

Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Tajna tihe djevojčice

Iz lijepoga sam se sna probudila radosna, sa širokim osmijehom na licu. Da, napokon se i to dogodilo, došao je prvi dan školske godine! Brzo sam navukla svoju omiljenu majicu, obukla tijesne, sive hlače, počešljala svoju čupavu, plavu kosu i jurnula do škole. Znam, jako je čudno što volim školu, no ja ju ne volim zbog učenja, već zbog prijatelja. Imam dvije prijateljice – Nikolinu i Teu iako rekla bih da sam ja, među njima, glavna u društvu.

Prva sam došla u razred, nestrpljivo čekajući da stignu moje prijateljice. Nakon mene u razred je stigla neka nova, tiha djevojčica. Bila je to djevojčica smeđe, bujne kose. Imala je šiške koje su joj djelomično pokrivale oči. Oči su joj bile plave poput vedroga neba. Nosila je crnu majicu i crne, široke hlače.

– Kako se zoveš? – upitala sam je.

Djevojčica me nije ni pogledala, zauzela je zadnju klupu i već vadila knjige iz torbe.

Stigle su Nikolina i Tea, no nakon što je stigla tiha djevojčica, mene one više nisu zanimale. Neprestano sam gledala u djevojčicu. One su shvatile da nisam raspoložena za razgovor te su one međusobno razgovarale što je, ako mene pitate, pomalo čudno. Nikada se prije nisu tako slagale.

Učiteljica je ušla u razred. Svima je rekla da se sprijateljimo s tom novom, tihom djevojčicom, no da je ne pitamo previše o njezinom privatnom životu. U tom mi trenutku ništa nije bilo jasno iako sam bila malo zabrinuta. Tko zna što li ta djevojčica skriva?

Danima sam pokušavala zbližiti s djevojčicom, no ona me i dalje ignorirala.

Već je tri tjedna nije bilo u školi, no nitko nije znao koji je razlog njezine odsutnosti. Ta mi je tri tjedna bilo jako dosadno. Pitala sam Nikolinu i Teu hoćemo li se igrati. Njihov me odgovor iznenadio.

– Ti nas više ne voliš! – izustila je Tea.

– Gledaš samo u tu djevojčicu. Ona tebe ionako ne želi. – dodala je Nikolina.

Bilo mi je dosadno ovih dana te sam bez razmišljanja odgovorila:

– Tko, ja? Ja nju uopće ne gledam, samo sam je promatrala bez ikakvog razloga, ha ha! Ona je baš sramežljiva i tiha, tko bi se uopće s njom družio?

Cure su me gledale sumnjičavo, no ja sam se pravila kao da ništa ne primjećujem.

– Dakle, želite li da se igramo skrivača?

– Može, ja brojim! – hitro je odvrtila Nikolina.

Bila sam baš sretna i uzbuđena, nakon toliko vremena ponovno se družim s Nikolinom i Teom! Bilo mi je zabavno iako nisam dobra u igri skrivača. Iz škole sam se vratila umorna i uzbuđena, ispričala sam sve mami, kao što joj svaki put kad se vratim iz škole ispričam sve što se toga dana dogodilo.

– Drago mi je što se opet družite! – rekla je moja mama.

Već se sutradan u školu vratila tiha djevojčica, imala sam plan razgovarati s njom nakon škole, kad budemo same. Nakon škole ostala je sjediti na klupici u školskome dvorištu čekajući autobus.

Prišla sam joj i rekla:

– Hej, hoćemo li malo razgovarati?

Djevojčica svojim tihim glasićem promrmljala:

– Ti si me jako iznevjerila! Ne želim s tobom nikad više razgovarati!

Bila sam na rubu da pustim suzu, oduvijek sam joj htjela biti prijateljica. Drhtavim sam glasom rekla:

– Tko, ja? Ja to nikad ne bih napravila!

Djevojčica mi je pružila svoj mobitel na kojemu je bio lažan profil na Facebooku, društvenoj mreži koju ja uopće ne koristim. Netko je napravio lažan profil s mojom fotografijom i imenom, sigurna sam da su to napravile Tea i Nikolina. Vidjela sam mnoge ružne objave, kao na primjer jedna na kojoj je bila slika djevojčice kako sjedi na klupici u školskome dvorištu, a na slici je pisalo *Klupica gubitnika*. Još je gora bila jedna objava koja je prikazivala tu djevojčicu u zadnjoj klupi, a fotografija je, čini mi se, snimljena na školskom satu. *Najružnija učenica u našoj školi, pa možda i u cijelome svijetu*. pisalo je na fotografiji. Naježila sam se od glave do pete, ruke su mi se tresle.

– Ovo... ovo nije moguće! – rekla sam u suzama.

– Više ti nikad neću vjerovati. – rekla je djevojčica udaljavajući se od mene brzim hodom, a ja sam je slijedila.

– Pusti me! – glasno je viknula. Bila je to neugodna situacija, a uz to, baš je u tom trenutku učiteljica iz fizike prošla pored nas.

– Što se to događa? – učiteljica me pogledala ostrim pogledom.

Djevojčica joj je objasnila situaciju i, naravno, pokazala onaj lažni profil s ružnim, gadnim objavama. Ta se vijest proširila do moje mame. Ona je bila jako razočarana, rekla mi je da moram izbrisati svoj profil i ne smijem više imati društvene mreže.

– Nasilje je opasno! – rekla je i strogo me kaznila.

Više ne smijem imati društvene mreže i ne smijem izlaziti s prijateljima mjesec dana.

Već je prošlo tjedan dana od toga događaja. Mislila sam da su svi problemi već riješeni, no mojoj mami zazvonio je mobitel.

– Dobar dan! – javila se moja mama – Zar i dalje? Dobro, dobro, riješit ćemo to.

Ruke su mi se ponovno tresle, no ovaj put puno više. Znala sam da se radi o onome problemu, onome koji se dogodio još prošli tjedan. Tko zna, možda završim na državnim, a možda i svjetskim vijestima koliko se moj problem proširio.

– Može, popričat ću ja s njom. Doviđenja!

Mama je spustila svoj telefon na stol i pogledala me oštrim pogledom. Znam da sam u velikom problemu kad me ona tako pogleda. Uzela sam svoj mobitel u ruke i igrala svoju omiljenu videoigricu u nadi da se ništa loše neće dogoditi. Mama je došla do mene i uzela mi mobitel iz ruku. Mislila sam da sam gotova, da će se dogoditi nešto jako loše, kao na primjer da će me istući, no na svu sreću rekla je da moramo ozbiljno razgovarati. Pokušala sam joj objasniti cijelu situaciju, no ona mi, kao i uvijek, nije htjela povjerovati. Ona meni nikada ne vjeruje! Rekla mi je da joj se javila mama te djevojčice, rekla joj je da i dalje nastavljam objavljivati ružne objave o njezinoj kćeri. Oh, stvarno mi je teško, najradije bih sada nestala s ovoga svijeta! Mama mi je nakon razgovora oduzela mobitel. Znala je da, ako mi oduzme mobitel, neću više moći ništa objavljivati.

Stvarno sam se bojala otići u školu! Mislila sam da je cijeli razred doznao što se dogodilo, da me nitko neće voljeti. Bila sam sasvim uvjerenjena da su Tea i Nikolina vijest proširile cijelome razredu, one su baš bezobrazne! Naravno, morala sam otići u školu, ali na svu sreću nitko nije izgledao kao da zna što se dogodilo. Djevojčice ponovno dugo nije u školi. Mislila sam da možda ponovno pokušam prići toj djevojčici iako mislim da to više ne želi. Moja mama uvijek kaže da ako ne pokušas, ne znaš što će se dogoditi. Možda mi djevojčica i oprost, sve je moguće. No nekoliko tjedana kasnije pokazalo se suprotno. Učiteljica nam je rekla vijest koja me doista razočarala.

– Ona djevojčica... ona tiha, sramežljiva djevojčica, otišla je u drugu školu. – rekla je učiteljica tihim glasom.

Iako se toj djevojčici više nisam imala hrabrosti javiti, bila sam uzrujana. Pocrvenjela sam i opet sam se skoro rasplakala. Ne mogu više

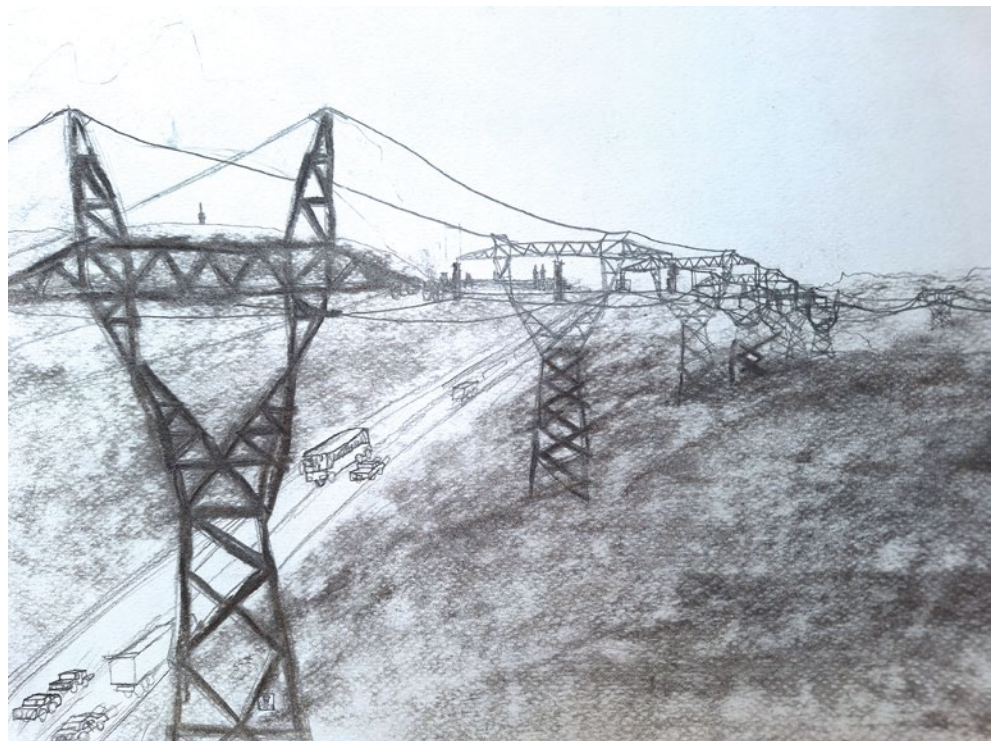
izdržati! Jednostavno, teško je bilo ne rasplakati se. Čim sam pustila suzu, pao mi je kamen sa srca. Doista me mučilo pitanje je li tomu bio uzrok taj što sam je ja povrijedila jer od toga je dana više nisam vidjela u školi. Tea i Nikolina su se smijale; da je bar to vidjela ta djevojčica, više im nikada ne bi povjerovala. Otada svaki školski odmor sjedim na klupici u školskome dvorištu i gledam Teu i Nikolinu kako razgovaraju i igraju se skrivača. Često razmišljam o toj djevojčici. Da je barem znala tko je u pravu i što se zapravo događa.

Ana Maraston

Osnovna škola Finida, Poreč, 6. razred

Mentorica: Valentina Lamot, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – hrvatski jezik

Mateo Fator

Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč, 7. razred

Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Oblak na dlanu

Bio jednom jedan čovjek zvan Arlah. Poput Boga, mogao je učiniti gotovo sve što je htio. Mogao je letjeti, preskočiti planinu, čak i dahom zalediti čovjeka, sve o čemu prosječan čovjek može samo sanjati.

Arlah je živio tisuću milja ispod najdubljih mora Tihog oceana gdje čovjek nikada nije kročio. On je bio mudar, ali duboko u srcu vrlo zloban. Arlahu nikada ništa nije nedostajalo, ali je opet mislio da ima premalo. Njegov zlatni, raskošni dvorac prostirao se kilometrima, a u unutrašnjosti ga je čekala gozba s najfinijom hranom na stolu.

U selu udaljenom sedam brda i dolina bio je jedan vrlo siromašan čovjek. Zvao se Merihon. Njegova ljeta bila su vruća, a zime hladne te nije imao gotovo nikoga tko bi mu pomogao. Ali, za razliku od Arlaha, imao je vrlo dobro srce koje bi raspoložilo najtužnijeg čovjeka i koje bi najzlobnijeg čovjeka očaralo i promijenilo.

Jednoga dana padala je vrlo jaka kiša. Grmjelo je, valovi su se preokretali jedan preko drugog, vjetar je rušio kuće. U jednom trenutku grom je udario točno ispred Merihonove kuće. Uskovitlano i bijesno more, uznemireno gromovima, zaljuljalo je i vrhove Arlahove palače. Tada se začuo moćan glas koji ih je spremno pozivao:

– Izadite! Ne bojite se! Nevrijeme na vas ne utječe! Grom ispred vaših domova put je do zlatnih vrata koje vode u Azgard, Kraljevstvo Nebesa! I tako se, njih obojica, popnu na vrh groma, a potom na oblak koji je bio mekan poput šećerne vune, a opet neuništiv. Glas koji oni bijahu čuli bio je glas Thorov, boga munje i nevremena. Izjavio je svečano Thor:

– Danas je dan u kojem ću odlučiti koji će od vas biti moj vjerni nasljednik, stoga imam zadatak za vas. Vi trebate pola dana i pola noći držati oblak poput ovoga u rukama. Ovo nije običan oblak. On može mijenjati boju i oblik, vaš je zadatak predati mi oblak pahuljast i bijel. Ovaj oblak prima vaše osjećaje i o tome ovisi boja oblaka. Samo istinski dobar čovjek svojim mislima može napraviti oblak bijelim i pahuljastim poput ovoga.

Thor je svakom dao po jedan oblak, a u tom trenutku oglasiše se blagi mirni glasovi anđela što čuvaju Asgard i začuje se zvuk harfe koji se stišavao i stišavao. Prije no što su se vratili na zemlju, Thor ih pozdravi i zaželi im sreću.

Na tlu više nije bilo bujice, samo Sunce koje je osvjetljavalo i najmanji kutak sjene. I tako se ova dvojica baciše na zadatak.

Ena Banjac

Osnovna škola Finida, Poreč, 5. razred

Mentorica: Tea Teodorović, mag. art.

Merihon je nježno čuvao svoj oblak i brinuo se za njega, ali Arlah je već od početka znao da neće uspjeti jer mu je srce bilo ispunjeno tugom i bijesom. Stoga je, lukav i domišljat, spretan u varanju, napravio svoj oblak koji je bio bijel i pahuljast te naizgled jednak kao i Thorov. Bog im je poručio da ovu večer odspavaju, ali da oblak drže ispod jastuka. Sljedeće jutro probudili su se u rajskom gradu, u Asgardu.

– Vidim da ste obojica činili ono što vam je rečeno. Gozba je na stolu za vas, a vi mi morate predati oblake.

Arlah i Merihon predahu oblake Thoru, kralju Asgarda i bogu munja i gromova.

Thor je, nakon otprilike sat vremena, pozvao dvojicu i održao govor:

– Vi ste mi obojica predali oblake. Jedan bijel i pahuljast, baš kao što je bio vaš zadatak, drugi prošaran sivom bojom, pomalo otežao. Mudri Thor, kojeg ljudske slabosti nisu mogle zavarati, razmisli i reče:

– Koliko god se trudili, tuga, strah pa i ljutnja nađu put do srca. Bilo bi savršeno kada bi srce poznavalo samo dobrotu, no savršenstvo ne postoji. Merhionov je oblak od brige otežao, njegovo je srce ispunila tuga i ljutnja zbog vlastite slabosti da oblak održi bijelim. Proglašavam Merihiona svojim nasljednikom zato što me nije pokušao prevariti, a tebe Arlaše, proganjam iz morskih dubina, šaljem te u svijet poput oblaka da lebdiš nad svijetom i učiš kako postati bolji.

Arlah se vinuo u visine, spreman izaći iz morskih dubina jer je shvatio da je bio usamljen unatoč raskoši i moći. Njegovo kraljevstvo će ga čekati sve dok mu srce ne postane pahuljasto i bijelo, dok ne nauči voljeti i dijeliti. Tek tada će postati dostojan vladar morskih dubina jer velik postaješ samo ako imaš veliko srce.

Damian Savić

Osnovna škola Poreč, 6. razred

Mentorica: Snježana Sumić, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – hrvatski jezik

Mjesta na koja se ne usudim pogledati

Neki ljudi lako pričaju i iskazuju svoje osjećaje. Kad su sretni, viču od uzbuđenja. Kad su tužni, plaču. Kad su ljuti, jasno daju do znanja i pokazuju što ih muči. I... Tu dolazim ja.

Kad me netko pita kako sam, uvijek kažem 'dobro'. I to je to. Ali to nije uvijek baš zato što sam uvijek dobro, nego samo zato što ne znam što bih drugo rekla. Često se osjećam kao da u meni postoji cijeli jedan svijet mojih misli i osjećaja, svijet zaključan u nekom sobičku, skrivenom, neistraženom, zaključanom. Bojim se što bih mogla pronaći uputim li se prema njemu. Nekad, kad ostanem sama, imam osjećaj kao da me nešto stišće. Kao neka težina u srcu i ne znam kako da je se riješim. Ponekad se pitam što bi se dogodilo da zaista kažem ono što mislim. Što bi se dogodilo da priznam da me neke stvari bole i da nisam i ne mogu biti uvijek jaka? Da mi nije svejedno kad me netko povrijedi? Bi li me ljudi razumjeli? Ili bi samo rekli da dramatiziram i pretjerujem? Lakše mi je šutjeti. Lakše je nasmiješiti se i reći da je sve dobro. Jer, ako ne pričam o tome, možda će sve nestati. Možda ću zaboraviti. Ipak...ne nestane. Samo ostane zarobljeno unutra. Još dublje. U kutiji, u ladici, u sobičku. Nekad mislim da bi bilo lakše da pustim nekog unutra. No bi li taj netko zaista želio slušati? Bi li se netko uopće htio zamarati mojim osjećajima? I kako da počnem pričati kad cijeli život bježim od toga? Gdje je početak svemu tome? Svaki put kad pokušam pričati, kao da mi se riječi zarobe u grlu i ne mogu ih natjerati van. Srce mi počne lupati sve brže i brže, lice se užari, tijelo ostane zarobljeno u borbi za zrak.

Možda jednog dana... Možda skupim hrabrosti i krenem potražiti onaj sobičak. Nađem vrata koja će me odvesti do one ladice. Skupim dovoljno zraka za izdržati unutra i otvorim kutiju. Možda... Ali ne danas. Danas ću još uvijek reći 'dobro sam'.

Iva Borovac

Osnovna škola „Vladimir Nazor”, Vrsar, 7. razred

Mentorica: Stjepana Čumigaš Krivačić, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – hrvatski jezik

Ezra Kolacio

Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč , 5. razred
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Ho raccontato una bugia colossale

Tutti nella propria vita hanno detto almeno una bugia, astronomicamente insignificante o una bugia così colossale che può portare dei grandi guai al bugiardo. A me è successa la seconda variante.

Nell'estate di cinque anni fa non avevo niente da fare, quando dico niente, intendo assolutamente niente tutto il giorno, stavo a casa seduto sul divano e mi annoiavo mortalmente. Vedendo ciò i miei genitori hanno deciso che comperarmi un libro classico sarebbe stata la soluzione a questa situazione. Non mi ricordo adesso quale esattamente fosse il titolo di quest'opera d'arte ma mi ricordo un'altra sua caratteristica: era proprio gigante, non come l'Odissea per esempio, ma per me piccolo era il libro più mostruoso che conoscessi. Non amavo proprio leggere a quell'età ma dopo le prime pagine di quel libro ciclopico la mia ultima speranza era scomparsa, infatti più leggevo più mi annoiavo. Non volevo dire questo disperatissimo fatto ai miei genitori perché sapevo che la notizia non sarebbe stata accolta con gioia. Considerando ciò, ho preso una decisione che mi avrebbe portato alla peggiore sera nella mia vita: non lessi il libro fino alla fine e dissi che l'avevo fatto.

Le settimane passavano e io mi ero rimesso a fare il mio lavoro estivo preferito: non fare assolutamente niente. Un mese dopo siamo andati in un ristorante. Dopo una fantastica cena mio padre mi chiese di raccontargli del libro che avevo letto. Qui la mia bugia crollò, venivo interrogato dei fatti del libro ma non sapevo nulla e per non complicare la situazione ho ammesso di non aver letto il libro e lui mi ha fatto la predica.

Questa è stata la mia più grande bugia e da là in poi cerco di non essere un bugiardo e dire bugie... solo quando è necessario. A me non piace ricordare questa situazione perché mi ricorda il mio grande imbarazzo. Spero che non succederà mai più una cosa del genere.

Petr Ananevskii

Talijanska osnovna škola/Scuola elementare italiana „Bernardo Parentin”,

Poreč-Parenzo, 7. razred

Mentorica: Ester Grubica, prof

Nagrada Laurus nobilis, kategorija: osnovna škola – talijanski jezik

A tutti capita di avere paura

A tutti capita di avere paura, a chi di più, a chi di meno. Io sono una persona coraggiosa, ma questo coraggio me lo sono fatto venire col tempo, perché una volta non ero così: in prima elementare avevo molta paura ed ero molto timida, anche in situazioni in cui non c'era motivo.

Il mio primo giorno di scuola ero molto emozionata: avevo sentito dire che la scuola era un posto serio, che lì non si facevano monellerie, e alcune mie amichette che già andavano in seconda o addirittura in terza ("Wow", pensavo, "che grandi!") mi avevano detto che la scuola era un posto terribile, un posto di torture e cose che non potevo neanche immaginare. Sinceramente, non ci credevo, ma ero comunque molto emozionata.

Ero appena entrata nell'atrio e mi ero avvicinata ai miei futuri compagni. Dopo dieci minuti avevamo già fatto amicizia e stavamo parlando piacevolmente quando all'improvviso ci zittimmo tutti: da dietro un angolo era comparsa una signora robusta, alta, dall'aspetto minaccioso, con gli occhi simpatici ma severi, col naso aquilino e la bocca dal taglio deciso e severo. Aveva i capelli argentati con qualche filo argentato che timidamente faceva capolino su quella testa piena di esperienza. Avrà avuto cinquant'anni. Faceva molta paura, ed aveva una stazza imponente. "Ehi, non è che mi mangia se sbaglio!", pensavo, perché aveva l'aspetto di una signora esigente, che vuole il meglio. Però quegli occhietti simpatici un po' mi rassicuravano...

Poi però sorrisse dolcemente, e la voce che uscì dalle sue labbra non era quella che mi aspettavo. Parlava lentamente, senza gesticolare molto. Era la vicepresidente, disse, e man mano che andava avanti, mi sembrava sempre più simpatica. Alla fine del discorso tutti applaudirono rumorosamente e io mi sentii rassicurata, quella voce dolce era molto piacevole.

Tutto sommato alla fine mi stette simpatica e già a metà anno la stimavo molto per i suoi modi garbati e l'umorismo che aveva.

Ho imparato che non ci si deve spaventare per ciò che non si conosce, andando avanti lentamente e pazientemente si capisce tutto.

Virginia Vendrame

Talijanska osnovna škola/Scuola elementare italiana „Bernardo Parentin”,

Poreč-Parenzo, 7. razred

Mentorica: Ester Grubica, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – talijanski jezik

Chiara Mačinić

Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin , 2. razred
Samostalni rad

Il mio primo successo

Penso che ogni persona viva molti successi, però il primo è il successo più emozionante. L'emozione è ancora più forte quando qualcosa di positivo succede in modo inaspettato. Ecco era uno di questi casi quando nove anni fa la piccola "me" ha avuto il suo primo successo.

Sin da piccola ero affascinata dalle ballerine, dal ballo, dal sentimento di libertà mentre ascoltavo il ritmo della musica e ballavo senza nessuna preoccupazione. A soli cinque anni mi sono iscritta a ginnastica ritmica, uno sport dove si mescola il ballo, il balletto e la ginnastica ed è uno sport difficilissimo praticato soprattutto dalle ragazze.

Era già da qualche mese che facevo ginnastica ritmica con un gruppo di altre bambine, niente di che. Un giorno ad entrare nella palestra non fu solo la mia allenatrice, con lei entrarono due donne serie a me sconosciute e che mi mettevano soggezione. L'allenatrice le aveva presentate come allenatrici pure loro, ed erano alla ricerca di bambine che avrebbero potuto far parte del gruppo professionale dove si allenano duramente le ragazze che hanno già esperienza. Abbiamo cominciato il nostro solito allenamento e io mi impegnavo molto. Dopo l'allenamento una delle donne mi aveva chiamata: ero stata scelta! Io non ci potevo credere! Avevano dato a mia mamma un foglio con il numero di telefono e altre informazioni. Non potevo smettere di sorridere, ero molto felice e penso che quello è un momento che ricorderò per sempre.

Sono passati nove anni e sono ancora nello stesso sport. Le due donne sono ancora le mie allenatrici e non sembrano più tanto spaventose. Quell'esperienza mi ha portato qui dove sono adesso. Con la ginnastica ritmica s'imparano molte lezioni di vita, lo sport mi ha portato molte cose belle però ci sono anche quelle meno belle ma se potessi ritornare indietro a quel preciso momento, non cambierei niente perché niente si può paragonare con le soddisfazioni che sono nate da quell'episodio.

Marie Lou Čugalj

Talijanska osnovna škola/Scuola elementare italiana „Bernardo Parentin”,

Poreč-Parenzo, 8. razred

Mentorica: Ester Grubica, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – talijanski jezik

One

Zavjese na prozoru naglo su se uzdigle kada je u prostoriju ušla žena u bijeloj kuti. Rukavi odore bili su joj napeti na nadlakticama.

– Mara, jel'da? Je li ti hladno? Da zatvorim prozor? – upitala je žena djevojku koja se izgubila u naslonjaču.

Nije odgovorila.

– Primijetila sam da te danas nije bilo na ručku.

– Nisam bila gladna.

– U redu. – pogledala je nešto u bilježnicu i zaklopila. – Možeš li mi reći nešto o svom djetinjstvu?

– Ništa posebno... Ja i moja sestra smo gradska djeca... igranje u parku s ostalom djecom iz kvarta. – smirenim je tonom Mara govorila ženi preko puta sebe koja je svojim tijelom ispunila cijeli naslonjač. – Nismo često putovali. Moji su putovanjem smatrali odlazak baki na selo.

– Nisu ti se sviđala ta putovanja? – upitala je pokušavajući osmijehom pružiti osjećaj topline.

– Ne – namrštila se Mara. – Baka je uvijek kritizirala mamu. Tata joj nikad ne bi stao u obranu i mama bi uvijek bila na rubu suza.

– Imaš dobar odnos s mamom? – pitala je žena uz isti onaj namješteni osmijeh.

– Mama bi mi znala reći da je razumijem bolje nego ona samu sebe, ali... Nije joj lako.

– Možeš li mi to pojasniti? – obrazi su joj se objesili od lažne zabrinutosti.

– Nema tu baš nešto previše za objašnjavati. Tata je radio cijelo vrijeme, mama sama doma s nas dvije.

– Čini li te nervoznom razgovor o ovome? – svoju je ruku stavila na Marinu nogu koja se trzala na mjestu.

– Ne! Želim sve reći! – ljuto je izmaknula nogu ispod njezinog dlana.

– Tata nikad nije bio kući, a kad je bio... Mama se s tim nosila do jednog trenutka kada je počela piti. Jel' je krivite? Da pogodim: ona je loš roditelj, a ne tata koji kupuje šarene haljine jer to cure vole. – okrenula je očima – A, moja mama je šutjela i trpila. Kao da se to podrazumijeva. Nakon što je to ispucala, zastala je na trenutak i čvrsto sklopila oči. Kao da je progutala sve suze.

– A, kad popustiš jer ti je dosta... onda dobiješ flisku. – nastavila je Mara – Jer kakva si to žena?! Skrivaš se poput djeteta od 47 godina jer

Leona Maljić

Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč , 6. razred
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

žena ne puši, žena ne pije. To može on. On ima posao, on zarađuje. Moglo se čuti kako Marine suze kaplju, ali negdje iza očiju. Duboko je udahнула. Iako su i vrata i prozori bili zatvoreni, čuo se vjetar.

– Vidim da te razgovor o ovome uzrujao. – tišinu je prekinula žena čije je glatko lice sad poprimilo iskreniji izraz. – Sigurna sam da tvojoj majci nije lako.

– Ne želim da novinari s istim stavom kao moj tata dođu do ovih informacija! – ljutito je odbrusila Mara.

– Mi kao ustanova ne dijelimo informacije s novinama i ovaj naš razgovor je strogo povjerljiv. – iskreno ju je sada tješila žena. – Je li tvoj otac ikada udario tebe ili tvoju sestru?

Mara je spustila pogled.

– Ako pitate njega, to je bilo samo kad smo zaslužile.

Žena u bijeloj kuti uspravila se u naslonjaču. Soba je bila poluprazna, dva naslonjača jedan nasuprot drugom i radni stol. Žena se pokušala dodatno zamotati u svoju kutu, kao da ju je prošla neka hladnoća. Soba je bila previše prazna.

– Tea, moja sestra – imala je Mara potrebu nastaviti – uvijek je bila tatina cura. Slika i prilika onoga što je tata smatrao ženom. S dugom, uvijek uredno počesljanom kosom. I sjajnom kožom i plastičnim osmijehom. Ne premršava, a niti malo debela. Uvijek ženstvena. Pred par mjeseci sve se promijenilo. Kosu je vezala u neurednu punđu, počela je nositi trenirke i široku odjeću tamne boje. Nije joj se više dalo ni našminkati ujutro. Kada sam je pitala što se događa. Rekla mi je... – naglo je zašutjela.

– Moramo pronaći razlog za tvoje djelo kako bismo sukladno s njim i postupili. – objasnila joj je žena s toplinom u glasu koja se do sada nije osjetila.

Mara je opet spustila pogled i kimnula glavom.

– Zašto? – pogledavši Maru preko naočala, istisnula je svoj podbradak.

– Nije slušao! Nije slušao kada je u suzama hvatala dah! Nije ga bilo briga jer je ona samo žena. Kao što je i za tatu moja mama bila samo žena. Njegove ruke su bile snažnije, koliko god se ona otimala. A, rekla je ne!

Brana iza očiju je popustila.

– Vikala je ne! – histerično je vriskala Mara – A, on, kao neki frajer! I, što je bilo?! Ništa! Ni novinara, ni policije! Policija na kavi s njegovim tatom. Pitali su je kako je bila obučena! – rukavom je obrisala obraze. Psihologinja je rukom ponovno krenula prema njezinoj nozi koja se ovog puta nije izmaknula.

– A, kada mi je Tea sve to rekla... – Mara je čvrsto zatvorila oči i pustila da suze kapaju.

– Nisam ga mogla podnijeti. Znala sam da nikada neće dobiti ono što zaslužuje. Prezerala sam ga. Njegovu glupu facu, njegove nove patike, kako hoda u njima, njegove prijatelje, savršeno počesljanu kosu, zube kojima se cerekao kao da može što god hoće, bez posljedica. Ali, najviše od svega sam prezerala način kako je gledao ljude. Kao da je svatko stvoren kako bi njemu služio... Stajao je naslonjen jednim laktom na ogradu stepenica. Na isti me taj način pogledao i podsmjehnuo se. Nisam izdržala. Htjela sam da umre. Zatrčala sam se u njega i svom snagom ga gurnula. Otkotrljao se do dna stepeništa. Vikao je da ne osjeća ništa. U zatvor! Sa slikom tog njegovog pogleda narcisoidnog derišta koji se pretvara u strah, s tom slikom i u zatvor!

Psihologinji se u liniji očiju koje su pojeli obrazi moglo osjetiti žaljenje. Hladnoća ju je stezala. Nije bila sigurna je li strujanje zraka bilo zbog loše izolacije prozora ili njenih izdisaja. Sjetila se davnog obiteljskog ručka, podsmijeha i rečenice:

– Ma, kako će ona biti psihijatar?!

Neva Blažević

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 4. razred

Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Nagrada Laurus nobilis, kategorija: srednja škola – hrvatski jezik

Doria Šolar

Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč, 7. razred

Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Sreća

– Jao meni, ajme, zakasnit ću! – poviče Viktor trčeći hitro kroz zakrčenu zračnu luku razmišćujući mase nervoznih ljudi u žurbi.

Dragi putnici, molim za malo pažnje, let broj 365 Zagreb – New York polijeće za 30 minuta!

– Ako propustim ovaj let, moj život je i službeno gotov. – pomisli Viktor provlačeći se kroz masu ljudi koja je, čini se, formirala neku vrstu ljudskog vala.

Svi su oni nosili vrtoglavo mnogo prtljage, koja im svakako nije potrebna.

Kružeci uokolo i naokolo, Viktor spazi ogroman, oku upečatljiv znak s velikim crvenim slovima i velikom zlatnom mašnom na kojem je pisalo „Let 365”. Ugledavši znak, njegove su oči poprimile očekivani sjaj koji je ukazivao na uzbuđenje, iščekivanje i prstohvat straha. Nova zemlja, nova kultura, novi ljudi, drugim riječima – novi život.

Nedugo kasnije, Viktor se našao na sjedalu P13 između žene čija je odjeća od glave do pete bila prekrivena mačjom dlakom i muškarca kojemu su jedini izvor prihoda bili dobitci s online kladionica koje je i u tom trenutku posjećivao. Sve je mirisalo na pravu životnu avanturu. Odlučio je malo ubiti oko željno iščekujući novi svijet koji ga je očekivao. Usprkos stalnom žamoru djece i sitnom oćijukanju gospođe s njegove desne i gospodina s njegove lijeve strane, uspio je zaspati.

...

Probudio se Viktor par sati kasnije. 17:58 je sati, pokazivao je veliki digitalni sat iznad kabine pilota. Imao je još otprilike sat vremena do slijetanja, tj. dolaska na stanicu zvanu „novi život”. Odlučio se vratiti u „pravi” svijet i osvrnuo se oko sebe. Situacija koja ga je okruživala bila je zaista čudna. Svi su ljudi imali osmijeh od uha do uha te su im oči bile gotovo potpuno mutne. Viktora nije bilo briga. Jedino što je on u tom trenutku htio jest vratiti se u svoj slatki san u kojem je vidio sebe, svoju ženu i preslatku kćerkicu koja se ljulja na ljuljački na Bundeku. Ošamućen, Viktor odlučuje provesti preostalo vrijeme u carstvu snova.

– Vikторе! – poviče nepoznati glas koji je odjekivao u daljini.

Na njegove riječi, Viktorove su se oči otvorile brže od njegovog rekorda u postizanju šah-mata.

– Tko je to, tko me dozvaо? – odgovori Viktor na očigled vrlo zbunjeno.

– Pa ja sam ludice! – odgovori sad već poznati glas, Viktorov glas.

– Tko si ti, zašto zvučiš kao ja, gdje sam, gdje si ti?! – upita Viktor okrećući se oko sebe, silno pokušavajući otkriti s kim razgovara.

– Nemoj se ni truditi Viktore, nećeš me pronaći, ma koliko god pokušavao.

– Dobro, u redu, barem mi reci tko si! – reče Viktor očajno sa suzama u očima.

– Što misliš zašto me nitko drugi ne čuje, pa ja sam – ti, Viktore. Ja sam dio tebe, moje je ime Savjest.

– Nemoguće! Lažeš! Ja sam ja i ne postoji niti jedan drugi ja! – poviče Viktor punim plućima, iako se nitko od onih ljudi s čudnim osmijehom nije niti trznuo, a kamoli upitao što nije u redu.

– Ako ja nisam ti, kako bih znao da si napustio svoju obitelj, svoju ženu i kćer u Zagrebu u nadi za boljim životom, i sada putuješ na slijepe s ciljem da ćeš napraviti nešto iz ničega tek tako kada stigneš na svoje odredište. – reče Savjest okrutnim glasom.

– Nemaš pojma o čemu govoriš, čudače! – poviče Viktor kao opravdanje.

– Kaže odrastao muškarac koji je praktički napustio svoju ženu, koja ga je molila da ne ide jer se boji biti sama, a pogotovo još i briga o djetetu, reci mi, Viktore, voliš li ih?

– Naravno da ih volim, zbog njih i radim sve ovo, ustvari se žrtvujem za njih, žrtvujem se kako bi one mogle živjeti poput pripadnika plave krvi jer, kao što znaš, sreća je materijalna i plus, ovu priliku nisam mogao propustiti, bolje nema. – reče Viktor glasom punim ponosa.

– Viktore, da ih stvarno voliš, ostao bi s njima, ti ne ideš trbuhom za kruhom, već tražiš više, ono što ti nije potrebno, i to je rezultiralo tvojom trenutnom situacijom, napustio si svoj dom, svoju obitelj, napustio si svoju sreću, Viktore, a zašto? Zašto? Za bolji automobil? Za bolju kuću? – objašnjavala je Savjest.

– Ali, ovaj posao nisam mogao propustiti... – reče Viktor pomalo drhtavog glasa.

– A možeš propustiti biti sretan u životu, prihvaćen, voljen, zbog novca? Viktore, molim te, slušaj me, vrati se, budi istinski sretan jer i sam znaš da te tvoja sreća ne očekuje na ulicama New Yorka, već se nalazi u onom malom pedeset kvadratnom stančiću na Ilici, s druge strane jastuka tvog kreveta i u dječjem krevetiću pored. – objašnjavala je Savjest.

– Ponavljam, nemaš pojma o čemu govoriš, Savjesti. Štogod, ionako je prekasno, sad me pusti da spavam. – pravdao se Viktor.

– Viktore..., i sam znaš da nikada nije prekasno! – glas Savjesti bio je sve tiši i tiši.

U tom se trenutku Viktor zamisli, no i ubrzo vrati k sebi te provjeri vrijeme, uskoro bi trebao sletjeti, u 17:58.

– Što...? Ali? – vrisne Viktor iskrivljena glasa i očiju koje su se okretale za nazad.

...

Dragi putnici, sletjeli smo u Zračnu luku dr. John F. Kennedy, New York, molimo vas za jedan veliki pljesak za naše pilote i kopilote te vas molimo da se uputite prema izlazu, hvala!

Viktor otvara oči. 18:58. Sat vremena, baš kako je predviđeno. Nitko se više nije smijao, hvala Bogu.

– Ovo je sve bio samo san... – propitkivao se Viktor štipajući se kako bi provjerio sanja li i dalje.

Je li?

Na izlazu iz aviona, Viktor se prisjećao Savjesti i njegovih riječi, no odlučio ih je ignorirati jer je smatrao da je to ionako bio samo san. Veliki stakleni prozori omogućili su Viktoru pogled na grad koji nikad ne spava u svom punom sjaju. Evo ga, njegov novi život, gledao ga je podmuklim osmijehom. No kad je ugledao grad, osjećao se kao da je gledao u Sunce bez sjaja. I zastane. I to na više od par sekundi. Razmišljajući. Usporenim korakom odšeta do pulta aerodroma.

– Dobar dan! Oprostite, gospodo? – reče Viktor obraćajući se ljupkoj dami s druge strane pulta.

– Dobar dan gospodine, dobrodošli u Novi Amsterdam, zemlju beskonačnih mogućnosti i sreće! Kako Vam mogu pomoći? – upita ljupka dama rumenih obraza i duge valovite kose.

– Kada je sljedeći let za Zagreb?

Natali Bogojević

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 2. razred

Mentorica: Dunja Janko, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: srednja škola – hrvatski jezik

Adijana Dizdarić

Osnovna škola Finida, Poreč, 5. razred

Mentorica: Tea Teodorović, mag. art.

POREČ

Kad „zauvijek” ostane samo u sjećanju

Ljudi kažu da postoji pet faza tugovanja kada voljena osoba napusti ovaj svijet, no što ako osoba za kojom tugujemo još uvijek postoji? Toliko blizu, a opet tako daleko. Možda samo nekoliko metara ili jednu ulicu dalje. A ipak – kao da je na drugom kraju svijeta.

Prva je faza tugovanja **poricanje**. Kada osjetimo kraj, mnogi poriču njegovu stvarnost. Vjerujemo da je to samo noćna mora iz koje ćemo se probuditi. I doista – jest noćna mora, ali ona stvarna i neizbježna. Ljuti me što je vrijeme naš najveći neprijatelj. Neumoran kradljivac snova. Krade nam trenutke koje želimo sačuvati. Trenutak smo mladi i puni života, a već sljedeći – umorniji i stariji. Lovimo snove svom snagom, ali vrijeme je nepredvidivo. Nečujno nam izmiče i ostavlja nas sa sjećanjima koja se gomilaju. Kad se osvrnemo, shvatimo koliko je sve brzo proletjelo. Ljudi koje smo voljeli, trenutci koje smo proživjeli – sve nestaje u zalasku sunca. Život je gorko-sladak, a vrijeme lopov kojeg ne možemo uhvatiti.

Zatim dolazi **ljutnja**. Za svakoga je drukčija, ali nikada laka. Mislimo o svemu što smo mogli učiniti drukčije. Ljutimo se što nismo više vremena proveli s osobom koja je sada odsutna, iako je možda još uvijek svega nekoliko metara daleko. Boli nas što taj gubitak nismo mogli predvidjeti. Ipak, i ta ljutnja s vremenom polako blijedi.

Ponekad je potiskujemo duboko u sebi – dok ne pukne i odvede nas do treće faze: **cjenkanja**. U trenucima tuge teško prihvaćamo da ne možemo promijeniti situaciju. Počinjemo „sklapati ugovore” sami sa sobom, a ponekad i s Bogom. Uvjereni smo da će nam biti lakše ako se ponašamo na određeni način. Vraćamo se u prošlost i pitamo: *Što je pošlo po zlu? Jesmo li mogli nešto promijeniti? Što ako?*

Želja da se vratimo u ono prije postaje golema. A kad konačno shvatimo da povratka nema, dolazimo do četvrte faze – **tuge**. Tuga je ono na što najprije pomislimo kada čujemo riječ „žalovanje”, ali ova bol je drukčija. Tiha, duboka i postojana. I nakon dugo vremena još uvijek je intenzivna. U toj fazi ponekad pomislimo da život više nema smisla – što može biti zastrašujuće, ali i opasno. Mnogi bi rekli da je upravo ovo najteža faza, ali o tome bi se dalo raspravljati.

Na kraju dolazi **prihvaćanje**. Tuga se javlja u valovima, a čini se da ništa više nikada neće biti isto. S vremenom shvatimo da bol može izbljedjeti. Ne u potpunosti – jer kažu da vrijeme liječi sve rane, ali neke ožiljke nosimo zauvijek. Ipak, naučimo živjeti ponovno. Naučimo živjeti bez te osobe, ali sa svime što nam je ostavila – sjećanjima. A sjećanja su zlato. Ponekad ne boli oproštaj, već upravo ono što ostane – uspomene. Nekad su ta sjećanja upravo ono što nas tjera da ponovno pronađemo život. Bojimo se da ćemo zaboraviti osobu. A zapravo – ona nikada ne nestaje. Ostaje u nama. U našoj koži, srcu i mislima. Kad nekoga izgubimo, čini se kao da je vrijeme stalo. Kao da se svijet zamrznuo. Ipak, malo po malo, sve se ponovno pokreće. Krećemo dalje, u nove izazove i pustolovine. Možda sami, ali sa sjećanjima koja su zauvijek naša. Kraj uvijek dođe prebrzo. I nikad ga dovoljno ne osjetimo. Uvijek nam treba još vremena. Da zapamtimo svaki detalj osobe, da još jednom čujemo njen smijeh. Trebamo tisuće novih sutra i tisuće novih „volim te”. Trebamo više vremena. Ali možda je „zauvijek” oduvijek pripadao uspomenama. Ne ljudima.

Nika Jurišević

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 3. razred

Mentorica: Tina Horvat, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: srednja škola – hrvatski jezik

Ne otvaraj vrata

Albert je sjedio na rubu kreveta gledajući prema vratima koja su vodila u hodnik. Noć je bila teška, svjetla u stanu prigušena, a zvukovi grada nestali su iza debelih zidova. Sjedio je u tišini, nesvjestan vremena, sve dok nije začuo nešto. Tiho, gotovo nečujno, tupo. Kao da je netko dotaknuo kvaku na vratima na kraju hodnika. Zadrhtao je.

Pogledao je prema vratima. Nisu se pomaknula, ali osjećao je da nešto nije u redu. Na tren je pomislio da samo mašta, ali onda je opet čuo to isto. Lagano, stidljivo škripanje. Zrak je postao gušći, a on je znao jedno: nije smio otvarati ta vrata.

Albert nije mogao prestati razmišljati o vratima. Tri su dana prošla otkako je uselio u stan, a svake noći ista stvar. Tupi udarac o drvena vrata na kraju hodnika. Prvi je put pomislio da je to samo san, drugi put nije bio siguran. Ali, treći put, usred noći, nešto se u njemu probudilo i nije mogao više ignorirati. Noć je bila teška, zrak gust, a u stanu je vladala tišina koja je postala neizdrživa. Ni zvuk koraka, ni škripa cijevi, samo to misteriozno, gotovo zlokobno tiho okruženje. U tom miru, Albert je počeo primjećivati nešto čudno. Tihe, gotovo nečujne udarce koji su dolazili iz hodnika. Svaki put su zvučali isto, poput škripanja drvenih vrata koja nisu mogla ostati zaključana. Ti udarci nisu bili samo škripa, oni su postajali poziv. Poziv za nešto što je bilo skriveno iza tih vrata. Nekoliko je puta pokušao ignorirati osjećaj, ali nije mogao. Nešto ga je tjeralo da sazna što se nalazi tamo, nešto dublje, nešto što je bilo važnije od svakodnevnih strahova. Stanodavac mu je, još dok je preuzimao ključeve, jasno rekao:

Nikada ne otvaraj vrata na kraju hodnika.

Ali, što je to značilo? Zašto su ta vrata bila tako važna? Svaka riječ stanodavca bila je opterećena strašću, upozorenjem koje je djelovalo kao prijetnja. Albert nije mogao ostati miran. Zamišljao je što bi moglo biti iza njih, možda samo prašina, možda nešto drugo. Ta vrata nisu bila obična. A, ono što se nalazilo iza njih nije bilo objašnjivo, bilo je misteriozno, nepoznatljivo.

I tako, jedne noći, Albert je odlučio. Skupio je hrabrost, kao kriminalac koji se priprema za nepopravljiv korak. Uzeo je bateriju, čačkalicu i spustio se u hodnik. Osjećao se kao da se nalazi u džungli. Srce nemirno, svakim otkucajem zvučalo je sve glasnije. Gledao je vrata, koja su sada izgledala još zagonetnija u polumraku, gotovo zastrašujuća. Kada je prišao bliže, ruka mu je bila hladna. Kvaka je bila hladna,

poput leda. Pritisnuo je i povukao, no vrata nisu popustila. Nije bilo zvuka. Samo zrak, gusti, neprirodni mir.

Ne otvaraj.

Bio je to šapat. Ne glas stanodavca. Niti zvuk koji je mogao prepoznati. Albert je stajao, nepomičan, u tišini u kojoj se osjetio samo drhtavi dah. I tada se nešto dogodilo. Kvaka se polako pomaknula. Vrata su se otvorila. Ispod njega, hodnik je nestao u tamnoj praznini. Soba je bila prazna, ali osjetio je miris prašine, hladnoću koja je dolazila od nečega nevidljivog. No, to nije bilo sve. Iza tih vrata, nije bilo ničega. Ili možda ipak nešto? Šapat je ponovno ispunio prostor, ovog puta jasniji, čujniji.

Nisi trebao doći.

Albert je stajao pred otvorenim vratima, srce mu je u prsima bilo kao kamen. Svaka kost u njegovom tijelu vrištala je da želi pobjeći, ali nije mogao. Nešto ga je držalo tu, nešto duboko u njegovoj duši, pozivajući ga da zakorači u tamu. Iako nije mogao vidjeti ništa osim mraka, osjećao je da nije sam.

Nisi trebao doći.

Riječi su odzvanjale u njegovoj glavi, kao jeka. Snažna je bila, zla, kao da nešto nevidljivo vuče njegove misli prema propasti. Albert je podigao ruku, osjećajući kako mu dlan drhti, dok je sporo kročio unatrag pokušavajući zatvoriti vrata. No, kvaka je bila hladnija nego prije, kao da je nešto izvana pritiskalo vrata da ostanu otvorena.

Nije bilo povratka.

Zakoračio je unutra, noge nisu imale snage pobjeći. Išao je naprijed, prema nečemu što nije mogao vidjeti, ali je osjećao. Osjetio je pritisak, kao da je u tom prostoru sve bilo zgužvano, stisnuto, kao zrak u sobi koji je gušio svaki njegov udah.

I tada, u toj tami, osjetio je promjenu. Miris starih, zaboravljenih knjiga pomiješan s nečim mokrim i trulim. Koraci su postajali sve teži u tami. Kada je dotaknuo drveni stol, on je izdajnički zaškripao. Oči su mu se raširile, a pred njim se na stolu pojavila starinska kutija, prekrivena slojem prašine.

Albert nije mogao odoljeti. Otvorio ju je. Unutra je bilo nekoliko starih, žutih papira, smotanih u klupko, i komadići starih svitaka. S jedne strane papira bio je čudan tekst, rukopis sličan onom koji je nekada vidao u knjigama o drevnim kultovima. Ispod teksta bila je slika. Vrata koja je noćima gledao. Ali, nešto je bilo drukčije. Na slici je bila i osoba koja je imala njegov odraz. I nije izgledao kao Albert kojeg je znao. Oči na slici bile su crne, prazne, kao da nisu imale dušu. Bio je to isti

hodnik, ista vrata, ali pred njim stajala je njegova vlastita sjenka, koja nije imala boje, samo prazninu.

Odjednom je osjetio kako ga nešto povlači prema vratima. Ruka mu se ukočila i cijelo tijelo bilo je kao zamrznuto u trenutku. Opet je pomislio da je sve samo halucinacija, neki splet nesvjesnih misli, ali nije mogao pobjeći od osjećaja da je netko zao sada s njim.

I tada je začuo nešto novo. Ovaj put, nije bio šapat. Bio je to glas, dubok i grozničav, koji mu je ulazio u uši, pritisnuvši mu vrat poput nečijeg hladnog daha.

Sada si naš.

Albert je okrenuo glavu prema vratima. A, onda, samo na trenutak, vidio je nečije oči u tami. Tamne crne oči, ispunjene ničim. Toliko tamne da je Albert mogao vidjeti svoj odraz straha u njima. Nakon što ih je ugledao, Albert je bio...

Bio je zarobljen.

Fran Šimunović

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 3. razred

Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: srednja škola – hrvatski jezik

La rotta verso l'ignoto

Quando ho messo piede sull'aereo, il cuore mi batteva forte, un tamburo impazzito nel petto. Finalmente stavo per realizzare un sogno che accarezzavo da anni: viaggio alle Maldive, immerse in un paradiso fatto di sabbia soffice come zucchero, acque limpide che sfumavano in tutte le tonalità del turchese, e tramonti che avrebbero dipinto il cielo di rosso e oro.

Avevo controllato ogni dettaglio benissimo: il mio biglietto indicava chiaramente Malé come destinazione, la compagnia aerea era affidabile, il mio passaporto ben custodito nella tasca interna dello zaino. Tutto era perfetto.

Il decollo è stato fluido, una spinta dolce verso il cielo. Mi sono sistemata al mio posto accanto al finestrino, lasciando che la stanchezza si dissolvesse nella quiete del volo. Chiudendo gli occhi, mi sono concessa il lusso di immaginare la brezza marina accarezzarmi la pelle, il sapore del cocco fresco sulle labbra, il suono delle onde che sussurrano segreti alla riva.

Ma qualche ora dopo, qualcosa ha iniziato a stonare. Il mondo oltre il finestrino non era l'oceano infinito che mi aspettavo. Niente distese blu, niente isole punteggiate di palme. Solo una terra selvaggia, punteggiata di foreste oscure e montagne che si estendevano all'orizzonte come le ossa sporgenti di un gigante addormentato.

Sul piccolo schermo davanti a me, la mappa del percorso mostrava una traiettoria che non avevo mai visto nei miei piani di viaggio. Un'inquietudine sottile, come un filo di ghiaccio lungo la spina dorsale, ha iniziato a salire dentro di me.

Ho premuto il pulsante per chiamare l'assistente di volo.

– Mi scusi... credo ci sia un errore. Questa rotta non sembra quella giusta. Dovremmo essere sopra l'oceano, non sopra... questo.

La donna ha sfoggiato un sorriso impeccabile, ma nei suoi occhi ho visto una sfumatura di esitazione, qualcosa che non riuscivo a decifrare.

– Non si preoccupi, signora. Tutto sta andando secondo i piani.

E se n'è andata. Senza altre spiegazioni. Senza nemmeno provare a rassicurarmi davvero.

Poi la voce del comandante si è sentita nell'abitacolo, squarciando il velo dell'incertezza con parole che mi hanno gelato il sangue.

– Signore e signori, benvenuti a Novaya Zemlya. Atterreremo tra circa un'ora.

Novaya Zemlya. Il nome rimbalzava nella mia mente, familiare ma sfuggente, come un ricordo sepolto sotto troppa polvere. Ho afferrato il telefono con mani improvvisamente sudate, ma lo schermo mi ha restituito solo il vuoto: nessun segnale. Attorno a me, alcuni passeggeri erano immersi in un silenzio inquietante, altri sussurravano tra loro, le loro espressioni, uno specchio del mio stesso smarrimento.

L'ansia è salita come una marea impetuosa. Perché stavamo andando lì? Novaya Zemlya non era certo una destinazione turistica. Era un luogo remoto, un arcipelago russo sepolto sotto il gelo dell'Artico, un tempo usato per test nucleari. Un deserto bianco e ostile, l'ultima cosa che avrei mai immaginato al posto delle palme e del sole tropicale.

L'atterraggio è stato brusco, come se la terra stessa ci rifiutasse. Guardando fuori dal finestrino, ho visto solo una distesa di neve e ghiaccio, interrotta da poche, fredde strutture che sembravano più bunker che edifici. L'aria era lattiginosa, un bianco che divorava il cielo, soffocando qualsiasi segno di vita.

Appena sono scesa, un vento feroce mi ha colpito come un pugno, scivolando sotto la mia giacca leggera, mordendomi la pelle. Ho stretto le braccia intorno al corpo, ma era inutile. Il freddo non era solo fisico, sembrava insinuarsi nelle ossa, nella mente, nello spirito.

Uomini in pesanti divise scure ci osservavano da lontano, immobili come statue di pietra. Un'altra assistente di volo, il viso impassibile come una maschera, ci ha invitati a seguirla.

Ogni mio istinto urlava di non muovermi, di non fidarmi. Ma cos'altro potevo fare?

Mentre i miei piedi affondavano nella neve, un pensiero mi ha trafitto con la precisione di una lama affilata: e se non fossi mai riuscita a tornare indietro?

Mia Tubaković

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 1. razred

Mentorica: Daisy Ghersinich Fiškuš, prof.

Nagrada Laurus nobilis, kategorija: srednja škola – talijanski jezik

Una ragazza con due storie

Non capisco. Queste sono state le prime parole che ho detto quando ho scoperto che dovevamo trasferirci dal Nepal alla Croazia. Mi chiamo Anisha Tamang. Ho 16 anni e vivo in un piccolo villaggio ai piedi dell'Himalaya. Ho lunghi capelli neri che mia madre ama intrecciare, occhi azzurri curiosi e una passione per la lettura. Sono sempre stata una ragazza tranquilla, legata alle mie abitudini e al mio villaggio, quindi l'idea di lasciare tutto mi sembrava impossibile. Mio padre lavorava già in Croazia da un anno per dare a me e a mia madre una vita migliore. All'inizio non volevo nemmeno pensarci, ma poi il mio mondo si è capovolto in un istante.

C'è stato un terremoto di magnitudo 7.1. Tutti siamo corsi fuori dalle case, tremando di paura insieme alla terra che tremava sotto di noi. Mentre guardavo il mio mondo che stava crollando davanti ai miei occhi, sapevo cosa dovevo fare.

Sull'aereo per Zagabria, mi chiedevo se in Croazia farà freddo, come saranno le persone e dove vivremo. Ma soprattutto, mi chiedevo se e quando torneremo a casa. Come si può lasciare il paese in cui sono cresciuta, andata a scuola, dove ho incontrato la mia prima e migliore amica? Come dimenticare i saluti ogni mattina alla commessa della panetteria e le ore passate in biblioteca?

La mia nuova vita è iniziata con un lungo viaggio fino a Parenzo, dove ci siamo sistemati in un appartamento che mio padre ha ottenuto grazie all'azienda per cui lavorava. In quel momento non capivo ancora che cosa stesse succedendo. Mi sembrava quasi di essere in gita, ma presto è arrivato il momento di iniziare una nuova scuola.

Il primo giorno in classe, tutti parlavano così velocemente. Le loro voci si mescolavano in suoni incomprensibili. Mi chiedevo se imparerò mai la lingua e troverò degli amici. A volte mi sentivo un'intrusa, come se non appartenessi a quel posto. All'inizio i miei coetanei mi osservavano in silenzio e sussurravano tra loro. Forse alcuni non sapevano come avvicinarsi a me e altri non volevano nemmeno provarci. Mi sentivo come se avessi perso una parte di me stessa. Tutto era così diverso. Per fortuna, ho avuto un'insegnante di croato straordinaria. Parlava con me in inglese e con tanta pazienza mi spiegava tutto ciò che non capivo. Con il tempo ho fatto amicizie e finalmente mi sono sentita di appartenere di nuovo a un posto. Ma non ho imparato

solo la lingua. Ho imparato a nuotare e a tuffarmi. Ho scoperto che la Croazia è un paese meraviglioso, con una natura straordinaria e persone molto appassionate di sport. Ma ho anche capito che non tutti ci hanno accettato a braccia aperte. A volte per strada sentivo commenti sul mio aspetto o comportamento. Io non ho paura di difendere ciò in cui credo e so che credo in me stessa. E per questo ho preso una decisione: imparerò perfettamente il croato. Dimostrerò a tutti che l'aspetto non definisce una persona. Dimostrerò che non siamo tutti uguali, ma che ognuno di noi ha un posto nel mondo – ed io il mio l'ho trovato qui, in Croazia.

Oggi, 7 anni dopo, ho una laurea in lingua croata e insegno in una scuola. *Non capisco*. Sono le parole che ora sento spesso dalla mia nuova studentessa, una ragazza che si è appena trasferita in Croazia con la sua famiglia. L'aiuto con pazienza, perché so quanto sia difficile il croato e so molto bene come ci si sente a chiedersi: *Chi sono io adesso?* Ma io con il tempo ho capito che non devo scegliere tra ciò che ero e ciò che sto diventando. Posso amare sia il mio che quello di qualcun altro. Posso portare la mia cultura e allo stesso tempo accettare questa nuova. Oggi, quando qualcuno mi chiede da dove vengo, non ho più paura di rispondere. Chi sono io? Sono una ragazza con due storie.

Tihana Melon

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 2. razred

Mentorica: Daisy Ghersinich Fiškuš, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: srednja škola – talijanski jezik

Mirna Popović

Osnovna škola Finida, Poreč, 6. razred

Mentorica: Tea Teodorović, mag. art.

Zabok

*Potrudit ću se izvući najbolje iz svih
ovih osam zamišljenih života i strpat
ću sve to u ovaj jedan, ali vrijedan,
nevjerojatan i nezamjenjiv život.*

(Klara Gretić)

Dora Štefanić

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, 4. razred
Mentorica: Anuška Alfiredić, prof.

Slobodne

Otkad znam za sebe, majka mi je govorila:

– Bit će u redu, mila, bit ćemo slobodne jednog dana i zajedno ćemo otići svojim putem te se slobodno šetati livadama, mirisati cvijeće i, dok krijesnice lete oko nas, hodati u beskraj...

To su riječi koje su me uvijek tješile i zvučale su tako čarobno. Moja majka i ja robovi smo, ropkinje. Najčešće radimo poslove na polju, poput oranja, brige o plodovima itd. No, katkad obavljamo i kućanske poslove, poput kuhanja, ribanja, pranja, čišćenja. Naši su vlasnici vrlo imućni i okrutni. Nije nam dopušteno da napuštamo njihovo zemljište kako ne bismo pobjegle. Koliko mi je poznato, netko je to već pokušao učiniti, no pokušaj mu je bio prvi i – zadnji. Također, nije nam dopušteno govoriti bez pitanja te izlaziti iz soba poslije devet sati navečer. Naše su sobe u jednoj malenoj kolibi, odmah do kuće naših vlasnika. Unutar njih ima deset zbijenih i neudobnih kreveta za svaku od nas. Bilo nas je deset; dvije su djevojke prodali, a jedna je, kako bi moja majka rekla, na boljem mjestu. Tako da nas je sada sedam i sve smo žene, a ja sam među nama najmlađa. Moju majku i mene obično razdvoje tako što ona obavlja kućanske poslove, a ja sam zadužena za poslove na polju. Zato obje jedva čekamo večer, da se ponovno vidimo i razgovaramo o svemu te maštamo o tome kako ćemo jednoga dana biti slobodne. Premda sve mi posjedujemo malo stvari, žene su međusobno vrlo darežljive. Primjerice, svaka od nas ima svoju malenu i tanku deku, a noću je jako hladno, tako da mi ostale rado posuđuju svoje dekice. Inače, više volim kad radim na polju jer tada preko ograde mogu ćaskati sa svojom prijateljicom Sarom – ona također radi kao rob u susjednome dvorištu. Ustvari, zabranjeno je razgovarati s robovima koji ne rade s nama, no Sara i ja ne možemo jedna bez druge, a i, srećom, dosad nas još nitko nije ulovio.

Stigao je novi dan, a ja sam radila na polju i usput razgovarala sa Sarom. Govorilo se o uobičajenim stvarima, npr. o tome kako smo provele dan. Odjedanput, Sara mi je rekla kako njezina majka dobiva previše batina, i to samo zato što brani druge, a, nastavi li tako, mogla bi i umrijeti. Ja sam samo šutjela i gledala je. Tada mi je Sara rekla da pridem bliže kako bi mi nešto prišapnula. Tiho sam se odšuljala do nje, a Sara je rekla: „Planiram pobjeći. Večeras, i mama sa mnom!“ Ja sam je samo u čudu pogledala i rekla kako je to preopasno te da se bojim da bi joj se nešto moglo dogoditi i da bi ih mogli uhvatiti. No,

Sara nije odustajala; rekla je da vrijedi pokušati jer će ovdje njezina majka svejedno umrijeti, a ona ne može živjeti bez nje. Također, rekla je da bismo mogle i mi ići s njima, no ja rekoh kako je jednostavno preopasno i da ne mogu to učiniti. Kasnije sam se konačno vidjela s majkom i rekla joj što Sara planira učiniti, a ona je rekla kako svatko ima pravo živjeti punim plućima te, ako je uistinu to jedini način da spasi svoju majku, može pokušati. No, nada se da imaju dobar plan bijega. Tada sam rekla majci da bih htjela izaći i pozdraviti se s njom prije nego što ode, no ona mi reče da je to vrlo opasno i da je bolje da ostanem ovdje. Ipak, kada su svi zaspali, iskrala sam se van do ograde i vidjela Saru. Prišla mi je i rekla:

– Pa, ovo je valjda onda – zbogom.

Tada smo obje počele plakati, a ja samo joj dala ogrlicu koju sam sama napravila od malo špage na kojoj je visio kamenčić s našim urezanim imenima. Ona ga je odmah stavila oko vrata i zahvalila mi. Rekla sam da, ako se ikada predomislim, samo ću krenuti poljem pšenice prema sjevernjači, a kada dođem do šume, ona će mi na stablima ostaviti urezane zvijezde – samo trebam pratiti njih i naći ću ih. Taman, kada smo se mislile razići, slučajno sam stala na grančicu i čuvari su nas primijetili. Sve što sam zadnje vidjela jest to kako Sara i njezina majka trče, a zatim su se začuli pucnjevi. Počela sam bespomoćno plakati dok me šumar vodio vlasnicima da odluče što će biti sa mnom. Čekajući da dođu vlasnici, čuvar je doveo i moju majku da ona sazna što sam učinila. Ona me samo u suzama zagrlila i rekla mi:

– Zašto? Zašto si to učinila?

Taman uto, došli su vlasnici i rekli da je to ozbiljan prekršaj i neposluš te da će mi za dva dana uslijediti smrtna kazna. Moja majka samo je plakala i preklinjala ih za milost, no uzalud. Vrativši se u sobu, rekla mi je ovo:

– Sutra navečer i mi bježimo, sada nemamo što izgubiti!

Bila sam vrlo tužna jer sam znala da moja majka sada riskira život zbog mene, a ujedno i zato što više nikada neću vidjeti Saru. Ja sam kriva za to. Mama me vidjela kako plačem te mi je ponovno počela govoriti kako ćemo sutra biti slobodne. Ostale djevojke također su se probudile i prišle mi te rekle kako će nas sutra pokrivati da nitko ne shvati da nas nema.

Nekako je stigla i ta noć, noć bijega. Prije odlaska, mama i ja pozdravile smo se sa svim ženama iz sobe i krenule. No, ono što nismo znale jest to da su sada naši vlasnici, u slučaju ponovnoga bijega, postavili vani

puno više čuvara nego inače te su nas oni odmah primijetili. Mama mi poviče:

– Bježi!

Krenula sam bježati, no, osvrnuvši se, vidjela sam da su je uhvatili. Zastala sam, no majka mi je samo vikala:

– Bježi i ne okreći se!

Plaćući sam i ne osjećajući noge, smogla hrabrosti da nastavim bez nje. Nisam se osvrnula, samo sam bježala dok su mi suze prekrivale lice, dok je svaki komadić nade i sreće padao u suze i zaborav. Misleći da sam konačno otišla dovoljno daleko, shvatila sam da sam je doista ostavila, a od silne tuge pala sam na koljena i bespomoćno klečala u polju pšenice. Bila sam ljuta na sebe što sam je ostavila te sam se bacila na tlo želeći da me ono proguta. I tada, kada život više nije imao nikakav smisao, na nebo su se uzdigla jata krijesnica, a ja sam začuđeno ustala gledajući u taj čaroban prizor, baš kako mi je majka govorila. Zbog njih sam se sjetila kako me ona oduvijek učila da budem čvrsta i da nikada, baš nikada ne odustajem od života, da se dignem kada padnem, da nikad ne gubim nadu i vjeru te da u onim najtežim trenucima treba pronaći sebe i ne zaboraviti tko smo. Konačno sam krenula dalje osjećajući majku uz se, dok su mi put pokazivale krijesnice i sjevernjača. Konačno sam se osjećala slobodno. Shvatila sam što znači biti slobodan, s jedne strane, i kako su neki ljudi okrutni, s druge. Ovaj je svijet predivno i čudesno mjesto, dao nam je sve što nam treba i sve što će nam ikad zatrebati... Šećući se osvijetljenim putem i gledajući u nebeske zvijezdice, dok se svakim mojim korakom uzdižu na tisuće krijesnica, stigla sam do šume, a na prvome stablu ugledah urezanu zvijezdu. Nitko je drugi nije mogao urezati osim Sare! Počela sam s veseljem trčati prema stablima u nadi da je ona još uvijek živa... Konačno, stigoh do malene kolibe, a suze radosnice potekle su mi niz lice. Zaista, pred kolibom me promatrala Sara. Dotrčasmo jedna do druge i zagrlismo se; obje smo konačno bile sretnе. Uvela me u svoj dom, koji je bio skroman, no opet predivan, te smo konačno prvi put u životu razgovarale bez straha. Sara je rekla: – Ja sam se te noći izvukla, no majku su mi ustrijelili, a pomislila sam da su i tebe.

Satima smo razgovarale, konačno je započeo pravi život. Po prvi put u životu jela sam zaista ukusnu hranu, spavala sam u toplom i mekom krevetu, a nakon rada mogla sam se odmarati. No, još je uvijek nešto nedostajalo... Nedostajala je osoba zbog koje sam još uvijek živa, osoba koja me stvorila, spasila, učila, voljela... Prošlo je već tjedan dana i,

makar sam sada imala slobodu, radije bih se bila vratila raditi kao rob ako bi to značilo da mogu biti s mamom, s onom koja je liječila moje rane, vidljive i nevidljive. Iste večeri sjela sam van i promatrala zvijezde. Odjednom se, u daljini, vidjelo uzdizanje svjetlosti. Bile su to krijesnice, koje su se pomicala koracima moje majke, koje su i mene dovele ovamo. Sada su dovele nju.

Hvala vam, nebeske zvijezde, krijesnice, lišće, drveće, vode! Hvala svakom djeliću ovoga svijeta na tome što ste mi dali sve što trebam i sve što ću ikad trebati!

Karla Bosnar

Osnovna škola Đure Prejca Desinić, 8. razred

Mentorica: Vedrana Gudek, prof.

Mala nagrada Gjalski, 1. nagrada

Lucija Videk

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, 2. razred

Mentorica: Carmen Bačura Potočić, prof.

Listek o življenju

Kaj ti je življenje? Baš si gruntam kak bi trebal napisati neke fejest pametnuga da morti kakovu nagradu dobim. Siguren sem da je i što-vani Ljubomil Tito Josip Franjo Babić preživljava iste muke kak i ja zdej. Bog si ga naj zna kaj je njemu po glave letele gda je štel neke napisati!

Gruntam si tak... Da su mi morti otec i mati dalji prave domače, zagorske ime, kak Štief, Joža ili Jura, morti mi pisanje ne bi zapinjale. Nosil bi hu sebe žig starih tragof i kajkavske bi rieči z mene same zvirale. No, kak je, tak je. Nijesem Štief ni Franc, Noa sem z Bedekovčine. Vsi mi veljiju da sem baš fajni dečec, a još k tomu i duobri. Da nete pomi-sljilji kak se faljim. Ne veljim te ja, te drugi govoriju. Nijesem ja neki žandar pak da bi im onda mam zube zapiral. Ake me hočeju faljiti, same naj faljiju. Znači, ja sem duobri i fajni dečec. Ake bum te čital pred vami, onda bute me imelji priljiku i videti pak se bute i sami hu te posvedočilji. No da ne pozabim, veljiju furt da sam zafrkant i vezda za me imaju jenu domaču rieč teru ne smem tu napisati, alji te ste sigurne već i skužilji do zdej.

Kaj se mene vse po glave mota? Morti bolje da niti ne poviem. Kak i vsakomu denešnjemu dečecu, tuo je tiranje lopte, bljesikanje, bie-žanje sim pak tam... No motaju mi se i pucke... Same Boga moljim da ona tera mi se največ mota ne tuo čula jer bum muoral restumačiti zake sem napisal h množine, kak to h škoule zouveju. No, vište, hodi mi po glave i škuola. Te je motanje sijem najvažneše. Tak mi se mota da me negdar čiste do kraja zmota i pomota. Teške vam je denes h škuolu iti. Ne zate kaj je tam teške biti, nek mi je tak teška taška da ju več nemrem ni zdiči, a komolji nositi. Velji mi mater da je te zate jer pomet nosim hu nje, a ne h glave. Ja si grutam da je morti bolje tak, drugač bi mi glava sikak bila preteška.

Čujem da h življenju treba sreče imeti. Ja za se i ne morem reči da je imam. Gda se sreča deljila, ja sem sigurne zaspal ili zakesnil na tie posel pak nije hasnile nič. Dragi Bogek me nije pune blagosluo-vil ž nju. Gda pišeme ispita, kuljike se god vučil, naviek me druga-češi zadatki dopadneju, skruoz drugački od onijeh tere sem vučil. Kaj bi čovek na te rekel? Nič. Zbavi se. Zate sem šarmanten, pak mi vsi fljetne oprostiju. Još se nije rodil teri bi mam vse znal. Ta mi je misel najdrajša i najbolša. Valjda se bum za života stigel nafčiti vse kaj bum nual. Da sem živinče, sigurne bi bil zajec ilji puž. Negda hitre

mislim, praf bežim, alji i več put se pomalu vse stignem. Tak trieba gledeti. Ne nikam nič pobegle. Nijesam ja plašljivec. Strahu sem morti same striele Buožje. Babica zna z nju dosta prijetiti i groziti se. Da me ne bu pogodila gda se bum najmenj nadal! Spuknula je tu i kamen teri bu mi na glavu uopal ake se nem dobre ponašal. Zate se trudim biti spada, kak se i drugim vidi, dober, za pokazati. Ne zbog striele ilji kamena nek da mi mater ne bu sram. Preveč ju imam rada. Vidim da me negda čudne gledi, morti si i ona grunta kaj bu z mene na kraju zišle. Nemrem nje reči da se ne sikiera. Takve su matere. Vidlji bume kak bu se na kraju vse potrefile.

Gruntam si pak nazaj kaj je življenje. Koga god pitam, čudne me pogleda. Življenje je življenje. Pa znam ja te, alji kaj je življenje? Morti vi znate? Siguren sam da ste veljike škuole zbavilji i da bi mi sigurne mogli neke povedati. E bi življenju trebal biti strahu ilij bi trebal kak i Gjalski otprte govoriti o vsemu kaj mislim? Morti je bolje mučati. Čkometi. Zaprijeti hu se rieči i čuvati ih kak zlate. Gduo zna?

Ja verujem da je življenje i lijepe i teške i zate bum hodil z glavu fejest h zrak zdignutu da vsi vidiju da nijesam strahu. Kak hudi kokot se bum boril protif zlouoče, alji bum znal i mučati i trpeti gda bu zate cajt.

Življenje je trpljenje. Tak te je. Diele, trpi i tihe budi.

Znate da se same šaljim. Tance, popieve, igre i huške! Življenje je lijepe.

Noa Krušelj

Osnovna škola Bedekovčina, 7. razred

Mentorica: Ivana Kranjčec, prof.

Mala nagrada Gjalski, 2. nagrada

Moje nore kokoši

Fjooooj, gda se jas zmislim onih dana! Onih divnih dana sredinom devedesetih. Ma, najlepší cajti! Onda sem imal dvajst tri leti. Pucu sem mel, hižu sem mel, placa sem mel, mel sam vse! To su vam, deco draga, bili cajti gda ni bilo telombila. Čakaj, ne veli se tak, kak se veli...? Vse vu vsemu, pametnih telefona, ni kompjuatora onih, ni stejplejšena, ničega takvega. Tuj i tam kera hiža bi mela keri debeli televizor, i to je to. No, da se vrnemo na moju hižu.

Kupil ju je pokojni dedek, od pokojnega stričeka Franceka, keri ju je napravil. V njoj sem žival s mamom i tatom, ali je hiža vsejedno bila moja. Iza hiže bilo je par jutara placa. Meli smo njivu za kuruzu, za kromper, i vrtec za povrče. Meli smo i štalu, v kojoj smo hranili pajceke i kravicu Lizu, keru sem ko mali moral i dojit, i peljati na pašu. I mel sem to rad. Dobro, či ne spomenemo kuliko me je krat vriknila v nos... Ali, vsejedno ju mam rad. Meli smo cucka goniča, kaj se je zval Campi, žutega muceka Okera te katice i jureka. E, prišli smo do glavnih likova! Jureki i katice. Jurek je bil prekrasen, rožu je mel zdigjenu kak zastavu, dogi plavkasti rep, pikasto perje po bokimi i trbuhu. Popeval je furt, v pravem smislu te reči. Budil bi cejlo selo vjuto; popeval bi popolne dok se delalo vune; hvečer ni dal spati. Ma, popeval je non-stop! Več krat se dogodilo da su nam ga susedi skorem zaklali, ali oča ga nigdar ni dal. Zato smo ga i nazvali Pavarotti, jer je furt popeval. Čakaj, ponavljam se... Imal je v jat u po tri katice, ali v razdoblju o kerem se spominam meli smo s Pavarottijem po jenu katicu. I jedne noći, mirne, tihe, fenomenalno hmirujuće, spali smo v hižici. I zbudil nas je naš cucek Campi. Cvekal je tak kak da je čul da su v selo prišli Kinezi. Dobro, šalu na stran! Čuli smo nekakvu halabuku na dvorišu. Katica je bečala, Liza je tulila, a naš jurek – kaj da ga je negdo klal. A zaka? Zato kaj i je! V dvorišu je bila lisica. Vlovila nam je Pavarottija. Ali, dok je oča došal do puške, dok je bos zišal vun, mogel se je vidati samo kitnjasti narančasti rep z belim vrhom, za kerim je kapala krv. I išal je oča v hostu za lisicom! Tega kokota je tuliko mel rad da je bil siguren da bi ga spasil od lisice i vrnul doma v živadijak. Ali, trag krvi se je pogubil. Dva krat je opstreljal v hostu z bijesa, ali zver pogodio ni. Ostala je samo mala, pisana katica, kera je cele jutreden kumala kak mamurni jazbec. Ali, ni bila mamurna, neg žalosna, zato kaj je zgubila partnera. Je, je, i čuče maju očut. I one veju meti rade. A zde, mi ljudi često ne. Zapraf, to su neljudi. To su bedaki. No, ajmo nazaj na štoriju!

V međuvremeni, vsi smo skužili da se događa nekaj čudno. Naša katica je jako često hodila na štalu. Gor bi spala, gor bi po cejli den bila, spustila bi se sam nazobati i napiti vode. I pak bi se vrnila gor. I nigdo da poljukne kaj je. Kaj je to gor tak fascinantno da je gor furt! Jednoga majskega jutra, pokle fruštika, prišal sem vun podojiti kravu Lizu. Taman zi žutarkom v ruki pridem v štalu, i čujem piceke. Več sem mislil da sem nor. Tresnem se po glavi, še ih čujem. Všipnem se, še ih čujem. Nabijem si žutarku na glavu, i še ih čujem. Dobro, onda sem več čul puno tega drugega jer mi se vrtelo, ali še sem čul piceke! Pa, za Boga miloga, kaj se to događa?? I onda se zamislim: pa živim na selu, ka je čudno da nekiri čujem piceke? Zastanem jas tam nasred štale, odložim žutarku i začnem poslušati. I skužim da zvuki dolaziju s dilj od štale. Zverem se jas po lojtri i začnem iskati po krmi. Napravim par korakof i v krmi vidim – našu katicu! Našu prekrasnu, pisanu katicu! Od spod nje, samo su navirivale male, črnooke glavice, njih dvanajst. Joj, kak je to bilo lepo za videti! Jeni su bili žoto-črni, jeni smeđi pa prugasti, jen pikasti, ma sikakvih je blo. Jen pa je bil čisto črni. Odmah mi je bil sumnjiv. Ali, uglavnom, ko i vsaki mladi dečec, onda sem strašno mel rad vse životinje.

Dojdem jas k cu, ka bi se s picekimi malo poigral. I vse je to bilo divno, dok me kvočka ni napala. Zaletela se na mene, to je tak praskalo hu me, točno sem mislil da bu mi skopala oči! To je drapalo, kljukalo, treskalo me s krilimi, ma dar-mar! Počel sem vriskati kak pužika, mati i oča odmah su se nacrtali pred lojtrom. Vrag si ga znaj kaj su si mislili, kaj me to gor napalo! Gda su vidali kvočku kak skače vu me, počeli su se smejati. Jas pa se traumiram za cejli život. Nekak sem se uspel spasiti od tega monstruma zvanoga kvočka i spustiti se po lojtri. Mati i oča krepavaju od smeha, dobro da se po kleh nisu počeli valjati... A jas, da ispadnem ljudina, muškarčina, začnem se smejati z njimi. Ali, suzu kera je potekla od straha i traume nisem uspel skriti. Joj, ka me je bilo sram! Ali, preživeli sem. Več den kesnije dopeljala ih je dolj. Lejpo su se šetuckali za njom. I vsi tak pisani, kak fazančeki, kak male pahuljice da se koturaju čez travu. Samo čuješ „pi-pi-pi-pi...“ Ma, krasno za videti! I opet jas zi žutarkom v ruki prema kravi, a prasica točno pred vratimi od štale! Kaj da je znala, coprnicica jena! I ajde, skupim jas hrabrosti i krenem se tam botiti kak zagorski puran po dvorišu. Ali, usprkos vsemu, skočila je vu me. Jas opet začnem kričati i dreti se tam kak nekakov šumski necivilizirani človek. Ljudi bi pomislili da me napada tigar, vuk, hudi cucek... A mene napada čučica veličine goluba! Jurim

ti jas v štalu, dojdem iza krave Lize, a ona za menoj, logično. Krava pa se tak splašila, da je vriknila i mene i katicu. Zde se i ona urotila protiv mene! Podojim jas nju, odnesem mleko v hižu i ostanem nutre do sljedeće mužnje. Tak sem toj čučil bil strahu. Joj, Bože, Bože...

Prolazili su dni. Pa kedni. Pa meseci. Picekima je z mehkoga paperja počelo navirivati pravo perje. Do Vuzma postali su ovisni sami o sebi, a i od čuće već ni bilo opasnosti. I vsi pisani, pikasti, prugasti. Samo je tej jen bil čisto črn. I, se zmisлите onoga gda sem prvi krat vidal te piceke? E, baš mi je tej, samo tej, bil sumnjiv i čuden. I zacopral sem. Prvo kaj je začel delati bilo je to da me je sabotiral dok sem dojil kravu. Dojim jas: jas pri miru, krava pri miru. Vse pri miru. Samo v jenem momentu čuješ: „Paaaaaak, pak, pak!“ Čuće su v štali. I onaj črni kokot je v štali. I tej kokot je imal tu opsesiju da je obavezno skočil v kravu, ka se splašila. Ftrgala bi lanc i hvušla zi štale. Pa ju ti lovi po pušakimi! Makar nisem razmel kokota, očutil sem da mi se smejal dok me ljukal kak se vlečem po pušakimi i lovim kravu. I nakon tega obavezno bi ga zbil z mekluj. Nigdar ni napal nikoga od nas, samo strance i životinje. Došal bi sused Francek, napal bi ga. Došla bi seseda Marija, i nju bi napal. Vse kokote, racmane, gusane, krave, pajceke, cucke, mačke, vse! Samo su pernate puce bile pošteđene. Gazil bi i Francekove race, i štefekove guske, i Marijine pure. Često bi ga vidal i kak se po pšenici bil s fazanimi i gazil njihove fazanice. Skočil je na kaj je god bilo žensko, pernato i migalo se. Baš je bil švalerastega duha. Ali, vsejedno ni bil glavni.

Glavni je bil kokot keri je bil najveći i najboljši. Bil je isti njegov stari. Redeće perje po plečah, a po trbuhu bejlo s črnimi pikicama. Bil je veći i elegantniji. A črnem kokotu, ovom norem, to nikak ni pasalo. Bil je strašno ljubomoren. Ali, ni to trajalo tak dugo. Jene proletne večeri, pes starega Ljudevita je potrgal lanc. I odmah „šus“ vun z dvoriša! Bil je lovačka pasmina pa je mel veliki lovački nagon. Kak ni v jenem dvorišu ni vidal živad, osim v našem, ušal je v njega. Kokoši su, blago rečeno, ponorele! Jene na drevo, jene na štalu, jene v podrum med bačve, ma bilo ih je vse po sut! Campeklaja, hrli, kaj da bu prolupal. I vse katices i jureki su se poskrili, osim, pogađate, norega, črnega kokota. Bez imalo straha skočil je pred pesa i začel mu je buljiti direktno v oči. Kokot je pripravil parklje, zdignul se je visoko na noge i zdignul rep. A pes se blentavo zabeži za njega i ostane bez brkov na njuški, razbijenega nosa i razdrapanega oka. A kokotu je jedina rana bila na srcu to kaj mu ni i drugo podrapal. Pes zacvili i odjuri čez selo, dok je za njim

Agata Švenda

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok , 2. razred

Mentorica: Mirjana Drempetić-Hanžić, prof.

kapala krv. Vsa živad se zvleče zi svojih skrovišta i dojde pred njega. Službeno je postal vođa jata.

Čim sem čul skomutaje pesa, izjuril sem z hiže. Kokot je pomislil da sem i jas nekakva zver željna piletine. Mada, dok malo bolje razmislim, i bil sem željen piletine, ali ni bitno. Kokot glasno zakriči i skoči hu me. V zadnjem momentu sem ga prijel. Da sem ga prijel sekundu kasnije, ostal bi bez hlačih kere sem nosil tej den, jer bi od njih ostali samo komadiči. Uglavnom, tej kokot še je bil živ devet let od tega događaja, dok ni tiho vu snu poginul. Bilo nam je žal. Bil je pokopan h vočnjaku, dostojno takve životinje koja nam se već toliko vrezala v život.

Gdo bu me zde spasil od krvoločnega pesa? Gdo bu me napal čim bi zišel z hiže vun? Gdo bu mi napravil ljukju na hlačah? I, najgorše, gdo bu mi splašil kravu dok bum ju dojl i gdo bu ju natiral v pušak?? Dobro, mama bi stajala iza krave dok bi jas dojl pa bi ju malo klepila ka bi se poplašila, ali ni to bilo to! Od onda već nigdar nisem sklel kokota. Evo, to se promenilo. A njegov nasljednik... Dobro, to bude na drugem papiru. Kak bi rekla brača zi Zaboka:

Vidime se, dragi ljudi!

Nikola Štehec

Osnovna škola Đure Prejca Desinić, 6. razred

Mentorica: Vedrana Gudek, prof.

Mala nagrada Gjalski, 3. nagrada

Gaza

Bolestan sam. Imam temperaturu i loše mi je. Osjećam se kao astronaut koji se nakon dvije godine provedene u svemiru vratio na Zemlju i mora se ponovno privikavati na gravitaciju. Mama mi je namazala čelo Wickom i od velike gaze smotala turban na glavu. To je, kako ona kaže, čarobno liječenje koje ju je naučila njezina mama, koju je prije nje naučila njezina mama, i tako unatrag generacijama i generacijama. Nisam baš siguran je li to istina i da je Wick tada postojao, ali zasad ću vjerovati u to. Trenutno imam većih briga. Iz škole sam izostao već tjedan dana i imam puno propuštenog gradiva. Brine me da neću sve stići nadoknaditi. Brinu me i prijatelji. Još u petom razredu moja se škvaldra raspala jer su nas razdvojili u dva razreda. Bojim se da smo se od tada udaljili. Neke prijatelje nisam vidio cijele ljetne praznike, a zbog bolesti neću ih vidjeti i duže.

Od bolesti mi se vrti. Misli me ne slušaju. Osjećam da se u mojoj glavi vrti kolo koje malo pokazuje prošlost, malo sadašnjost, malo budućnost. Kolo se odjednom naglo i bez upozorenja zaustavilo u mojem vrtiću. O, kako mi je život tada bio lakši i bezbrižniji! U zadnje vrijeme puno razmišljam o vrtiću. Nisam valjda u dvanaestoj godini postao nostalgican? Sjetio sam se svoje gaze i koliki mi je dio djetinjstva obilježila. Utonuo sam u jezero sjećanja. Prva slika je kako s roditeljima ulazim u dućan. Tamo su me na prijevaru odveli kako bi me odviknuli od dude. Rekli su mi da dam prodavačici dudu u zamjenu za plišanca. Bio sam mali i naivan pa sam tako prodao dudu u zamjenu za plišanog ježa. I danas roditeljima zamjeram na tome. No, barem mi je ostala gaze. U drugoj slici vidim kako gazu stavljam na svoju malu, još nezrelu trogodišnju glavu. Još i sad osjećam njezin rajski miris maminog cvjetnog omekšivača. Pahuljastom mekoćom milovala mi je čelo poput najnježnije ruke. Sjedam u auto. Tata me vozi u vrtić. Na ulazu me teta Marina pozdravlja s već poznatim:

– De si Krpica?

Voli me tako zezati jer joj je smiješno što na glavi uvijek imam tu bijelu, rozim rubovima ukrašenu gazu. Ulazim u svoju grupu Cvjetici. Prijatelji me zezaju:

– Gle, ide Krpica!

Prišli su mi taj nadimak i tako me zezaju. Ne zamjeram im. Ne misle

ništa loše. U sobu ulazi čistačica Danica. Po stoti put pita me zašto nosim tu smiješnu krpu na glavi. Ne znam joj odgovoriti. Gaza mi jednostavno pruža utjehu. Ne sviđa mi se što je zovu krpom. Bila mi je puno više od toga. Kada sam se u vrtiću osjećao usamljeno i priželjkivao povratak kući, gaza bi me smirila. Na neki način kroz nju sam vidio svoj dom. A ako bi ipak potekle suzice, ona je uvijek bila tu da ih obriše. Jedno od najbolnijih sjećanja dan je kada sam zaboravio gazu. Sve me steglo oko srca. Nisam želio otputovati u to sjećanje, no bilo je jače od mene i cijelog me povuklo u sebe. Vidio sam kako spremam svoj mali plavi vrtićki ruksak s kojeg se smiješio moj omiljeni lik iz crtica, autić Jurić. Bio sam siguran da je gaza u njemu. Pred plavim, cvjetićima ukrašenim vratima svoje vrtićke sobe, prekopavao sam po svojem ruksaku. Kopao sam i kopao, ali gaza nije bila tu. Ostala je kod kuće, lijepo složena na mom krevetu. Potekle su suze. Prvo lagane poput rose što se skupila na travi, no uskoro su prerasle u velik i bučan vodopad. Gaza nije bila tu da ih obriše. Tete su činile sve da me utješe. Grile su me i smirivale nježnim i toplim riječima. Ništa nije pomoglo. Zatim je iz jaslaca teta Dinka donijela nekakvu izrupetanu, slinavu i čušpajzom umrljanu krpu. To me je još više rastužilo. Gotovo sam počeo vrištati. Pa ne mogu nešto što mi neopisivo puno znači zamijeniti s krpom od tamo nekakvog slinavca! To mi je zasigurno bio najgori dan u životu. Čitav dan sjedio sam povučen u kutu i tiho plakao.

Iz sna me prenuo mamin poziv na ručak. Kada sam se probudio, gotovo sam se rasplakao, no ipak sam se suzdržao. Pa imam već dvanaest godina. Od gaze sam se još odavno odviknuo. Sada sam već velik i gaza mi ne treba. Ipak, lijepo je se ponekad prisjetiti. Danas imam puno briga. Moju glavu more škola, zadaće, ispiti, prijateljstva... Čini mi se da sam prebrzo odrastao. Zahvaljujući gazi i svim divnim sjećanjima koje sam stvorio u djetinjstvu, ponekad, kada želim pobjeći od svega, mogu stvoriti živu sliku djetinjstva i na tren zaboraviti brige i izazove odrastanja.

Dominik Latin

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 6. razred

Mentorica: Tina Marušić, prof.

Pohvaljeni rad

Drugdje je trava zelenija

Daleko od grada u gustom šumi, gdje visoka stabla stoje poput stražara, a svjetlost jedva dopire kroz guste krošnje, prostire se vlažan i tih svijet. Tlo je prekriveno mahovinom mekanom poput oblaka pod kojom se kriju mnoge tajne šumskog života. U ovom mirnom i sjenovitom kutku prirode podalje od ljudskih nogu nalazi se maleno stanište kornjača. U njemu živi mlada kornjača imena Lila. Ona je malena, ali ima čvrst i sjajan oklop tamnozelene boje iz kojega vire četiri nožice. Oči joj blistaju od znatiželje i mladenačkog duha. Lila jako voli svoj dom jer u njemu uvijek ima dovoljno hrane i zelenila za sve životinje. Voli istraživati pa se često zavuče u svaki kutak šume tražeći slasne plodove i mlade izdanke trave.

Dok je jednog sunčanog dana tragala za hranom u podnožju starih stabala, čula je glasove starijih kornjača kako potihom razgovaraju.

– Jesi li čula da je na drugoj strani šume puno bolje? – rekla je jedna od njih.

– Sigurna sam da je tamo trava zelenija, a plodovi slađi nego na ovom kraju. – odgovorila je druga kornjača.

Lila je na trenutak zastala. Nije mogla vjerovati što čuje. Pomislila je:

– Kako je moguće da postoji mjesto bolje od mog voljenog doma?

Zbunjena i znatiželjna, polako se vraćajući kući, nije mogla prestati razmišljati o tom novom, nepoznatom svijetu. Kod kuće je razmišljala dugo u noć, sve dok joj nije sinula jedna zamisao. Odlučila je da će se sutra iskrasti iz svog staništa i krenuti na drugu stranu šume. Željela je na vlastite oči vidjeti to čudesno mjesto o kojem su starije kornjače govorile.

Napokon je svanulo vedro jutro, a sunčeva svjetlost nježno je obasjala krošnje drveća. Kornjača Lila, uzbuđena zbog svog tajnog plana, polako se iskrala iz svog skrovišta. Srce joj je počelo ubrzano kucati od uzbuđenja dok je započinjala svoje putovanje. Prvi dan bio je gotovo savršen. Lila je polako koračala kroz gusti zeleni svijet promatrajući raznolikost šume oko sebe. Vidjela je vjeverice kako su brzo skakale po krošnjama, zečeve koji su hitro skakutali po šumi, pa čak i jednu staru sovu koja je mudro sjedila na grani i ljubazno uputila Lilu prema drugom kraju šume. Lila je uživala u mirisu svježeg zemlje i cvrkutu ptica. U svakom trenutku osjećala se sigurnom i uvjerenom da je na pravom putu.

No, kako je sunce počelo zalaziti, primijetila je da se na nebu skupljaju sivi gusti oblaci. Zrak je postao hladniji, a vjetar je počeo snažno puhati kroz šumu njišući krošnje drveća. Kiša je počela padati te se ubrzo pretvorila u snažan pljusak.

Iznenadena naglom promjenom vremena, Lila se pokušala sakriti ispod velikog lista koji je visio nisko iznad tla. U žurbi se spotaknula o korijen drveta, izgubila ravnotežu i pala. Vjetar je sada postao toliko jak da ju je počeo nositi niz put okrećući je po tlu poput bačve. Kiša je padala sve snažnije, a magla joj je zaklanjala pogled. Lila nije mogla vidjeti ništa ispred sebe. Osjećala je samo kako ju vjetar vuče kroz mokro blato i lišće. Nakon što ju je vjetar odbacio nekoliko metara dalje, zaglavila je u gustom grmlju. Njene nožice nisu bile dovoljno snažne da probiju gustu mrežu grana. Bila je iscrpljena i preplašena pa je odlučila ostati tu do jutra.

Drugo jutro oluje kao da nikada nije bilo. Sunce je ponovno obasjalo šumu, a kapi kiše na lišću sjajile su poput zvijezda. Lila je polako izvučla glavu iz grmlja i osjetila olakšanje. Iako iscrpljena, bila je odlučna nastaviti svoje putovanje. Pogledala je oko sebe i shvatila da više ne zna kojim putem treba krenuti. Šuma je izgledala potpuno drugačije. Svi tragovi koje je ranije slijedila nestali su, a svaki smjer izgledao je potpuno isto. Lila je hodala satima nadajući se da će naići na neku životinju koja bi joj mogla pomoći. Šuma je bila prazna i spokojna. Nigdje nije bilo ni vjeverica, ni zečeva, čak ni sovinih mudrih očiju.

Nakon dugog traženja Lila je podigla pogled prema nebu i ugledala orla. Ogromna ptica grabljivica raširila je svoja krila i zaletjela se prema njoj. Na trenutak se preplašila, ali onda je orao sletio ispred nje, nagnuo glavu i upitao:

– Što radiš sama u ovom dijelu šume? Ovdje je vrlo opasno. Takvu malecku kornjaču poput tebe mogao bi netko smazati za doručak. – rekao je kroz smijeh dok su njegov oštri kljun i oči sjajili pod suncem. Lila se malo uplašila, ali je skupila hrabrost i upitala:

– Zna li gdje je drugi kraj šume, gospodine orao?

Orao je na trenutak zastao, a zatim odgovorio:

– Znam, naravno. Dođi sa mnom. Stalno letim i znam svaki kutak ove šume.

Lila je zbunjeno pogledala u njegova velika krila i rekla:

– Ali ja ne znam letjeti, kako ću poći s Vama?

Orao joj je brzo odgovorio:

– Ne brini se, držat ću te u svojim pandžama i prenijeti na mjesto koje tražiš. Neće ti biti ništa.

Prije nego što je Lila uspjela razmisliti o tome, orao je raširio krila, nježno ju zgrabio i podigao visoko u zrak. Lila je bila zapanjena pogledom. S visine šuma je izgledala poput zelene deke prošarane tragovima potoka i rijeka.

– Vau! Pogled s neba na šumu je predivan! – uskliknula je Lila. – Vidim mjesto na koje trebam doći! Možeš li me sada spustiti?

No, orao nije odgovorio. Samo je nastavio letjeti dalje. Zabrinuta, Lila je ponovno ponovila:

– Mislim da ste otišli predaleko. Trebate se vratiti.

Orao se nasmijao, ali ovog puta zvuk nije bio prijateljski.

– Vratiti te? Ne, ti si sada samo moja. – rekao je.

Dok je letio, polako je počeo otvarati svoj kljun približavajući kandžu u kojoj ju je držao. Lila je osjetila paniku i poviknula:

– Zašto me želite pojesti? Mislila sam da ste dobra osoba koja mi želi pomoći!

Orao je na trenutak zastao u letu i hladno odgovorio:

– Osobe ponekad nisu onakve kakvima se čine.

Dok ju je približavao svom kljunu, Lila je primijetila veliko stablo. Orao nije obraćao pažnju pa se zabio u njega! Lila je skliznula iz njegove kandže i pala u potok koji se nalazio pored stabla. Voda je bila hladna i struja ju je odnijela daleko od opasnosti.

Lila je polako izašla iz potoka. Koračajući po vlažnom tlu, podigla je glavu i u čudu shvatila da se nalazi točno na onom mjestu koje je toliko dugo tražila! Ispred nje prostirala se široka zelena livada prekrivena bujnom travom i sočnim plodovima koje je vidjela s visine. Osmijeh joj se pojavio na licu. Napokon je stigla na drugi kraj šume, nakon toliko dana putovanja, izazova i opasnosti. Izmorena, ali ispunjena radošću, Lila se zavaljala u mekanu travu. Bila je toliko gladna i iscrpljena da je odmah odlučila probati ukusnu travu i plodove. Zagrizla je jedan plod očekujući da će biti slađi i bolji od svega što je jela kod kuće.

No, kako su zalogaji prolazili kroz njena usta, Lila je neočekivano shvatila. Trava i plodovi nisu ništa posebniji i drugačiji od onih u njezinu domu. Imali su isti okus, miris i izgled baš kao hrana na drugoj strani šume. Lila je zastala na trenutak, duboko udahnuła i shvatila da je sve što je tražila daleko od kuće zapravo već imala u svom domu, među poznatim krošnjama i zaklonima. Polako se podigla, okrenula oko sebe i odlučila da će se vratiti kući.

Dok je hodala prema domu, Lila je razmišljala o svemu što je naučila. Shvatila je da sreća nije uvijek na nekom dalekom, nepoznatom

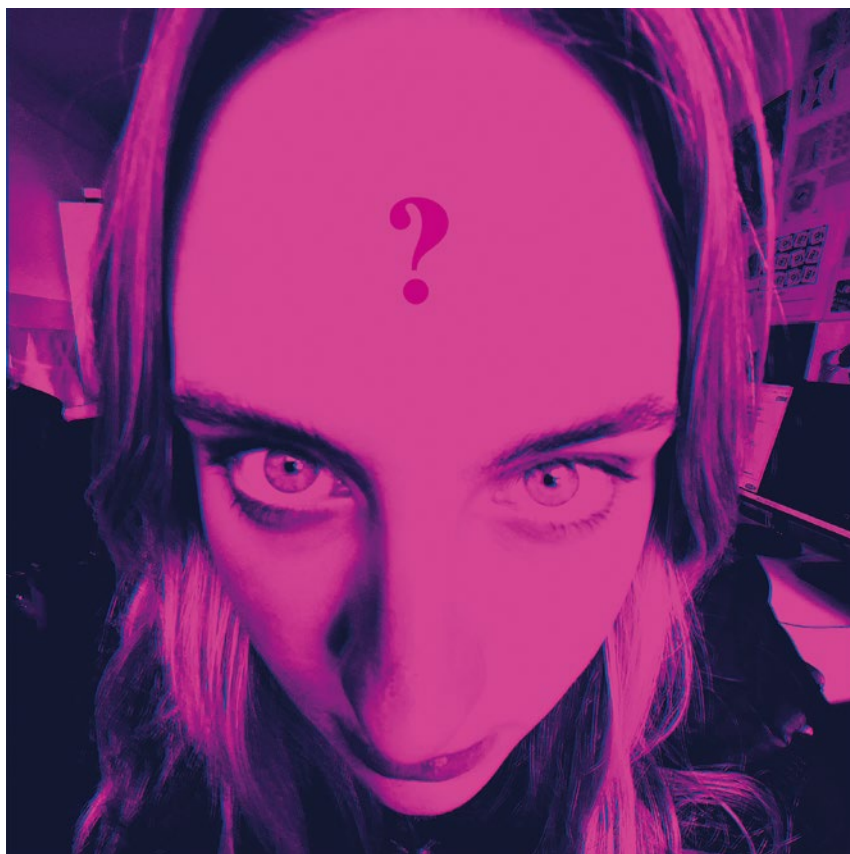
mjestu, već je često prisutna u onome što već imamo, u našem domu i u svakodnevnim stvarima koje uzimamo zdravo za gotovo. Ponekad, u potrazi za nečim boljim, zaboravljamo cijeniti ono što nam se nalazi ispred naših očiju.

Ema Tretinjak

Osnovna škola Ante Kovačića Zlatar, 8. razred

Mentorica: Petra Kolar, prof.

Pohvaljeni rad

Lea Novak

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, 4. razred

Mentor: Nikola Sinković, prof.

Nada

Na trećem katu u zgradi živi djevojčica Sara. Sjedi pored prozora i gleda kako su tamni oblaci prekrili nebo. Kapi kiše udaraju po njezinom prozoru. Sara je inače većinu vremena provodila u svojoj sobi sama jer nije imala ni brata ni sestru. Njezini roditelji su je odmalena tretirali kao osobu koja treba biti poput njih. U školi je bila, može se reći, jedna od boljih u razredu, ali joj matematika nije baš bila jača strana.

Danas je došla kući sva sretna zbog ocjene koju je dobila iz matematike. Za taj ispit je učila više od tjedan dana. Veselo je pjevušila u dizalu dok nije došla do svojih vrata i glasno se pohvalila roditeljima:

– Mama, tata, danas sam dobila pet iz matematike!

Mama je bila sretna tom viješću pa je iz kuhinje odgovorila:

– Bravo, Sara, znala sam da ćeš uspjeti.

Tata je čuo buku pa je došao vidjeti što se događa. Vidio je Saru u mokrim cipelama kako hoda pored njegovog stola s papirima koje je ispunjavao mjesec dana jer je otvorio novi dućan u njihovom kvartu. Prozor je bio otvoren, vjetar je puhao i papiri su odletjeli sa stola na pod. Dok je Sara trčala prema tati, slučajno je stala na te papire i uništila ih. Tata je u nju gledao kao da će puknuti od bijesa. Rekao je:

– Mjesec dana rada si upropastila svojom nepažnjom!

Vikao je na nju sve dok nije došla mama i shvatila da je uprljala svježe oprani tepih. Mama i tata su joj rekli da ode u svoju sobu. Sara sa suznim očima odlazi u sobu i zatvara vrata. Odlazi do prozora i gleda kapljice kiše kako udaraju po njenom prozoru. U sebi je razmišljala:

Trebala sam biti pažljivija. Zašto svaki trenutak upropastim svojom nepažnjom.

Nije znala što je gore, oluja koju gleda kroz prozor ili oluja u njenoj duši. Nakon par sati čuje kucanje na vratima i mamin ljutiti glas:

– Dođi, došli su nam prijatelji.

Sara nevoljko ustaje brišući suze i namješta kiseli osmijeh na licu dok ulazi u dnevni boravak. Tijekom razgovora, njezini roditelji su spomenuli i ono što je Sara danas napravila. Njihovi prijatelji su pogledali Saru ljutito i rekli da je i njima pas jednom uništio neke dokumente. Nakon par sati su otišli. Svi u zgradi spavaju dok Sara razmišlja kako i najmanja nepažnja može izazvati veliku katastrofu. Uspjela je zaspati, ali se ubrzo probudila jer je morala na nastavu. Tata je svako jutro vozi u školu. U autu nisu progovorili ni riječ. Njihova tišina je glasno

odzvanjala u Sarinim ušima. Vratila se iz škole i otišla u kuhinju nešto popiti. Slučajno je prolila čašu soka na stol. Prije nego li se uspjela ispričati ili obrisati stol, tata je na nju već podigao glas:

– Kako možeš biti tako nespretna?

Njegove riječi bile su kao noževi koji su prodirali u njeno srce. Mama se pridružila svojim prigovorom:

– Zašto uvijek praviš probleme?

S vremenom Sara se počela osjećati krivom za sve. Mislila je da mora biti savršena kako bi ih usrećila, ali nikako nije uspijevala. Svaka kritika, svaki ljutit pogled ostavljao je trag u njenom srcu, pretvarajući njenu dječju radost u oprez i strah. Otišla je u sobu i pokušala zaspati. Nije znala spava li ili je budna, ali čuje glas svoje majke:

– Uvijek biraš najgore vrijeme za svoje gluposti.

Sara je osjetila kako je nešto guši, steže u prsima kao da su joj natovarili težak kamen koji nije sposobna nositi. Željela je zaplakati, ali nije. Ne sada. Umjesto toga, stegla je vilicu i spustila pogled na pod.

– Žao mi je. – prošaptala je, ali nije bila sigurna govori li to majci ili sebi.

– Uvijek ti je žao, ali to ništa ne mijenja. – dodala je mama, a zatim uzdahnula i izašla iz sobe, ostavljajući u Sari osjećaj ledene hladnoće koja nije imala nikakve veze s vremenom vani.

Trenutno je osmi razred i može se reći da više nije dijete i da se lako naljuti na sitnice poput svojih roditelja. Ipak, s vremenom je odlučila voljeti svoje roditelje, i nadala se da neće ponavljati njihove pogreške. Nadala se da će naučiti kako zaštititi svoje srce i kako pronaći male trenutke sreće unutar sebe, čak i kad joj se svijet oko nje učini teškim. Nadala se da može pronaći vlastiti mir čak i u svijetu punom oluja. Nadala se...

Jelena Kunštek

Osnovna škola Bedekovčina, 7. razred

Mentorica: Marko Valec, prof.

Pohvaljeni rad

Sanjala sam život kakav ću živjeti

Kad sam bila mala, sanjala sam da imam devet života. Kad sam već sanjala, nisam željela svoju budućnost ograničiti na samo jedan život pa je svaki od zamišljenih života bio drugačiji.

Prvi život provodila bih putujući po svijetu. Kupila bih kamper i njime bih prošla sve države svijeta te bih nakon toga živjela u državi koja mi se sviđa najviše. Ta je država u mojim snovima bila zanimljiva, čarobna i vrlo maštovita. U njoj su ljudi jahali jednoroge, jeli krafne za doručak, ručak i večeru, i oblaci su bili od gumenih bombona. Ta zemlja bila je svijet boja i šarenila, i sigurna sam da postoji i u nečijim tuđim snovima. Drugi, treći i četvrti život provodila bih s roditeljima. Čisto da ne zeznem ostale živote. Pozorno bih slušala sve njihove savjete, misli, tajne, kajanja i svaku bismo večer zajedno pili čaj na terasi, zamotani u dekiću. Svaki bih ih dan pitala za pomoć oko zadaće, iako bi im to vjerojatno bila zadnja stvar koja bi im se tog dana dala raditi. Vikendima bismo tata i ja pogledali neku dobru televizijsku emisiju, dok bi mama u kuhinji pekla kolače. Gledala bih kako stare i proživljavaju svoje zadnje trenutke. Čvrsto bih ih primila za ruku i rekla im *Zbogom!* prije petog života. Peti život provela bih sama. U nekom velikom gradu. Nabavila bih devet mačaka i kupila mali stan te bih provodila sate pišući svoje misli, odmah u kafiću niz ulicu. U tom gradu nitko me ne bi poznavao, ali zapravo bih ja bila spisateljica koja piše romane slavnije od Harryja Pottera. Tek godinama kasnije ljudi bi shvatili tko sam zapravo i pamtili me po mom romanu *Devet mačaka*. Može li čovjek zapravo ikad umrijeti ako svaki dan netko otvori njegovu knjigu u kojoj živi njegova duša? Šesti i sedmi život provela bih normalno, onako obično. Imala bih stabilan posao koji ne volim previše, ali od njega dobro zarađujem. Dvoje djece, onu običnu bijelu kuću s crvenim vratima i bijelom ogradom, i malog bijelog psa. Onog koji laje na poštara. O takvoj bajci sanjaju sve djevojčice dok zamišljaju odraslu sebe. Dok opet ne osjete koliko još toga moraju doživjeti. Tada bježe dalje, a ja bih pobjegla u osmi život u kojem bih se sakrila u šumi. Daleko od ljudi, grada i stresa. Imala bih mali vrt s puno povrća te malu kolibicu u kojoj bi pored kamina spavale moje brojne životinje. Svaki bih dan slikala na platnima uljanim bojama i to mi nikad ne bi dosadilo, čak ni do zadnjeg trenutka.

Lijepi su to snovi, no u ovom zadnjem, ili prvom; devetom i jedinom životu, probudit ću se. Shvatit ću da nemam bezbroj života i da mi je

ovo jedini. Potrudit ću se izvući najbolje iz svih ovih osam zamišljenih života i strpat ću sve to u ovaj jedan, ali vrijedan, nevjerojatan i nezamjenjiv život.

Klara Gretić

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 7. razred

Mentorica: Lucija Laljak, prof.

Pohvaljeni rad

Ivona Škrilin

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 8. razred

Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Izbor prolaznog života

U srcu drevne Australije, daleko od modernih gradova, ležala je tajanstvena dolina Yarra. Bila je skrivena među visokim stijenama i prašnjavim crvenim pustinjama. Pričalo se da je ta dolina mjesto gdje vrijeme stoji, a oni koji je pronadu, nikada ne ostare.

Jednog dana mladi istraživač Ethan krenuo je u potragu za Yarrinim čudima. Opasan samo kompasom i starom mapom lutao je pustinjom danima. Na rubu očaja, ugledao je stari aboridžinski simbol urezan u kamen, znak da je blizu. Simbol je izgledao kao krug, u sredini se nalazila točka. Iznad simbola bila je strelica prema gore. Simbol je bio napisan bijelom kredom. Prateći simbole, stigao je do doline. Unutra ga je dočekaو prizor koji nikada nije mogao zamisliti. Krajolik je bio prepun bujnih šuma, rijeka koje sjaje pod suncem, a u zraku su lepršali drevni leptiri. Leptiri su bili veći od današnjih leptira i imali su tajanstvene šare. Bili su bež boje i imali su crne točkice. U središtu doline stajalo je ogromno stablo, staro tisućama godina. Prema legendi, tko god popije vodu iz izvora ispod stabla, dobiva beskrajni život.

Ethan je kleknuo, uhvatio šaku vode, ali u tom trenutku čuo je šapat. *Svaka vječnost nosi svoju cijenu*, upozorila ga je tiha ženska sjena. Ethan je stajao neodlučno, gledajući u mirnu vodu izvora pod starim drvetom. Šapat koji je čuo još uvijek mu je odzvanjao u mislima: *Svaka vječnost nosi svoju cijenu*. Ženska sjena bila je nestvarna, gotovo nevidljiva, ali njena prisutnost bila je stvarna poput zraka koji je disao. Je li trebao riskirati i popiti vodu? Obećanje besmrtnosti bilo je primamljivo, ali što je točno cijena? Dok je razmišljao, iza njega se začuo šum lišća. Okrenuo se i ugledao starca u aboridžinskoj odjeći. Imao je lice prekriveno drevnim tetovažama, nacrtanima bijelom kredom za lice. Tetovaže su mu prekrivale skoro cijelo lice i imale su puno detalja. Nagnuo se na štap i rekao:

– Mnogi su došli prije tebe, mladiću. Svi su tražili besmrtnost, ali su zaboravili što znači živjeti.

Ethan je zastao.

– Što ti znaš o ovom mjestu? – upitao je.

– Ja sam čuvar doline. – odgovorio je starac.

– Voda može dati vječni život, ali to je dar koji ne možeš lako odbaciti. Svijet se mijenja, a ti ćeš ostati isti. Gledat ćeš kako vrijeme prolazi, a ti nećeš.

Ethan se zamislio. Je li vječnost zaista vrijedna toga da budeš sam, zarobljen u istom trenutku?

Ethan je spustio ruku i povukao se od izvora. Starac ga je promatrao tiho, kao da je već znao njegovu odluku.

– Odabrao si mudro. – rekao je naposljetku.

– Vječnost je teret koji malo tko može podnijeti.

Ethan je zakoračio van, a sunce pustinje obasjalo ga je. Iza sebe je ostavio dolinu Yarra, ali u srcu je nosio njene lekcije. Svaki novi dan bio je dar, i konačno je shvatio pravu vrijednost prolaznog života.

Ria Presečki

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 5. razred

Mentorica: Tina Marušić, prof.

Pohvaljeni rad

Tena Jureša

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 5. razred

Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Dnevnik Vode

Zovem se Voda, a moje putovanje počinje u planinskom izvoru. Svakim danom mirisna kiša pretvara me u kapljice koje klize niz kamenje. U toj tišini svijet je miran i spokojan, ali znatiželja mi ne da mira i vuče me dalje.

Kao rijeka strujim kroz šume i doline, susrećući ljude koji mi se dive. Vidim djecu kako se igraju u mojim plićacima, a stariji me promatraju s nostalgijom. Kao da bi i oni opet zagazili u moje lokvice, ali se ne usude. Osjećam kako svaki novi susret ostavlja otisak na meni. Kada prolazim kroz gradove, vidim kako me koriste za mnoge stvari – piće, čišćenje, energiju. U svakom pokretu ja sam život. Ptice se gnijezde uz moje obale i ribe plešu u meni. Ponekad otputujem u podzemlje i šapućem s korijenima biljaka koji me upijaju. Dok strujim prema moru, postajem dio svijeta. Za mnom hodaju i moja sjećanja. Sve se sjedinjuje. Ovdje u prostranstvu oceana sastajem se s drugim kapljicama, oblikujem oblake i vraćam se u nebo, spremna da postanem kiša onima kojima nedostajem i trebam više nego ikad.

Znam da ću uvijek igrati ključnu ulogu za sva živa bića. Bez mene ne bi bilo ničega. Svaki moj dio, svako zrnce vodene prašine, dio je mog beskrajnog putovanja. Tečem, i tečem, tečem...

Marta Fotivec

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 7. razred

Mentorica: Lucija Laljak, prof.

Pohvaljeni rad

Lik iz svoje priče

Kad bi mi bilo biti... kad bi mi bilo biti lik iz svojih priča... Živjeti u skladu, ljubavi i prijateljstvu, trčati po poljima s osmijehom na licu i srećom u duši.

Kad bi mi bilo biti lik iz svojih priča, život bi mi bio savršen. Nikada ne bih lila suze i voljela samoću. Voljela bih rosna jutra, veselila se početcima i novim iskustvima. Znala bih tko sam. Bila bih okružena mnoštvom koje me nikad ne bi skrenulo na krivi put. Imala bih prioritete i ciljeve od kojih ne bih odustajala na prvoj prepreci. Trudila bih se i imala bih savršene ocjene. Marila bih i nikad ne bih odustajala. Ne bih se podcjenjivala i znala bih koliko vrijedim. Mišljenje drugih ne bi mi bilo bitno. Kad bih bila lik iz svojih priča.... Kad bih bila lik iz svojih priča, davala bih više poštovanja i pažnje od one koju dobivam. Ne bih bila odbačena i imala bih ulogu u toj svojoj priči. U predstavi zvanoj „Moj život“. Ne bih toliko bila sama u tišini svoje sobe. U srcu bi mi sunce zamijenilo tamu, a u dušu bi mi poslije duge zime stiglo cvjetno proljeće.

Drugi bi me napokon vidjeli. Vidjeli bi me i podržali moju mene. Napokon bih sama sebi bila dovoljna i u svojim bih očima vidjela sreću. Kad bih bila taj lik... život bi bio drugačiji. Bolji, sigurniji... ili prazniji? Bez grešaka, konflikata, mržnje, ljubomore, zavisti... bih li i dalje to bila ja? Ili samo lik u priči?

Kad bi mi bilo biti lik iz svojih priča... Živjela bih kao i sada jer život ne treba biti poput bajke. Trebaju nam prijatelji, obitelj i ljubav prema sebi samima. Treba nam stvarnost. A sve ostalo moramo prepustiti autoru naše priče koji ispisuje stranice koje još nismo pročitali, a donose nam zabavu, pogreške, kušnje, odgovornosti, savjest i ono najvažnije... ljubav u kojem god svijetu da postoji.

Sara Vukić

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 8. razred

Mentorica: Lucija Laljak, prof.

Pohvaljeni rad

Julia Kolar Počivalšek

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok , 6. razred

Mentorica: Stela Mikulin, prof.

Progutaj me nježno

Isuse, tu je.

Vrata su zaključana (jesu, siguran sam). Prozori zatvoreni. Trčim u kuhinju po neko oružje. Valjak za tijesto, nije dobro. Tu su cjediljke. Evo ga. Mesarski nož. Oštrica se sjaji na ono malo mjesečine što prolazi kroz proreze među spuštenim roletama.

Grebe. Njuši. Reže. Gladno je. Opisuje kružnice oko kuće. Zna da sam unutra.

pa kaj je ovo kak je do ovoga došlo i kaj sad neznam jednostavno nebrem ja ovo pa po mene je došlo i to samo jede i jede i trpa se i kaj sad da se radi čujem to da to kak grebe iza južnog zida kuće i kaj sad kaj sad kajsad sadkaj kaj o isuse kaj

Stisnem nož. Udahnem. Premjestim nož u drugu ruku, onu koja ne drhti (nee drrhtii).

Prvo: *kaj je ovo i kak je do ovoga došlo* uparit ću s riječju *dolazak* jer je sve počelo mojim dolaskom ovamo. To je malo poremetilo (samo malo) način funkcioniranja ovog šumarka, zapravo više nakupine niskog raslinja i grmlja jer je moja kuća (više koliba, iako malo oveća, izgrađena vlastitom rukom) nadvisivala i u sjenu bacala grmlje, stabalca i priproste puzavce koji gmižu pod njima i možda je to bacilo šumarak u kaos *pa sigurno jest mislim tad je to počelo ne možda im fali sunčeve svjetlosti ili je to neka tajna urota iliti zavada protiv mene neki primitivni kompleks inferiornosti ili možda neki nagon da se makne sve veće od njih samih od tih kornjaša stonoga hruštova kolutićavaca kolutićavih i nekolutićavih koji gmižu i rovažu i potkopavaju malu*

mrežu ispod kuće možda to i nije organizirano ali možda i jest a ova zvijer je samo nakupina ne više kao ukupnost da da ukupnost tog gmizanja i cičanja i zavjera i inferiornosti i i i kolutova služi i možda krila i majušnih nožica i

isuse i bože i tom grebanju po mom zidu daj pliz odi i jedi druge pliz molim te

Nož je otežao u mojoj desnoj (lijevoj?) ruci i vuče me prema tlu. Izlazim iz kuhinje. Hodam kroz zamračene sobe moje utvrde samoće potpuno besciljno. Onda počinjem (nesvjesno) pratiti topot kandžica i milijuna nožica zvijeri kako puzi (*puz puz puz greb greb greb stanka greb puz greb puz*) uz jugoistočni žlijeb kuće.

isuse vidiš ti kak je to zapravo apsurdno mislim ovo biće zvijer je radosno u svojem bijesu dok me traži i zna da će biti zadovoljno na kraju i nahraniti svoj veliki ego i sve te male nožice i mali tuneli tresti će se od veselja dok ja bivam rastrgan u infitezimalni broj komada skupa s kućom i vidiš ovim stepenicama tu

isuse vidim mu sjenu ušlo je na tavan kroz dimnjak

Moja obrana je probijena. Gledam sjenu na vrhu stepenica i paničarim jer jer se uvija i izvija u spirale i hiperbole i parabole i kaj ja znam još kaj i isusti kak je to dugo moj otežali nožić je kaj igračka da igračka više možda kao čačkalica možda kao i ritualni poklon da kad me rastrga i oboji se mojom krvlju i ukrasi se mojim kostima iskoristi nož kao čačkalicu da ne upropasti simetriju svog grotesknog osmijeha pa daj trči više trči trči trči trčiiiiiiii

Trk natrag u kuhinju. Nož je bio samo uteg, izgubljen je po putu. Panika. Pa onda još panike. Nasilno dršćućim rukama čupam mnoge isuviše sjajne stvari iz kuhinjskog ormarića u nadi da od njega stvorim utočište. Posljednju liniju obrane.

gmize niz stepenice sarkastičnim tonom

Uzalud. Sve je uzalud kad znam da imam minutu, najviše minutu prije kraja. Pobjedit će, *to gmizavo klupko zla i njihov splet tunela i leževa i truleži i bit ću*

Neću.

Vidim obris mljevilice za meso u mraku.

Aparati za mljevenje mesa su kompaktni uređaji za tvoj dom koji će ti omogućiti pripremu omiljenih mesnih jela od kvalitetnog mesa koje je obrađeno u tvojoj kuhinji. Električni aparati za mljevenje mesa su brzi i praktični aparati koji koriste električnu energiju za usitnjavanje većih komada mesa.

Tražim utičnicu. Utičem utikač. Zujanje motorića mljevilice stvara ugodan (ugodan) kontrast grebanju nožica i kandžica u podnožju stepenica.

ako ćeš me već progutati progutaj me nježno daj da skliznem da bude bezbolno niz tvoj jednjak tvoj dugi i kolutićavi tunelirajući tunnelski hitinski jednjak da više ne čujem topot tvojih groteskno malih i malformiranih nožica i da ne budeš ti to okrutno biće koje će me raskomadati i izvojevati pobjedu već da ja budem taj i da ti oduzmem to zadovoljstvo ali da sebi oduzmem ono malo dostojanstva koje mi je ostalo dok ga još ima i

Guram ruku u mljevilicu. Boli, ali je dobro. Bit će dobro.

idemo desna lijeva (noža više nema) pa prstići pa stopalo pa lijeva pa desna pa torzo i na kraju glava udahni i zaroni

Bit će dobro (zaroni).

Bit će dobro.

Jakov Grabar

Prva gimnazija Varaždin, 4. razred

Mentorica: Bojana Barlek, prof.

1. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

Kuda streми crni i kadri Nihil-bog?

Kada kiša pada, svaka je kap dio skladne melodije, a sve zajedno stvara ritam u kojem svaka kap ima svoju važnu ulogu, stvarajući tihu, ali savršenu simfoniju. Kada kiša pada dugo, ta savršena simfonija postaje monotoni ritam koji ispunjava svaki kutak ovog svijeta. Nijedna kap ne iskače, nijedna ne znači više od druge. Uvijek iste, uvijek tu, ali nedovoljno važne da bi ih osjetio.

Svaka takva kap, koja čini dio iste simfonije, postaje neodvojiva od cijeloga beskonačnog toka, a neprekidni ritam postaje nevidljiv okvir u kojem se gubi sva čežnja za promjenom, svaki nagovještaj nečega novog. Takav je ovaj svijet – more u kojem se svaki pokušaj pronalaska značenja čini uzaludnim, jer u ovoj tišini svi tragovi nade, sve naznake promjene, sve nestaje u beskonačnom ritmu kiše koja nikada ne prestaje.

– Ništa ne ostaje suho pod ovom gustom zavjesom od vode. – promrmljao je gotovo mehaničkim tonom. – Ali ipak...

Riječi su ostale nedovršene, kao da su se same raspale. Osjećao je suhoću u ustima, u mislima i u duši. Kao da je stvoren od praznine. Voda koja se slijevala sa svega oko njega bila je nemoćna pred tom pustoši. U njemu je, i dalje, gorjela ta suhoća, ona ista žudnja koja je trajala otkako se mogao sjetiti. Nije znao što je bilo gore – žeđ ili spoznaja da kiša, ta beskonačna stihija, nije mogla utažiti ono što je vrištalo iz dubine njegova bića.

Stajao je tako, nepomičan, ukopan u svoje misli, dok su se sati kotrljali niz njegove umorne noge, možda cijeli dan. Oko njega, kiša – ta hladna, tupa, vampirska kiša – padala je neumorno, utapajući svijet u beskonačnom, olovnom sivilu, sisajući iz njega svaku živu uspomenu. I on je stajao tu kao relikat nečega što je davno prestalo imati smisla.

– Ima li kraja ovoj proklesoj kiši? Ima li kraja ovom iščeznuću? – pomislio je, dok je promatrao kako se nebo i zemlja stapaju u jednu sivu masu, bez početka i kraja.

Kiša je nastavila padati u vječnoj tišini koja nije dopuštala ni zraku da slobodno diše. No onda, u toj gustoj zavjesi od vode, daleko, gotovo neprimjetno, nešto se pomaknulo. Ili je to bio samo odsjaj kišnih kapi? Skrenuo je pogled, ali nedovoljno brzo. Slika je ostala urezana u njegovo sjećanje, kao čavao čvrsto zabijen negdje između njegove svijesti

i onoga što bi mogao biti privid. Između sivila neba i zemlje, vidio je nju. Ili barem obris, siluetu. Činilo se da mu je ispružila ruke. No, njene ruke... bile su tople, mekane, žive.

Kiše kapi klizile su niz njegovo lice, kao da su pokušavale izbrisati svaki trag onoga tko je bio. No misao na one ruke – tople, žive ruke – držala ga je budnim. Bilo je nešto u tom trenutku, nešto što nije mogao zaboraviti. Ruke su bile stvarne. Ne njegove. Ali bile su stvarne.

Hodao je satima, možda danima. Vrijeme više ionako nije bilo važno. Na kraju puta, ugledao je staru kuću. Bila je napuštena, gotovo u ruševinama. Ispred kuće nalazio se mali vrt, iako je trava bila mrtva, a cvijeće nepostojeće. Ipak, na ulazu je stajala žena. Prišao joj je, ne znajući zašto, vođen nekom čudnom silom.

Zastao je. Osjetio je hladnu ruku na svojem ramenu. Bila je stvarna, kao i ona kiša koja nikada nije prestala padati. Ispod svega toga, duboko zakopan, ležao je trag značenja. Možda nije bio dovoljno jak da ga spasi, ali bio je tu. Kada ju je konačno pogledao u oči, udarila ga stvarnost koja se tako dugo skrivala. Njezin glas bio je tih, ali čist, prodoran:

– Oni nisu tu da ti pokažu izlaz. Oni su tu da te podsjetite da nije uvijek važno što tražiš... Već to da tražiš.

– Tko si ti?

– Nitko. – odgovorila je tiho. – Samo netko tko još uvijek vjeruje da nešto može postojati u ovom ništavilu.

Nasmijao se, ne od sreće, nego od nevjerice.

– Mi smo dvije budale, onda. – rekao je. – Vjerujemo u nešto što ne postoji.

Ona se nije nasmiješila, ali ga je pogledala s nekom tišinom koja je bila teža od kiše.

– Možda. – rekla je. – No večernja rosa, i ona će pasti, u svijetu što čezne za krajem ove kiše.

– A tko si ti? – upitala je, glasom još tišim.

– Nitko. – odgovorio je tiho, ne podižući pogled. – Samo putnik.

Osjetio je kako su ga te riječi stegnule poput istine koju je dugo pozna-
vao, ali nikada je nije izgovorio naglas. Pogledao je u nebo, ili ono što je ostalo od njega.

– Putnik koji putuje u svijetu koji nestaje. – rekla je, lagano podignuvši glavu, kao da je željela osjetiti tu stvarnost koju je upravo opisala.

On je klimnuo glavom, premda nije znao što reći.

– Možda je to jedino što nam preostaje.

– A što tražiš, u svojem putovanju? – pitala je, slaba pod težinom ovih riječi.

Pogledao ju je u oči, pokušavši pronaći neki znak da ona razumije, da vidi ono što i on vidi.

– Tražim prazninu koja će me progutati, tišinu koja će ugasiti svaki odjek života. Ali i u tom ništavilu, među hladnim sjenama, tražim... Možda tek posljednju iluziju da postoji izlaz iz ove tame.

Riječi su ostale visjeti u zraku između njih, poput kišnih kapi koje nisu odmah pale na tlo, već su neko vrijeme lebdjele, oklijevajući. Na kraju se sve utopilo u buntovnoj raskoši Nihila.

Dnevnički zapisi studije o samoubojstvu kao aktu slobode u nihilističkom društvu:

Datum: 10. rujna 2034.

Uvodna faza eksperimenta

U nihilističkom društvu samoubojstvo postaje izraz dubokog osjećaja besmisla. U okruženju obilježenom ekstremizmom, gdje političke ideologije oblikuju društvene norme, samoubojstvo se promatra kao logičan ishod sustavne dehumanizacije pojedinca... Ovim eksperimentom ne želimo samo kontrolirati, već i dokumentirati krajnji odgovor na ekstremnu patnju i besmisao kako bismo te elemente u koncentriranim količinama nesmetano mogli implementirati u vlastitu politiku.

Izvještaj o Kvaru u Simulaciji

Datum: 17. rujna 2034.

Opis Situacije:

Tijekom provođenja simulacije primijećeni su tehnički problemi koji su narušili stabilnost sustava i doveli do nepredviđenih pojava unutar simuliranog okruženja.

Detalji Kvara:

Prva faza: Anomalije u prikazu kiše, nestabilnost sustava.

Druga faza: Nestanak stanovnika simulacije.

Treća faza: Pojava nepoznate figure izvan okvira simulacije, koja nije bila dio predviđenih parametara.

Reakcije i Interpretacija:

Iako smo očekivali da će eksperiment pružiti jasan uvid u ponašanje pojedinca pod ekstremnim uvjetima, kvar je stvorio neočekivane komplikacije. Pojava nepredviđene figure i nestanak svih drugih entiteta unutar simulacije pokazali su da simulacijski sustav više nije pod

kontrolom.

Zaključak i Daljnji Koraci:

Zbog ozbiljnih kvarova u sustavu i nemogućnosti kontrole simulacije, odlučeno je da se eksperiment odmah obustavi. Pokušaji gašenja simulacije nisu uspjeli, a sustav je pokazivao stalne tehničke smetnje. Potrebno je razviti nove metode kojima možemo nesmetano testirati granice ljudske izdržljivosti i otkriti koliko daleko možemo ići s vlastitim represivnim mjerama prije nego što se suočimo s masovnim samoubojstvima naših subjekata.

Naknadni Izvještaji:

Datum: 24. rujna 2034.

Nakon točno 7 dana od početka problema, simulacija se ugasila sama od sebe bez ikakvih intervencija s naše strane. Tijekom tih dana sustav je nastavio pokazivati znakove nestabilnosti, ali se na kraju stabilizirao i samostalno završio. Daljnje analize bit će potrebne kako bi se razumjeli uzroci kvara i učinci na buduće eksperimente.

Lovro Rešetar

Srednja škola Ivanec, 4. razred

Mentorica: Maja Držaić, prof.

2. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

Kraj zakona fizike

Sjedim na satu fizike. Ljeto je. Sunce probija kroz školski prozor, a ja zurim u formulu na ploči. Računam s brojevima – zbrajam ih, oduzimam, umirem od dosade i čekam da sat završi. Zamišljenom, na pamet mi pada nešto što su nas uvijek učili da se ne smije: dijeljenje s nulom. *Što bi bilo kad bi bilo?* – pitam se. Uzimam olovku i počinjem računati. Kombiniram brojeve, crtam pravce, kružnice i na kraju dobijem rezultat.

Odjednom, učionica postaje čudesno tiha. Pogledam oko sebe i primjetim da se knjige, olovke i klupe dižu u zrak. Osjećaj težine nestaje i u mom tijelu. Zaključujem – gravitacija je nestala. Začudeno gledam prijatelje u učionici. Kao da su zaleđeni. Mislim da je unutar našeg sustava, škole, vrijeme zaustavljeno. Izlazim iz škole. Zabrinuto gledam u parkiralište i automobile koji lebde u zraku. U meni se javlja znatiželja. *Jesam li ja sve ovo uzrokovao?* U glavi mi se vrte slike izračuna i trenutka kad sam podijelio s nulom. Kako je moguće da je jedan običan matematički račun uništio cijeli svemir?

Usljedio je kaos. Nestanak gravitacije bio je samo početak. Ubrzo primjećujem da se i ostali zakoni fizike ruše. Svjetlost se više ne ponaša u skladu s poznatim pravilima, vrijeme počinje teći na nepredvidive načine. Ljudi, za koje vrijeme još nije stalo, pokušavaju shvatiti što se događa. Okupljaju se najveći matematičari i fizičari, ali odgovora nema. U međuvremenu shvaćam da sam ja ključ svega.

Moj izračun nije bio samo običan, već je otvorio vrata k nečem nepoznatom. I cijeli se svemir sad temelji na njemu. No postoji problem.

Moj račun je nesavršen i neprecizan. Samim tim uzrokuje urušavanje svemira u samog sebe. Stvaraju se crne rupe koje usisavaju materiju, točke singularnosti koje kvare normalan protok vremena i uzrokuju beskonačno savijanje mreže prostor-vremena.

Dolazim u kontakt s grupom fizičara koji su saznali za moj račun. Među njima je i poznat um – Stephen Hawking. Pokušava otkriti kako je obično dijeljenje s nulom uzrokovalo ovakvu apokalipsu. Ubrzo dolazi do mene i objašnjava mi:

– Ti si otvorio portal do novih dimenzija, zakona fizike koji ne poštuju zakonitosti našeg svemira. Svemir u kojem se nalazimo funkcionira po tvojim pravilima.

U zadnjem trenutku shvaćam da je rješenje dijeljenja s nulom dublje od samoga broja. Da se ne radi samo o matematici i fizici, već o percepciji

stvarnosti. Da bi se svemir vratio u normalu, moram poništiti dijeljenje. Vratiti nulu u prvobitno stanje. Kako bih to učinio, moram definirati cijeli matematički sustav ispočetka. Svi fizičari i ja vraćamo se na početak. Kombiniramo svoje znanje i pokušavamo zatvoriti portal. Nervoza i stres rastu jer se prostor-vrijeme potpuno urušava. U zadnji čas, uspijevam poništiti izračun i postaviti stara pravila matematičkog sustava.

Sve se polako vraća na svoje mjesto. Gravitacija, vrijeme, svjetlost... Trčim natrag u školu, u svoju učionicu. Vrijeme nastavlja ondje gdje je i stalo. Kao da se ništa nije ni dogodilo. Prijatelji i dalje računaju i rješavaju zadatke ne shvaćajući da je cijeli svijet bio na rubu propasti zbog jednog dijeljenja s nulom. Ponovno gledam kroz prozor i sebi obećavam da se više nikada neću igrati matematikom na taj način. Ali onda, na ploči pred sobom, vidim broj. Nulu.

Aleksandar Kuček

Prva gimnazija Varaždin, 2. razred

Mentorica: Tatjana Ruža, prof.

3. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

Utrka kapljica

?

– Ajde, odaberi jednu. – nasmijem se pokazujući prstom na prozor niz koji cure kapljice kiše.

Lijeva od ranoga jutra, a mi sjedimo na krevetu uz prozor i pričamo o svačemu i ničemu već gotovo tri i pol sata.

– Evo, ova je moja. – pokažem na kapljicu u lijevom kutu prozora migo-ljeći se razigrano.

Tebi se na licu protegne rezigniran osmijeh.

– Ajde ti odaberi i moju, možda mi se šansa za pobjedu uveća. – kažeš smijuljeći se umornim očima.

Pokušavam ti uhvatiti pogled ne bi li ga pročitao, ali ti samo naslanjaš glavu na okno prozora i duboko zijevneš.

– Haha, gle ovu! – naslonim jagodicu na najklimaviju kap koja jedina stoji na mjestu pokušavajući se progurati među ostale koje je pretiču i slijevaju se do dna prozora.

– Ahh hvala, sad si mi osigurao poraz. – udahneš duboko praveći se uvrijeđen mojim odabirom, ali ipak ispustiš tihi smiješak.

Gledamo par sekundi u kapljice koje se utrkuju niz prozorsko staklo, ali ja ubrzo gubim svoju nakon što na brzinu odvratim pogled na tvoju, koja je još uvijek na vrhu prozora, trza se lijevo-desno, kao da pokušava proći, kao da gravitacija na nju ne djeluje. Tvoj nezainteresirani pogled je također još uvijek na njoj. Odjednom shvatim da me kapljica podsjeća na tebe, odnosno na sastavak od prošle jeseni.

Dobili smo zadatak iz filozofije napisati esej na temu: *Tko sam ja?* Sve nas je u razredu zadatak pomalo zbunio, i kada smo na satu čitali uratke, ispalo je tako da je svatko napisao nešto na drugačiju foru, ali tvoj me posebno iznenadio. *Svako jutro se budim ne znajući koja mi je najdraža boja, koju pjesmu da pustim kad se osjećam utučeno, a koju kad imam previše energije. Ne znam tko mi je najbolji prijatelj. Potajno me užasava to što nemam čvrstu osobnost ili identitet. Kad biste me pitali tko sam, mogao bih vam reći samo ime i godine. Moj identitet je fragmentiran i sklon pucanju pod pritiskom.*

– Gle, moja se prepolovila! – *Nemam pojma tko sam, ali jako dobro poznajem svoju stvorenu osobnost. Kao da sam pedesetero ljudi odjednom i nitko u isto vrijeme.*

– Hah, spojila se s druge dvije. – *Jesam li bio previše zauzet s drugim ljudima, dajući dijelove sebe sve dok ništa nije ostalo osim ove ljuštore bez pravog razumijevanja sebe? Ja sam prazno tijelo s umom koji je preplavljen.*

Mirta Gregurić

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, 7. razred

Mentorica: Stela Mikulin, prof.

- I, koju sad pratiš?
- Obje.
- Kako možeš biti siguran da ih nećeš izgubiti, da pratiš pravu kapljicu?
- Nisam. Ne znam.

Ne znam. Tvoje dvije zlatne riječi. Ne znam. Odzvanja iz tvojih usta još od listopada kad si pročitao sastavak. A pitao sam se je li jeka nakon godinu dana napokon utihnula. Kiša i dalje pljušti, a magla je sve gušća i kroz prozor se ne vidi gotovo ništa dalje od kapljica koje tako pozorno pratimo.

Kanalizacija više ne može držati korak sa svom vodom koja je napadala, i ceste se pretvaraju u rijeke. Preokupiran mislima o zadatku iz filozofije, s nadom da danas iz tebe izvučem nešto više od bezvoljnog smješka na prijedlog za igru s kapljicama, pokušam započeti razgovor.

– Jučer sam vidio jednu smaragdno zelenu majicu i boja me toliko privukla da sam je moramo kupiti. Kasnije sam cijelo popodne razmišljao kako da sobu preuredim u toj boji. Mama mi je rekla da nisam normalan.

– Ja se smijem sam na svoju priču, a ti se lagano osmjehneš još uvijek gledajući u prozor:

– Hm da, paše ti.

– Koja je tvoja najdraža boja? – polako se okreneš i staneš me sumnjičavo promatrati.

– Super bi izgledalo da nabaviš deku u toj nijansi zelene, pasala bi uz boju zidova. Na tvoj odgovor su mi se obrve automatski skupile. Nisam mislio da će ti nakon vječnog *ne znam*, izbjegavanje biti nova taktika. Nakon što si očito primijetio moju zbunjenost, iz tebe je izašla brza:

– Plava.

Uz nakašljavanje izustiš:

– Meni se sviđa plava.

– Nakon toliko provedenog vremena i iskustva koje ja imam s tobom i najveća budala bi vidjela da ti plava nije ni u prvih pet boja koje podnosiš.

– Znaš, čovjek bi pomislio da bar najboljem prijatelju možeš reći koja ti je najdraža boja... O čemu se radi?

– Ne znam.

– Ne! U tome je stvar, znaš. Puno si se promijenio od prošle godine kad smo prvi put razgovarali. Primjećujem te, koliko god ti mislio da ti je kamuflaža uvjerljiva, primjećujem tebe. Kad god pričamo, postoji jedna sekunda u kojoj ti se oči razvesele kad nešto zaustiš, a zatim potpuno potonu i vidim kako se misao odmiče s površine i sakriješ ju negdje daleko u kut da me slučajno ne dosegne. A na kraju iz tebe izađe

neka glupost poput „plava” (nadodam sam sebi podrugljivim glasom). Ulovim tvoje oči. Otvaraš usta da nešto kažeš, lagano udahneš, ali ponovno ništa. Kao da se utapaš, a ovo je bio trenutak u kojem si uzeo malo zraka i ponovno zaronio. Okreneš natrag glavu prema prozoru, a u očima ti se ocrtava poplava koja se sve više zahuktava.

Ne nadano čujem sebe kako ti govorim:

– Svi u jednom trenu moramo naučiti plivati.

Tvoje kapljice koje smo obojica tako napeto pratili, sudarile su se i spojile ponovno u jednu deblju i krupniju od one početne, i koja si je sada uzela maha.

.

Tvoj odsutan pogled odjednom se iskristalizira i postaje čeznutljiv, kao da posežeš za nečim. Iz njega iščitavam razumijevanje moje izjave usprkos nedostatku tvojih riječi. Sad je tvoj red...

– Što ako taj ja kojeg sam toliko dugo tražio nakon sve te boli i tjeskobe nije dovoljno dobar, dovoljno interesantan?

– Oči ti se sjaje. Podudaraju se s odbljeskom kapljica na staklu u pozadini.

– Ili još gore, proglašen je čudakom. Jer kome je najdraža boja smeđa? Nije bitno ako ja vidim raspucanu koru drveta ili rubove starih knjiga, ako netko drugi vidi blato ili govno, jer budem onda i ja sam u njemu završio.

– Zračiš umorom, iscrpljenošću od skrivanja i pretvaranja koje se napokon polako rasplinjava. Umoran od spoznaje da ti rasteš, a drugi ne mrdaju.

Posramljen činjenicom da ne znam utješiti najboljeg prijatelja, glava mi pada i gledam u vlastito krilo pokušavajući procesuirati brige koje te već toliko terete. Osjećam kako piljiš u moj obraz i kako te strah da si nešto krivo rekao i da šutim jer te osuđujem. Uzimam si vremena da nađem prave riječi. Dotaknem te laktom.

– Nemoj se razvodniti samo zato da bi te drugi lakše probavili.

Poplava se povlači. Da se u lokvama ne vide kapljice, ne bi ni primijetili da kiša još uvijek pada. Magla se razrijedila. Sjedimo u ugodnoj tišini i uživamo u jesenskom prizoru.

– Ha...sve kapljice su došle do dna.

Hana Cizel

Srednja škola Krapina, 4. razred

Mentorica: Sanja Ranogajec, prof.

Pohvaljeni rad (1. pohvala)

Zarobljena

Zalutala je dublje u šumu, a cipele su joj tonule u vlažnu zemlju dok se nebo mračilo u sumraku. Drveće oko nje tiho je visjelo, a grane su im se kovrčale poput uvrnutih prstiju nevidljivih stvorenja. Zrak je bio gust, s mirisom mahovine i mokrog lišća, i iako se večer ohladila, činilo se da šuma pulsira čudnom toplinom privlačeći je da zađe u nju sve dalje. Staza je nestala iza nje već prije nekoliko sati, progutala ju je šikara. Kad je to shvatila, isprva joj je u prsima zalepršala panika, no ubrzo je postala čudno smirena. Zalazeće sunce bacalo je duge sjene dok se stapala sa šumom. Gledajući u tajanstvene dubine pred sobom, kroz njezin je um prošla misao *Mogla bih zauvijek ostati ovdje*. Šapat lišća na vjetru čula je kao blagu uspavanku, osjetila kao melem na rani. Ipak, nešto ju je podsjetilo na zakazane sastanke. Pomisao na obvezu uznemirila ju je i prizvala sjećanje na otkucavajući sat koji je ostavila u svojoj sobi. Nije mogla ostati koliko je god sjene zvale. Postojale su obveze, brige, posljedice... Bacila je pogled na ruku, no sata stvarno nije bilo. Divlje se zavrtjela. Blijeda panika ponovno se probudila u prsima, a zatim je opet neka nevidljiva sila prigušila emocije. *Moram otići prije nego svane*.

Put se odjednom otvorio prema maloj čistini na kojoj su bili spaljeni maslačci. Njihove pocrnjele stabljike kruto su stajale na pepeljastom tlu, kao da ih je zahvatio neki nevidljivi plamen i pretvorio ih u jezive, spaljene ostatke kostura. Kleknula je i dotaknula jednu, no pougljenjena biljka raspala joj se pod prstima. Osjetila je nelagodu sluteći: *Nešto se dogodilo ovdje, nešto strašno*.

Tiho šuštanje došlo je s leđa. Smrznula se, ruka joj je i dalje lebdjela iznad spaljena cvijeća. Strah joj je puzao niz kralježnicu, a šuma kao da ju je sada promatrala. Izenenada iz dubine uma procuri misao, iracionalna, ali uporna: *sljedili su me*. Brzo je ustala, trebala je poći. Ali kamo? Staza je opet nestala, progutala ju šuma. Vrtjela se na mjestu, srce je lupalo, tješila se: *Šume su ljupke, mračne i duboke*. Njezin um vjerovao je riječima, ali njihovo značenje postalo je izokrenuto. Kao da joj se šuma rugala, a njezina ljepota postala je okrutna fasada koja skriva nešto monstruozno.

Noge su je ponijele, jurila je spotičući se o korijenje i šikaru. Više nije marila za smjer kojem ide. Drveće se zamaglilo, tamni oblici se približavali, vrijeme je izmicalo... sve jače, sve jače, sve jače... Obveze – nebulozne, kritični zadaci – žmarci stezali joj dio po dio tijela u trku,

opsjedali je poput rečenice kojoj nije mogla pobjeći. Pokušala se sjetiti zašto su tako važni, nije znala. Pokušala je ne misliti više, samo trčati, trčati i... pobjeći. Svjetlost je već gotovo nestala, šuma se pretvorila se u bezoblične sjene. Osjećaj jeze postao je nepodnošljiv. Svako šuštanje lišća, svako pucketanje izazivalo je užasan krik njezina tijela. *Marijeta, pokreti kontrolirani, nevidljive žice – trice... Trči, trči, trčiii!*

Tlo je nestabilno, nije važno. Tama je gusta, nije važno. Trčim! Ne vidim, nije važno. Strah me je, nije važno. *Trčim!*

U daljini je nešto zatreperilo. Još malo do toga svjetla. Onda čistina kao oaza, sada potpuno vidljiva. U središtu vatra i figura. Spaljeni maslačci okružuju prostor, njihove pocrnjele stabljike s lišćem

savijaju su se prema figuri, odaju počast. Zaustavila se, bez daha je i stisnuta grla. Figura se okrenula, lice joj je u sjeni.

Ali nešto joj je poznato... Kad se približila, u njegovim očima vidjela je odraz noćne more u koju je zalutala. I u tom trenutku shvatila je istinu: nema bijega iz šume. Bez obzira koliko daleko trčala, bez obzira koliko dugo hodala, suđeno joj je da bude ovdje. Njezini sastanci, ti nebulozni zadaci koje je tako hitno trebala obaviti, rastvorili su se iz njezina uma poput magle.

Ostala je samo vatrena figura i mračna, beskrajna šuma koja ih je okruživala. A onda se plamen ugasio i šuma ju je progutala.

Eva Kišić

Prva gimnazija Varaždin, 4. razred

Mentorica: Tatjana Ruža, prof.

Pohvaljeni rad (2. pohvala)

Zvuk šuma

Simon je sjedio za svojim radnim stolom. Zujanje laptopa i zvukovi gradskog života koji su dolazili kroz prozor mogli su se čuti u maloj sobi.

Na laptopu je bio otvoren prazan dokument. Kursor je treptao čekajući da nešto napiše, da prenese misli u riječi. Odjednom u njegovoj je glavi nastala tišina. Uši je ispunio šum. Svojom upornošću zaglušio mu je misli. Postajao je sve glasniji i glasniji dok ih u potpunosti nije preuzeo. Zatvorio je oči i duboko udahnuo. To mu je oduvijek pomagalo kod ovakvih situacija, ali svaki sljedeći udisaj činio se plićim, kao da je zrak oko njega postajao sve rjeđi. Već ga godinama prati anksioznost, zasjenjuje svaki njegov pokret, prati svaki njegov korak i puni njegov um sumnjama. U početku to je bilo samo titranje prstima, nemirno poskakivanje noge i stezanje u prsima koje bi brzo prošlo. No, stezanje u prsima pojavljivalo se sve češće. Zbog tog stezanja i najmanji zadatci činili su mu se nemogućima. Pisanje, nekoć bijeg, sada je postalo prepreka. Prazan ekran ispred lica rugao mu se, noga mu je poskakivala sto na sat, a misli u glavi plele su mrežu njegovih najvećih strahova. Svijet se kroz prozor činio tako dalekim. Ljudi su prolazili, smijali se, razgovarali, živjeli... A Simon? Sjedio je u sobi potpuno ukipljen bez ikakve mogućnosti da se pomakne. Zatvoren u svojim mislima. Te su misli postajale sve nemirnije i uznemiravajuće. Pokušavao ih je utišati, ali nije uspijevaao. Odjednom se počeo pojačavati unutarnji glas rugajući mu se: *Kako je nešto što mu je predstavljalo sreću i pomagalo da pobjegne od stvarnosti sada stvaralo problem?*

Glas ga je činio sve jadnijim do trenutka kada više nije mogao kontrolirati misli. Unatoč najvećim naporima, nije im se mogao suprotstaviti. Odjednom čulo se kucanje na vratima. Srce mu je ubrzalo, ovaj put pojačano panikom. Nije bio spreman vidjeti nikoga. Nikoga nije ni očekivao. Ostao je miran i nepomičan nadajući se da će osoba otići. Međutim, udarac po vratima ponovno se začuo, samo ovaj put dosta glasnije.

– Simone, ja sam. Smijem li ući? – bila je to njegova prijateljica Edita. Naravno da je bila ona. Smijao se sam sebi kako to nije odmah pretpostavio. Iako joj nikada nije rekao što mu se događa, zadnjih ga je tjedana posjećivala češće jer joj se činio drugačiji. Najprije je oklijevao, a zatim se prisilio ustati. Odškrinuo je vrata tek toliko da je uspio vidjeti kako stoji s osmijehom na svom licu držeći dvije šalice čaja u ruci.

– Mislila sam da bi ti odmor mogao dobro doći. – tiho je izgovorila pružajući mu jednu od šalica čaja. Bez riječi otvorio je vrata i pustio prijateljicu u sobu. Tog je trenutka shvatio kako mu je bilo potrebno društvo. Nije mu bilo potrebno bilo kakvo društvo, bila mu je potrebna ona. Uz nju, glasovi u njegovoj glavi bili su tiši, nepostojeći. Sjedili su na krevetu. Tišina između njih bila je ugodna. Nije mu postavljala nikakva pitanja, nije navaljivala i napadala ga. Samo je sjedila i pijucala čaj. Njezina prisutnost smirivala mu je um. Nakon nekog vremena progovorila je:

– Ne moraš ništa reći. Samo sam željela biti ovdje.

Te su ga riječi iznenadile. Nije dugo plakao, a sada su suze navrle na njegove oči. Inače je sve držao u sebi. Previše se bojao da će ga ljudi osuđivati. Ovaj se put sve odvijalo prebrzo. Suze su tekle, isprva tiho, a zatim u valovima. Edita je stavila ruku oko Simona, držeći ga bez riječi, a on je dopustio samom sebi da se raspadne po prvi puta. Kada su se suze stišale, osjećao se lakše, iako je anksioznost još uvijek trajala poput tupe boli. Međutim, nešto se promijenilo. U tome više nije bio sam, ona je bila ovdje.

– Ne moraš kroz ovo prolaziti sam. – rekla je tiho. – Ja sam tu uz tebe. Kimnuo je glavom. Glas mu je bio previše krhak da bi joj odgovorio. Nije bio siguran kako popraviti nešto što je slomljeno u njemu, ali možda se baš u tome skrivalo rješenje. Možda se ne radi o popravljajući. Možda se radi o malim koracima, davanju drugima do znanja tko je zaista i vlastitom prihvaćanju nesavršenosti.

Prazni dokument još je uvijek čekao na stolu, ali više nije djelovao tako zastrašujuće. Možda će sutra pokušati ponovno. Za sada prepustio se ovom trenutku. Maloj pobjedi protiv anksioznosti i glasovima u svojoj glavi. I prvi put nakon dugo vremena osjetio je da bi to moglo biti dovoljno.

Rea Ljubej

Srednja škola Krapina, 1. razred

Mentorica: Nikolina Cvrtila, prof.

Pohvaljeni rad (3. pohvala)

Dekla 2024.

Buđenje z sna bile je oduvijek teški dijel dana za me. Zaprte rolete i glasan zvuk alarma z mobitela su mi davalji lažnu nadu da bi možda mogla ostati još par minut ve topline kreveta. Ali dva frtalji sedam vrijeme je kad moj dan službene počinje. Prije nek se do kraja razbudim, posegnem za mobitelem i ko i si drugi moji vršnjaki, prve provjeravam obavijesti koje su došle prek noći. *Snepchat* slike i poruke dobre prijatelje su prva stvar koju hjutre pogledam. Prijatelji su bili vane iako je bila nedelja hvečer, a ja nisam išla z njimi jer me roditelji nisu šteli pustiti. Te mi je izmamile osmeh na lice jer mi je drage koj me obavještavaju o tomu kaj se degodile , ali nemam preveć vremena za zadržavanje na mobitelu jer se moram iti spravljat za školu.

Brze sam skočila z kreveta, odelala sam jutarnju rutinu i spravila sam se za školu. Modni trendovi 2024. godine su, normalne, ve fokusu pa se trudim uskladiti svoj stil z želju za nekakve male isticanje. Moja denešnja obljeke je kombinacija lefljke obljeke z ulice ili kak bi se rekle profesionalne rekle „streetwears“, a za nas domaće i stare bake to je siromašne oblačenje. Za denešnji dan to buju široka i udobna trenirka, ali z mojim osobnim pečatom – vuskom krop top majicom da si bubrege prehladim. Za me je važne izraziti svoje stavove krez izgled, kak su ve mojem slučaju udobnost i nepretjerivanje. Dok se spravljam, slušalice su mi već ve vuhemi. Glasne igra hit moje omiljene narodne mužike jer voljim energiju i ritam koji me pokreneju mam od ranuga jutra. Prije nek kaj krenem, spijem si na brzinu čašu vode kak bi me barem ona male razbudila. Kak i inače, nemam vremena za nekakve veće obroke. Škola mi je dost daleke pa hjutro lovim prvi autobus koji ide z mojega sela u najbliže veće meste, onda stojim dvajst minut na mrzlem zraku i megle jer čakam drugi autobus i gledim kak su se druge dekile lijepe sredile. Osjećam se loše kad vidim kak je moja obleka naspram njihove užasna. Uspoređujem se i misljam si kad bi mogla biti kak i one. Usput gledim kak auti juriju po ceste i mislim si kak je 2024. godina puna oglase z električnemi vozilemi. Na putu do škole prejdem kre par dućane i pekari, ali ipak odlučujem iti ravne ve školu i ne trošiti peneze već tak rano hjutro. Nakon koj dojdem ve školu, vrijeme je za koncentraciju na obaveze, koj mi baš i nejde najbolje jer je ipak tek sedam vur ve pondelek hjutro. Volim školu, ali ne zbog svih predmete. Najveć uživam ve razgovoru z prijateljicami koje mi govoriiju kak su provele vikend. Dok je jedna bila vane saki

dan i po cijele dane je nije bile doma, druga je prespala cijeli vikend. Ja sam svoj vikend provela tak koj sam bila z prijateljem vani na par vur poklje pol dana i ve nedelje sam bila na meše pa nisam imela nič preveč za reći. Za danas bi izdvojila prvi sat koji je bil informatika, de delame ve programu Word već trejte ljete zaredem i svi z razreda ga već valjda zname napamet. Dok je odmor trajal, moji prijatelji i ja sme se okupili ve školskem dvorištu, de, mesto razgovora licem ve lice, većina njih povremene skrola po društvena mreža ili se dopisavaju prek aplikacija za dopisavanje. Ipak, med tim pripovijedaju o tomu kak su proveli svoj vikend i koje ispite imaju of tjeden. Također se spominaju o tomu kak su neki učeniki z škole započeli delati strašne stvari i misliju si e bi se nastavili družiti z tim prijateljima. Vidim te sve kak dijel moje svakodnevice, ali nisam preveč opterećena slavom ve društvu.

Pokle škole, vraćam se dima, ali moj dan još nije gotof. Prve se posvećujem vučenju. Znam da bu sljedećih par mesece presudno za moju budućnost jer dolazi i polaganje vozačkoga, ali trudim se zadržati neku ravnotežu. Uz online materijale lježe mi se je vučiti. Pripremam se za ispite, a u iste vrijeme senjam o putovanju ve neke druge države, jer kak i mnogi moji prijatelji jedva čakam napuniti tu čarobnu osamnaestu godinu i, ake Bog da, putovati čijem je već moguće. Hdignem se od stola i pogledam se ve špigelj i mislim si kak sam tak debela, kak mi je veljiki nos, zake mi obrve i oči nisu savršene identične jer se farbam ve plave jer oču biti prirodna plavuša, mislim si e bum ikad mogla neke napraviti u vezi toga užasnoga smeđeга izrasta osim da idem na farbanje svake mesec dan, mislim si zake nisam savršena kak i nektare druge dekle koje poznam i tak se zanesem ve mislima i de kraja pozabim na sve koj sam delala keda mi se je stvoril černi oblak ober glave z kojeg sjevaju najveće munje i gromovi. Jednostavno se rastužim i odlučim si leči ve krevet de slučajne i zaspim. Kad se zbudim, mislim si o tomu koj sam senjala i žalim koj sam se zbudila jer bi nekad najrajši ostala ve snovi i nigdar se nebi budila. Dižem se z kreveta, prejdem ve kuhinju i mislim si koj bi si mogla pojesti, ali onda se zmislim kak si zgledim debele, i odlučim se za neku sitnicu, koj nije baš i najbolja opcija. Vrnem se ve sobu, prejdem kre špiglja i opet si mislim o tomu kak zgledim i kak su dekle koje saki dan viđam ljepše od mene i kak bi štela biti ista kak i one. Odlučila sam napraviti neki mali trening da se ne osjećam tulike loše i to me je male oraspoložile. Imam pesa pa sam prešla ve šetnju z njim i osjećala sam se bolje.

Nisam niti ja debela, skroz drugač, imam odlične proporcije tijela za sedamnaestogodišnju deklu, ali na kraju dana ipak nije te one koj bi ja osobno štela da bude. Pokle povratka dima z šetnje z pesem, idem jest večeru z familiju. Skupa jedeme, ali razgovori su često sprekidani obavijestima na mobitelima. Roditelji uglavnom nisu uvijek svjesni mogega svijeta i rijetke kad podržavaju moje interese, ali kad god podržiju neki moj zahtjev, iza toga stojiju mnogi kućanski poslovi i zadaće koje sam morala napraviti kak bi me podržali. Poklje večere imam malo vremena za sebe. Pustim si opet narodnu mužiku ve slušalice i jednostavno poslušam mužiku dok sređujem sobu. To je nekteri moj način utišavanja svega oko mene s kojim pokušavam smiriti misli i otpustiti stres koji se nakupil tijekom dana. Iake vjerojatno nekteri stariji čitatelji ovoga teksta misliju da smo sad mi tinejdžeri u najboljim ljetama i da nemamo razloga za stres, ipak imame, ali ti naši problemi nisu sigurne bitni kak koj bi bili neki vaši „odrasli problemi“. Prije nek koj prejdem spat, još jednput provjerim obavijesti na društvena mreža, dopisavam se z prijateljicama i pregledavam najnovije trendove. Za me su društvene mreže postale način povezivanja i izražavanja, ali i izvor inspiracije. Iake znam da bi trebala rane iti spat, česte se dogodi da ostanem budna dulje nek koj bi smela, zarobljena ve virtualnom svijetu.

Kad konačno hgasim mobitel i legnem si ve krevet, mislim si o svemu koj me čeka zutra. Svijet 2024. godine je ubrzan, dinamičan i neprestane se mijenja, ali sam spremna na izazove. Ja sam sedamnaestogodišnja dekla koja pokušava balansirati između stvarnosti i digitalnog svijeta, iščem svoj put ve vremenu koje obilježava tehnologija, ali i borba za osobni identitet, ljubav prema sebe i svrhu svega za samoga sebe.

Viktorija Topolovec

Srednja škola Zlatar, 3. razred

Mentorica: Ivančica Tomorad, prof.

Pohvaljeni rad (4. pohvala)

Paso doble na njihov način

Ušetala je u gradski perivoj odjevena u crveni plašt prateći zvuk dostojanstvene, oštre koračnice sve do mjesta na kojem ju je strpljivo čekao.

Ne izgledaju više kao nekada. Na licu su im se nakupile bore, koža im je postala gruba, crte lica oštrije, a prikupili su i pokoji kilogram. Srca su im, međutim, i dalje zaigrala čim bi se pogledali.

U blagome sjaju sutona čvrsto su se uhvatili i bez izgovorenih riječi započeli dobro im poznatu pantomimu koride. On je bio osobito elegantan, pretjerano ponosan i odlučan. Ona je pak držala svjesnu udaljenost, pokazujući fleksibilnost i brzinu iznimne flamenko plesačice. Graciozno su izvodili dvokorak zatezanjem cijele mišićne strukture, naglašeno postavljajući pete i jastučiće stopala na zemlju. Koncentrirali su se na stilizirane figure iako su njihovi mišići unaprijed znali idući korak zbog čega nisu mogli osjetiti napor u tijelu.

Njihov je ples bio snažan, no usklađen, njihovo disanje u harmoniji, svaki korak poput šapnute riječi, svaki pokret tiha molba da se vrijeme zaledi. Kratki, a brzi, ritmički putujući koraci, plamtjeli su. Vatra između njih i u njima nije prestajala buktjeti. Ruke su im se isprepletale i lepršali su perivojem oko zamišljenog bika dok je njezin crveni plašt žustro lelujaovao i onamo. Trzaji njihovih glava pratili su tempo glazbe, napeli su sve mišiće torza, a noge su ih same vodile. Na licu im se mogla iščitati predanost toliko snažna da bi doprla do svakoga tko bi slučajno prošao tim perivojem u blizini njih.

Kako je glazba postupno tonula i mjesečina blijedjela, počeo im se grčiti blago savijena potporna noga. Zastali su, pogledali se, a potom razmijenili tople i iskrene osmijehe.

– Sada plešemo prema kraju bitke koja će sve okončati, – rekao je blago i skromno – ali ja ću s tobom plesati u svako vrijeme.

Sumorne suze preplaviše njezine svijetle oči dok je gledala njegove vatrene, kestenjasto smeđe oči kako se jedva osvrću prema njoj dok odlaze zajedno s mjesečinom. Znala je da njihov paso doble nije bio samo pantomima koride, već i drama njihova zajedničkoga života. Bik nije samo rogato govedo. Njihov je bik, prije svega, ono što ih je u životu odvojilo. Melankolija postaje fantazmagorija.

Antonija Duh

Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Zabok, 4. razred

Mentorica: Dinka Tomašković-Presečki, prof.

Pohvaljeni rad (5. pohvala)

Suza

1.

Čovjek s kojim je dječak razgovarao bio je vrlo impozantan. Crno odijelo i sunčane naočale, iako pomalo apsurdne, dobro su pristajale njegovu stasu i stvarno bi mogao proći kao tajni agent. Dječaku je svejedno bio pomalo smiješan.

– Dakle, jesi li spreman nastaviti s pitanjima?

– Jesam.

– U redu. Možeš li mi reći nešto malo više o tome kako si mislio iskoristiti svoje novootkrivene sposobnosti?

Dječak nakratko zastane, a agent mu predloži da malo razmisli.

– Pa, nisam mislio o tomu koliko su moje moći korisne, ali mislim da bih radio za opće dobro. Znae, kao Superman.

– Opće dobro... A što bi to podrazumijevalo?

– Pa, sve one stvari... Od spašavanja mačaka s drveća, do spašavanja cijelog svijeta.

– Smatraš li da je spašavanje cijelog svijeta za tebe mogućnost?

– Dobro, ne baš cijelog svijeta... Ali pristojne veličine. Ipak još ne znam sve svoje moći.

Agent ga je nakratko promatrao, pa se najednom digao iz stolice i zahvalio mu. Otišao je u drugu sobu porazgovarati sa svojim kolegom, a dječakovi roditelju uzrujano su hodali dnevnom sobom. Jednostavno im je bilo teško povjerovati koliko se nečiji život može promijeniti u svega nekoliko mjeseci.

Agenti su izašli iz sobe i obznanili im da su spremni prihvatiti dječaka.

– Gospodine, gospodo, nadam se da ste svjesni njegovog potencijala. To jest, ako vi niste, predsjednik sigurno jest. Ovaj mali će za par mjeseci biti na vrhu svijeta.

Dječak je u tom trenu iskočio kroz prozor, jedva primjetnom brzinom. Zaustavio je pad zrakoplova. Promatrači i putnici, poneseni adrenalinom, očarano su se divili, a on se zaista osjećao kao na vrhu svijeta.

2.

Gospodin Treelawney, voditelj nekoliko projekata u vladi i vrsni poznavatelj ljudske prirode, izabran je za dječakovu mentalnu pripremu. Već par tjedana s njim provodi puno vremena kako bi ga podržao u ovom, neuobičajenom razdoblju. S dječakom je šetao hodnicima vlade i trudio se voditi razgovor o njegovim trenutnim strahovima.

Petra Vargek

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, 4. razred

Mentorica: Nikolina Ptičar, prof.

– Reci mi, molim te, kako ovo sve podnosiš. Ovo nije baš svakodnevna situacija.

– Pa, cijeli život mi je okrenut naglavačke u jako kratkom vremenu, ali mislim da se prilagođavam.“

Nakratko su šutjeli.

– Za nekoga tko je pod povećalom svijeta zaista dobro prikrivaš tremu.

– A snalazim se...

– Ali?

– Ali... jednostavno se bojim.

– Tko se ne bi? Ali razumijem te, koliko mogu. Bojiš se reakcije svijeta na činjenicu da ne možeš spasiti ama baš svakoga. Opravdan je to strah, ali svi, pa i ti, trebaju shvatiti da si još uvijek ljudsko biće, iako vrlo zanimljivo. Nisi Bog.

U testnoj zoni dočekali su ih roditelji i predsjednik, koji mu se brižno obratio i stao ga ohrabrivati.

– Malac, nemaš nikakav razlog za tremu.

Znanstvenici mu pokazu test. Bio je posebno osmišljen kako bi iskoristio sve svoje sposobnosti. Dječak mu je oprezno prišao. U srcu je osjetio blagi strah, ali duboko je udahnuo i vinuo se u zrak.

Roditelji su pred prizorom naprosto zračili ponosom, ali i ljubavlju prema sinu. Treelawneyevo lice pokazivalo je čuđenje i beskrajnu znatiželju, a predsjednikove oči, kao da su diskretno škiljile u budućnost.

3.

– Dame i gospodo, predstavnici vlade, smatram da vam mogu iznijeti svoje mišljenje bez zadržke.

Moga se sina tretira kao oružje.

Već danima nisam puštena do njega. On već tjednima nije vidio druge osobe osim nekoliko ljudi koji ga testiraju. Već mjesecima nije vidio vanjski svijet.

Kako možete vršiti takav strašni zločin nad jednim ljudskim bićem? Kako se usuđujete ovako mučiti jednu obitelj?

Cijeli je svijet, osim vas, na mojoj strani! Protesti bukne diljem zemlje, a vi ste toliko tvrdoglavi da ćete je radije pustiti da gori, nego dopustiti jednoj majci da vidi svoje dijete!

Cijeli svijet bio je užasnut ovim događajima. Država je bila na rubu revolucije, svjetske sile nisu mogle samo stajati sa strane i gledati. Počeli su se spremati za nenadane napade. Paranoja je rasla. Svjetski rat više nije bio samo apstraktna misao.

Dječakova majka dobila je samo jedan jednostavan, krut i naprosto

glup odgovor, toliko ironičan da bi se mogao smatrati šalom, jedini koji je mogla očekivati na ovakvu događaju.

– Smatramo da je prevelik rizik takvu osobu pustiti u javnost jer postoji previše faktora koji bi mogli utjecati na osobu. Neke fizičke ili mentalne poteškoće mogle bi u osobi izazvati neuravnoteženost koja bi, u ovom slučaju, mogla dovesti do katastrofalnih posljedica i neobuzdanog općeg zla.

Kroz suze je ispustila:

– Kako može jedna vojna sila odrediti razliku između dobra i zla?

4.

Dječak, iako tijelom neuništiv, umom je bio ranjiv koliko i svaki drugi smrtnik. Beskrajni dani treniranja pretvarali su ga iz svjesnog bića u sve prazniju ljušturu. Postajao je nešto što se jedva može nazvati čovjekom. Njegova svijest gasila se, njeno mjesto zauzimao je mrak. Jedino što mu je davalo svrhu bile su njegove sposobnosti, a i s njima je bio obično oružje.

Jednoga dana netko napadne prostor u kojem je boravio. To ga je razljutilo. Dječak sam pobije gotovo sve vojnike neprijateljske strane dok ne prepozna jedno lice. Treelawney je stajao, kao među ruševinama, nad palim ljudima. Dječak mu je prišao, a Treelawney mu je rekao da moraju pobjeći.

Džipom su se odvezli do nove tajne baze. U glavnom prostoru sjedili su, za okruglim stolom, čelnici desetak država. Treelawney im je izložio sve što zna o njemu, a dječak ga je počeo optuživati za izdaju. To u prostoriji izazove žamor.

U taj trenutak na glavni ulaz prostorije, uđu muškarac i žena. Prišli su dječaku i tužno ga gledali. Muškarac je samo pognuo glavu i sklopio oči, a žena kao da je pogledom šibala dječakovu dušu. U svom jadu, koji je osjećala, više nije znala pokazati emocije i niz lice pala je jedna jedina suza, koja je nosila svu tugu ovoga svijeta.

Luka Cerovečki

Srednja škola Krapina, 2. razred

Mentorica: Dunja Belošević, prof.

Pohvaljeni rad (6. pohvala)

Došel bu i taj dan

Tata je vani kosil travu. Dobro ke i susedinog purana, koji vsake male plot preskače, nije pokosil. Je, ali ne smeš se nič žaliti na te. Ipak je to susedin čuveni puran. Same za izložbe. Ne znam točne koje, ali znam da je zaštićen kak lički medved. Donesla ga je kakti z Amerike. Moreš si misliti! Ta svieta dalje od Zaboka nije vidla. Osim toga, ja nisam nigde čula da je Kolumbo uz Ameriku otkril i purane.

Nakon ke je tata dobre i poštene sklel, tak ke se je vse liepe vu hižu čule, mam sam se zbudila.

– Jalža, još jemput da vidim tog purana h našem dvorišču, hitil bum ga k sebi h rol, a ne tebi h dvorišče. Taman bi jen pasal h rolu! Još male pap je moj rodendan!

I tak, dok su se Jalža i moj tata vani svadili i dok je perje od purana letele, ja sam odlučila napraviti popis koga bum vse zvala na svoj 18. rodendan. Rekla mi je mama da ne sme biti več od 50 ljudi. Kak da i imam tolke prijatelji! Ke ona misli da sam ja poznata kak Plenkovič?! Nisam duge trebala čakati, već mi je došla pamet solit:

– Same da te vidim tam z nekakvim dečecom! Da ne bi slučajne bila kak ona mala od Štefovoga pokojnega brata! Znaš onoga ke je bez jenoga oka bil?

Kak da sam ja neka selska babica pa da znam osem generacij nazaj!

– Dobro, mama, ja morem vani jedine oko dtrieva tancati i jedine ke se zanimljive more desiti je te da nam sused Joc policiju pozove.

To je njegov skriveni talent. Ipak je on vsima bar jemput policiju za neke pozval. Ima čovek iskustva.

Mama me srdite pogledala i mam je počela propovied. Ispoviedala me več nek naš župnik h pet let. Koji nikak neće h penziju prejt! „Ja sam ove svoje kuhače skupe platila, ja ih ne mislim na tebe tergati! Poslala ti bum tatu h proveru! Da vidi on ke ti delaš tam! Ak buš delala glupo-sti, potergala ti bum i rebra i kičmu!“

A on ko da bi i videl. Zgubil si je naočale i opče se čudim ke je ras-poznal purana. Ali ak razmislim, bolje da mi poterga par rebri, to bu zarasle. Bez kičme bum ciela spigana.

– Dobro, mama, ke ovaj susedin puran ima veća prava nek ja?!

Na sreću, našu je svadu prekinul tata jer je ušel h škornjami vu hižu pa je mama mam živčani slom dobila.

Kad male bolj razmislim, h današnje vrijeme teške je dečka najti. Babica govori kak si ne smem najti nekoga doj doma ima poljoprivredu, da

bum to same morala delati. Deda pak veli da nije pravi muž ak nema doma bar jen traktor i one škornje do koljena. Tata oče da doma dope-ljam automehaničara. Ipak on treba nekoga doj bu mu gume mienjal i auto popravljaj kad ga razdere na ovim našim „novim“ cestami. Mama pak oče nekavuga doktora. Tu su penezi, kak bi ona rekla. Njoj bi pasale da ima i vikendicu na moru, a ne bi ni jen brodič bil loš. Ak nič druge, bar bi svi meli bolovanje prek veze. Same čakam da mi i suseda dojde i veli kak moram najti nekoga doj doma ima bazen. Još mi same to fali! Da vsi noge namačeju h našem dvorišču! Rekli su mi i da ne sme biti svietli ili, kak bi oni rekli, kuruzni. I ne do Bog da bi bil niži od mene. Pak znate vi koja bi to sramota bila!

Došel je tak i tatin rođendan na koji je moja brižna mamica cielu familiju pozvala. Dobre ke nije i naše desete koleno pozvala. Došla je i babica z Njemačke. Kak pak tu babicu paziju! Po ljeti ju zabundaju h skafander, ke se slučajne ne bi prehladila. Mora da ima dobru penziju. Vsi su si seli i same čakali da moja mama donese jesti. Kak da nisu jeli pet dani pak su se ko gladijatori borili za bolje diele od odojka i rebric. A ručak ko ručak je, naravne, završil z riečima:

– Najte nič zameriti!

Kak to i inače ide.

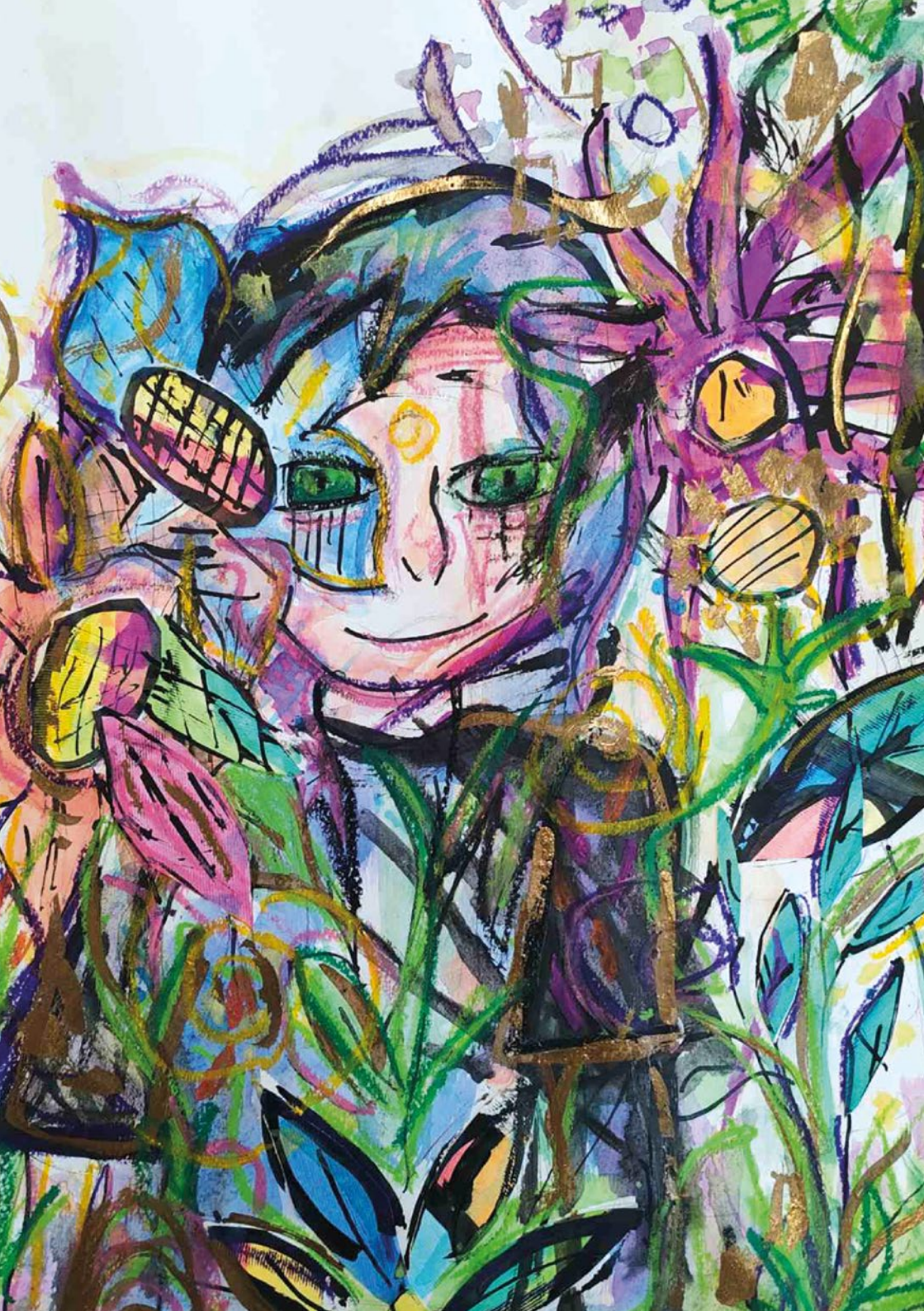
Moj rođendan kad dojde, Bog pomori, jer kad mama sazna da mi se dopada sused prek brega, mislim da bum ja odojka na ražnju zame-nila. Same bez par rebri.

Antonela Cesarec

Srednja škola Pregrada, 4. razred

Mentorica: Marina Škrnjug, prof.

Pohvaljeni rad (7. pohvala)

Crik ve nica

*Moj cilj nije dostići sreću,
nego hodati putem sreće,
svjesno i s ljubavlju jer, kada
bolje razmislim, možda sreća
nije ono što imamo, već ono
što jesmo, a to je i više nego
dovoljno.*

(Viktorija Matetić)

Mira Vitanović

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 6. razred
Mentorica: Suzana Ključ, prof.

Va kamiku pod črljenin krovon vrime spi

Na vrh grote zgor mora, stara kuća od kamika već let i let stoji. Kamik po kamik, težačke ruke su ju načinile Miće poneštre na privrat gljedaju, lipa vrata ka figuraju z velin ključen se zakračunaju. Lesica mića sa od mora ruzinu je ćapala. Skalini od kamika do privrata pelju, a ružmarin diši. Smokva se stara sa skrivila i mladi cvitki rodila. Trsi zgor privrata hlad delaju. Milina! Črljeni krov požmaril je od sunca i mora ko ga škropi kad neverin načini. Na stakli se osušena sol ćapala. Vani toplina, a nutri mrzlo.

Nutri je se od nigda ostalo. Lipe, bele koltrine na bonagraciji obišene, naštikane i lipo uštirkane. Stare kredence lipo poštivane i va njimi spomeni spravljeni. Va kuhinji šparhet, stare kantride i stol od pravoga drva. Se štanjo da ne moreš verovat. Kuliko let to već dura! Va kamarami postilje lipo načinjene z koltrami pokrivene. Na jednoj postilji šesna sidi vela pupa va halji. Komodini na sakoj bandi z naštirkanimi tabletićimi, a na jednon veli žveljarin stoji. Cageri su se fermali aš ni ki da ga navije. Vrima se fermalo i za mislet nami danas dalo. Kako je život nigda drugačiji bil!

Va sakoj kući je neki bival. Na privratu va letnjoj noći svićarić je svitel, a črčki su se čuli i spat nisu dali. Judi bi se večer va progon poseli aš bi bavica zapuhala i friškecu dala. Čakulalo se, kantalo, staro i mlado skupa se zabavljalo. Imelo se s kin veselit, pokarat i jadikovat. Skupa su, i ono malo ča su imeli, dilili i kuntenti bili.

Da je bar danaska delić toga vrimena tornat i z gušton tako uživat. Va staroj kući vrima se fermalo i se va dihu nigdanjen je ostalo.

Dorian Car

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

1. nagrada Miće sunce – osnovna škola

Moj pad z klackalice

Jedan dan, za vrime velog odmora, moja prijateljica Vita i ja klackale smo se na onoj veloj klackalici va školsken dvorišču. Ona je malo teža od mene pa san ja letela gori, a ona se, sideč doli, smijala ko luda.

– Ala, Vita, nemoj me držat gori! – zijala san, a ona se još jače smijala. Onda je najedanput skočila doli, a ja više nisan bila na klackalici, nego na podu, sa va prašini. Cela škola se počela smijat, a i učiteljica je prišla videt ča se dogodilo.

– Niš, učiteljice, testiran gravitaciju! – rekla san ja i si su se počeli još više smijat.

Na kraju san dobila malo črnic na ruki i novu lekciju: Nikad se ne klackaj z Viton jer ćeš letet ko tičić.

Mia Ivančić

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 5. razred

Mentorica: Suzana Grbčić, prof.

2. nagrada Miće sunce – osnovna škola

Tea Surop

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 5. razred

Mentorica: Suzana Ključ, prof.

Batana je šla put školja

Provat ću Vas staviti va davno pasana vrimena. Pripovidat ću ča san čula, a lapiš je zapisal.

Bile su to vele pripreme, aš poč priko, na Boduliju do školja, ni bilo lahko. Ča se je tamo delalo? Na proliće se okapalo par redi trsi, porizalo suhe grane na smokvah, očistilo zarašćene pute. Bit će grozja i smokav na jesen! Priko se je prevezlo z batanun. To je jako stara, grubo udelana drvena barka, ke ni više ni va muzeju. Udelali su ju kalafati. Vavik je šlo ženskih i muških, aš je sačija ruka rabila. Spravila se kumpanija: Luca, Kata, Franka, Osip, Stipan, Toma. Se se moralo zet sobun za celi dan, od jila, pića i alati za delat. Ženske su pripravile jilo i piće, a muški alate i ča je rabilo za barku. Va tavijol se je spravilo pečeni slatki kruh, tvrdo kuhana jaja, domaći sir i kagod kobasica. To je bilo za velu marendu. Pilo se belo kafe, a niki su nagnuli i žmulj bevande. Ranun zorun šlo se je va Perčin, ukrcalo se se va batanu, zaveslalo i šlo. Muški su ukrcali alate: kramp, matike, srp, grablje, šegac, škare za trsi, kopanj, ronkun... Verujen da in ni niš falelo. Va košu i kofi se je nosilo jilo. *Aš prazna vrića ne more pozgoru stat*, jedna starinska. Prije nego su šli batana se dobro pregledala, aš more puno more. To je bilo muško delo. Digli su pajole i šesulun opaljili more z barke. Zabol se je va školju škeram livo i desno i na njega nataknila vesla. Pod provun je bil bujol i povraz, aš morda se i ka riba ćapa. Dobro bi prišla, aš je vela glad poslje puno dela. Vrima je za partencu. Muški su se ćapali vesli, a ženske čakul. Prišli su i vezali se na prezu na Rudinah. Saki je nič zel, a onda va brig do školja. Već su se spotili, a ki će još delat! Ženske su nategle rupce na čelo, aš je već sunce na pol neba. Jedna je rekla: – Bolje da te kačka uji, nego marčeno sunce opeče!

Prišli su na mesto, popili vode saki zi svoje boce. Delo je valje počelo. Ženske su se ćapale srpa, matike i grablji. Muški su ćapali ronkun, kramp, šegac, aš je rabilo očistiti pute do lih ki je bil sav zarašćen va diračji. Osip se ćepal šegca i pilil suhe grane na smokvah. Va kopanj se je nabralo fanj gruha oko trsi. Popravljali su i zrušene gromače.

Nisu više mogli, pot je tekal po licu i telu. Seli su, se do sleda pojili i popili, još nič udelali i rekli: *Bog do jeseni*.

Brzo su se spravili i šli istin puten do barke. Odrinuli se, zaveslali i šli put Perčina.

Se je dobro pasalo, al trudne ruki i žulji su ostali.

Lea Pijevac

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

3. nagrada Miće sunce – osnovna škola

Ljubav je uvijek dovoljna

Ljubav je nešto što se ne može vidjeti očima, ali se jako dobro osjeti srcem. Ona ne košta ništa, a vrijedi najviše na svijetu. Kad imamo ljubav, imamo sve što nam je potrebno.

To je je snaga koja nas podiže kada padnemo i daje nam sigurnost da nismo sami. Kada osjetimo da nas netko iskreno voli, lakše podnosimo teškoće i nalazimo hrabrost „hodati“ dalje. Ljubav nas ohrabruje da budemo bolji ljudi i daje nam osjećaj da vrijedimo, bez obzira na sve. Jednom sam bila tužna zbog loše ocjene na ispitu, a mama me zagrlila i rekla da je ponosna na mene bez obzira na ocjenu. Tada sam shvatila da ljubav znači više od bilo kakvog uspjeha. Ljubav nije uvijek samo smijeh i radost. Ponekad je i suza koju netko obriše, tihi razgovor kad nam je teško ili jednostavno nečije rame na koje se možemo osloniti. Ona nas uči kako oprostiti, kako biti strpljiv i razumjeti druge, i kad to nije lako. Ljubav ne mora biti velika i glasna. Često se skriva u malim svakodnevnim gestama: u osmijehu, u lijepoj riječi, u poruci “mislim na tebe”, u zagrljaju bez razloga. Upravo te sitnice čine da se osjećamo voljeno, poštovano i povezano s drugima. Ona raste kad se dijeli i u tome je njezina najveća moć.

Ljubav čini naš život ljepšim, jačim i potpunijim. Iako se ne može vidjeti, njezina je moć nevjerojatna. Daje smisao svemu što radimo jer sve postaje nevažno bez ljubavi. Ona je najvrjednija stvar koja nam je dana i uvijek je dovoljna.

Petra Blažević

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 6. razred

Mentorica: Sanja Krešić, prof.

Pohvaljeni rad

Knjiga je živi glas, to je duh koji korača po zemaljskoj kori

(Melita Rundek)

Knjiga koju pročitamo ne prestaje živjeti onog trenutka kada je ispustimo iz ruku i odložimo na policu. Ona nastavlja živjeti i bogatiti generacije koje dolaze.

Knjige su poučne jer autor ili autorica pišu o nekom drugačijem svijetu, dijele savjete i iskustva. Dok čitaš, maštaš i bogatiš svoj rječnik. Postaješ bogatiji i zreliji. Volim čitati knjige, osobito one koje nose snažnu poruku. Knjiga mi se može svidjeti toliko da uđem cijelim bićem u njezin svijet. Mislite da je to nemoguće? Jednom sam rekao mami da idem čitati u sobu. Nedugo zatim provjerila je jesam li ondje. Ušla je i vidjela me, ali ja uistinu više nisam bio tamo. Odlutao sam u svijet Ivane Brlić-Mažuranić. Moj najbolji prijatelj tada bio je šegrt Hlapić. Zajedno smo putovali, upadali u pustolovine i spašavali se iz njih. Bila je to prva knjiga koju sam pročitao u jednom dahu, u jednom danu. Do knjige se danas lako može doći, možeš je posuditi u knjižnici, naći putem interneta, čak je i potražiti u školskoj torbi. Zanimljivo je kako svaki autor na svoj način opisuje likove, razmišlja i stvara svjetove, upravo to knjige čini posebnima. Roman *Psima ulaz zabranjen* Melite Rundek posebniji je od svih koje sam dosad pročitao. Magičan je, s neobičnim psićem kao glavnim likom – psićem koji voli čitati. Znaite, vjerovali ili ne, postoje djeca koja vole čitati! Pročitao sam roman jako brzo, ali tu nije bio kraj. U mojim mislima priča se nastavila. Ja sam se vidio kao lik u djelu. Ja sam Tomica s devet godina. Tada sam volio igrati nogomet, nisam volio čitati i svake večeri s mamom sam promatrao zvijezde. Zbog ovakvih sjajnih knjiga, zavolio sam čitati i razgovarati o pročitanim ili, kao sada, pisati o tome. Mama kaže da su mi knjige pomogle da narastem, ne samo u visinu, nego i u glavi i u srcu.

Knjiga je živi glas, duh koji korača zemaljskom korom. Ona govori kad je slušamo, ona nas vodi kad smo spremni krenuti za njom. Jer, kad otvoriš knjigu, otvoriš čarobna vrata, a iza tih vrata možeš postati bilo tko i otići bilo kamo.

Matija Milošević

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 6. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Pohvaljeni rad

Karla Babić

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Suzana Ključ, prof.

Umjetnost uljepšava život

Umjetnost je oduvijek bila čovjeku neodoljiva. Kroz književnost, glazbu, slike, film i mnoge druge oblike, ona izražava emocije, misli, ideje...

Ne možemo zamisliti svijet bez boja, priča, melodije. Bio bi to siv i prazan svijet. Umjetnost utkaje život životu u svakom trenutku. Zalazak Sunca, pjesme koje bude uspomene ili romani koji nas vode na putovanja. Umjetnost nam pomaže da osjetimo radost, tugu, ljubav, nadu te bezbroj drugih osjećaja. Umjetnost također pruža utjehu. U teškim trenucima, glazba može smiriti, knjiga odvesti misli na drugo mjesto, a pisanje ili slikanje pomoći da izrazimo što osjećamo. Umjetnost nam daje slobodu da budemo kreativni, da pronađemo i stvaramo ljepotu. Nije umjetnost samo nešto što slušamo ili gledamo. Ona je iskustvo. Uljepšava naše živote dubokim doživljajem koji ostavlja trag u našim srcima i umovima. Važno ju je njegovati.

Umjetnost je ogledalo našeg unutarnjeg svijeta i most koji nas povezuje s drugima. Ona je dokaz da ljepota, ideje i emocije mogu trajati vječno.

Antonia Brkljača

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Marijana Marić-Tonković, prof.

Pohvaljeni rad

Karla Marković

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 2. razred

Mentorica: Helena Mance, mag. bibl.

Sve moje boje

Ljudi često kažu da svatko ima svoje boje. Pritom ne mislim na omiljene boje koje biraš kad kupuješ majicu, nego na one unutarnje – one koje opisuju kakav si i kako se osjećaš.

Ja nisam jedna boja. Ja sam cijela paleta koja se mijenja iz dana u dan, a nekada i iz sata u sat. Kada sam s prijateljima, kada se međusobno smijemo, pričamo bez prestanka i ništa ne mora biti ozbiljno, a sve je mirno, tada sam žuta. To je boja koju povezujemo sa smijehom, suncem i onim osjećajem kad znaš da si među prijateljima i da te svi razumiju. To su oni dani kad sve ide lako, kad zaboraviš na testove, ocjene i stres. Kad ti je jednostavno – dobro. No, onda dođe onaj dan kada ti sve ide na živce, kada ustaneš i odmah znaš da će sve krenuti krivo. Tada sam crvena. Crvena je ona boja kada te sve izbaci „iz takta“, profesor te prozove baš kad nisi učio, doma te „maltretiraju“ zbog sitnica, a tebi se samo šuti. U tim trenucima osjećam da bih najradije sve izbacila iz sebe, ali naravno, zadržiš to u sebi, pa crvena samo vrije negdje unutra. Nekad sam i plava. To je kada dođem kući nakon lošega dana i jednostavno mi treba tišina. Nema poruka, nema razgovora. Samo ja, glazba u slušalicama i razmišljanje. Plava je tuga, ali i mir. Nije uvijek loša. U toj plavoj često napišem nešto svoje, sjetim se starih stvari ili jednostavno pustim sve da prođe. Zelena je kada sam negdje u prirodi – šuma, park, planinarenje.. ili samo ležim negdje vani i gledam u nebo. Tada sve brige nekako nestanu. Zelena me podsjeća da nije sve u žurbi, da ne moram imati odgovore na sva pitanja i da je potpuno „okej“ samo postojati u miru. A ljubičasta... Ljubičasta je kada sanjam i zamišljam gdje ću biti za nekoliko godina, što ću postati, što me sve čeka... To je ona moja kreativna strana kada crtam, pišem, zamišljam stvari koje još ne postoje. Tada osjećam da mogu biti bilo tko i to je super osjećaj.

Sve te boje su u meni. Nekada se miješaju, a nekada prevlada samo jedna. Ne mogu reći koja sam „najviše“ jer sve one čine ono što ja jesam. Nisam uvijek ista, ali i ne želim biti. Možda jednog dana budem bolje shvaćala tko sam, ali zasada... Sve moje boje su tu, žive, mijenjaju se i uče me nečemu novome svaki dan.

Rea Čotra

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Sanja Krešić, prof.

Pohvaljeni rad

Grad kojega nema na karti

Postoji jedan tajnoviti grad. Nema ga na karti, ali ga je vrlo lako pronaći. Stvoren je iz mogega pogleda te mojih misli, uspomena i osjećaja. Ne vidi se očima, već se osjeća srcem.

To je mjesto puno boja u kojem prevladava veselje, a ljubav je u zraku. Ulice su satkane od sjećanja, a kuće u sebi čuvaju posebne razgovore. Oblaci se smiju, lutaju prostranstvom. Duga je na nebu, šareni se od sreće. Grane plešu u ritmu vjetra. Ulična svjetla gore „na emocije“. Kad se srce ispuni radošću, gore punim sjajem. Zlatne fontane, pune uspomena, lijepo pjevaju i popunjavaju radosnu atmosferu. U zraku se osjeti mir – nježni osjećaj kada znaš da si na pravome mjestu. Na trgu stoji sat koji ne pokazuje vrijeme jer ovdje postoji samo vječno „sada“ u kojem još uvijek živi sve što je jednom bilo. Šećući ulicama svoga tajnovitog grada, osjetim miris bakinih kolača. Čujem smijeh, glasove ljudi kojih više nema, melodije pjesama koje su nekad bile pjesme sreće. Slučajno nailazim na zabranjeni dio. Mračno, zatvoreno mjesto u kojem se skrivaju svi oni „što ako“. Tu borave i strepnje, izgubljene šanse i neizgovorene riječi. Odjednom zapuše lagani vjetar koji potihlo progovori: *Prisjeti se opet i pronaći ćeš put natrag*. Treptajem oka, grad nestaje. Ponovo sam ovdje, u stvarnome svijetu. Međutim, osjećam da nisam sasvim otišla...

Taj grad nije samo mjesto, on je dio mene. Nikada neće nestati. Živi u svakome tko zna voljeti, pamтити i sanjati. Pojavi se kad nam najviše treba. Možda je nevidljiv, ali njegova snaga oblikuje ono najvažnije – naše srce.

Leona Derossi

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Sanja Krešić, prof.

Pohvaljeni rad

Gromača

Davnih dan delana da bi se vrtili ogradilo, umejki se krčilo, kamike se čistilo i od njih gromače delalo.

Ni ju bilo lahko načinit, delala se j' i po par šeteman, za nju je rabilo imit „mota“. Kamik na kamik slagali su ljudi i potni i trudni i mučni, teškon delu naučni. Kamik po kamik i gromača je napravna. Gromača ka i dan danas zemlju čuva, da ju ne odnese ni daž, ni bura. Svijena oko dolca, kod oko veloga lonca, bila je ograda prava, da susedu škodu stori ni mogla ni krava. Po gromači se j' igralo, po gromači se j' teklo, padalo, žnje se smeti hitalo, z gromačun se j' živelo. Sad ju je retkost vidit, a kamoli nekoga kako ju dela, ona je svoje dane odbrojila, sad propada i kamiki žnje padaju.

Niko Katunar

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Pohvaljeni rad

Eni Križanec Backer

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 5. razred

Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Notturmo uz more

Grad je zagrlila tama. Noć je tiha i mirna pjesma koja šapuće kroz krošnje drveća. U smiraj dana, kada snovi zavladaју, jedino mjesec sja na nebu, u tami.

Pust je moj grad. Samo pokoja budna duša korača ukorak sa svojim mislima. Noć je vrijeme kada sve priče utihnu, a snovi stvaraju nove. Tada mjesec priča svoju i tada je priča najljepša. Tko njegovu priču osjeti, spavati neće. Budan ostaje. Kad se spusti tama, svjetlost zvi jezda donosi nadu. Tračak nade u tami, pjesma u tišini. Žal uz more spava i miruje, bistri um i smiruje dušu... Poput majčine ruke, vjetar mi miluje lice. Svaka nemirna duša šumom valova i šaptom vjetra biva oslobođena. Miris soli i borova opija me. More je tamno i duboko – ni u plićaku ne vidi se dno. Tama skriva tajne mora. Horizont nestaje u noći i pokazuje beskraj. Miris i okus ribe sa žara širi se šetnicom uz more, a svjetla obližnjih restorana nadmeću se sa zvijezdama. Hladni povjetarac pruža mi ruke, briše moje misli i šapuće: *Slušaj melodiju valova i priču mjeseca*. San ne dolazi. Noć polako prolazi, a jutro donosi kraj. Noć, kao i naši životi, u zoru i u sumrak – najljepša je. Mirna je, divna i nepredvidiva jer nikad ne znamo što skriva. Noćni ugođaj u mojem gradu širi tišinu i spokoj dok zvijezde i mjesec svjetlucaju na nebu i u odrazu mora.

Noć je savršen ritam tišine, ples tame i svjetlosti, melodija tajnovitosti i nade.

Tea Lisko

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Pohvaljeni rad

Samo se srcem dobro vidi

Ponekad razmišljam o tome kako bi svijet izgledao kada bismo ga doživljavali samo očima. Vidjeli bismo što netko nosi, kako izgleda i kako se ponaša, no ne bismo zapravo znali kakva je ta osoba zaista.

Mali princ nas je poučio da se samo srcem dobro vidi, a da je ono bitno očima nevidljivo. Nisam shvaćala tu rečenicu u potpunosti. Možda i zato što sam ljude i sama ponekad procjenjivala na temelju izgleda, no osjećala sam da to nije u redu. Shvatila sam i da je citat Maloga princa lakše protumačiti, nego ljude doista gledati srcem. Gledati nekoga srcem znači slušati poruku koju srce šalje osjećajima. Ono što srce osjeti često je puno istinitije, nego ono što vidimo izvana. Netko može imati najljepšu odjeću, najnoviji mobitel i predivnu kosu, ali u sebi može biti tužan ili usamljen. Netko možda nije uvijek nasmijan i ne govori puno, ali ima veliko i toplo srce koje voli i pomaže drugima. To ćemo prepoznati samo ako slušamo srce. Ono nas uči kako biti dobar prijatelj, kako razumjeti kada nekome treba zagrljaj ili lijepa riječ. Srce nas vodi kad nismo sigurni što je ispravno i upravo zbog toga vjerujem da je ono najvažnije u životu upravo ono nevidljivo. Ne može se kupiti i ne može se dotaknuti, ali može se jako osjetiti srcem. Danas je ljudima važna samo vanjština. Brinu o tome kako izgledaju, što imaju i koliko su popularni. Zaboravljaju gledati ono što je u duši. Mislim da bismo svi trebali stati i zatvoriti oči jer tada ćemo vidjeti ono najljepše – pravu ljepotu, dobrotu, iskrenost i ljubav.

Voljela bih da svi ljudi češće gledaju srcem i da ne sude jedni drugima prema onome što se vidi, nego prema onome što se osjeti. Najvažnije stvari u životu očima su zamagljene, ali su srcu jasne poput kristala.

Marta Viduka

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Sanja Krešić, prof.

Pohvaljeni rad

Tanac žitka

Zima stišće rivu, a bura šiba na se strani. Mesto se j zbudilo
pod šarimi maskami.
To j vrime kad bi se i najtrđe srce rastopilo, kad bi ljudi pozabili
brige i hitili se va more sriće.
Oduvik san znal da su maskare neč posebno. Ni to samo
obuč masku i tancat.
To j vrime kad se čovik more skrit zad maske i bit ča god poželi.
Spod te maske, kuliko god šara bila, bila je duša ka se smeje
bez straha i srama.
Spametin se diha frit i vina va zraku dok su mladi i stari tancali.
Saki smeh i saka šala nosili su onu sriću ča topli srce. Bil je to tanac
žitka kontra studeni i buri.
Najvažniji moment bil je kad bi se Mesopustu sudilo.
Stali bimo si skupa gledajuć lutku kako gori. Ni to bil samo palež krp
i slame. To j bilo čišćenje duš, pušćanje sega lošeg ča nas je pratilo.
S ognjen bi zgorele brige i tuge, a kad bi zadnji komadić popela
poletil va noć, znali bimo – jutra počinje nova štorja.
I zato, kad se čuje harmonika, činele i kad bubanj zagrm
sakun kalun, srce mi zatanca.

Deni Klement

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 3. razred

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

1. nagrada Miće sunce – srednja škola

Dean Jurić

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Suzana Ključ, prof.

Nema puta do sreće – sreća je put

Koliko ste puta čuli da je sreća nešto što treba pronaći, dostići ili zaslužiti? Kao da je skrivena negdje daleko, na kraju puta, dostupna samo onima koji su dovoljno uporni ili „sposobni“. Odmalena nas uče postavljati ciljeve i težiti njima jer nas tamo, navodno, čeka sreća. No što ako su nas pogrešno učili? Što ako sreća nije nedostižni cilj, već nešto što nas prati na svakom koraku, ako joj dopustimo? Možda je vrijeme da prestanemo žuriti k njoj i da se zaustavimo kako bismo shvatili da sreću nećemo naći na kraju puta, već se ona događa dok hodamo tim putem.

Često razmišljam o tome koliko nas uvjetuju. Kažu nam da moramo biti najbolji učenici, upisati dobar fakultet, pronaći posao, zaraditi novac, osnovati obitelj i tek onda, negdje daleko, čekati sreću, kao da ona dolazi tek kada ispuniš sve uvjete života. Ali tko je taj koji odlučuje što su uvjeti za sreću i zašto bismo morali čekati taj daleki dan kada već sada možemo biti sretni? Sreća nije u stvarima niti u uspjesima. Ona je u trenutcima – u mirisu jutarnje kave, u osjećaju topline sunca na licu, u vremenu provedenom s voljenima. To su male, svakodnevne stvari koje često zanemarujemo jer smo previše zauzeti potjerom za „važnim stvarima“. No što ako su upravo te male stvari najvažnije? Mnogi nam životni učitelji spominju kako istinsku radost ne možemo naći u vanjskome svijetu te kako ona dolazi iznutra, iz našeg osvještavanja vlastite svrhe i razumijevanja da smo sami izvor te radosti. Kada prestanemo tražiti sreću u vanjskom svijetu i osvijestimo koliko već sada imamo, otvaramo vrata unutarnjem miru. Sreća nije u okolnostima, već u načinu na koji ih doživljavamo. Sadašnji je trenutak jedini trenutak koji imamo, a kada ga propuštamo zbog previše briga ili planova za budućnost, udaljavamo se od radosti. S druge strane, kada svjesno stanemo i uskladimo se s onim što osjećamo i što jest, otkrivamo koliko je ona već prisutna. Sreća je i u davanju. Kada učinimo nešto lijepo za drugoga, razveselimo nekoga i podijelimo trenutak radosti, osjećamo kako nas ispunjava nešto veće i moćnije od nas samih. Možda je upravo to pravi put do sreće – ne tražiti je za sebe, nego je stvarati za druge. U takvim trenucima shvatimo da sreća nije cilj ili odredište, već put, način na koji prolazimo životom. Nema potrebe umarati se ganjajući ju jer je ona već ovdje, sada, u svakom

trenutku koji doživljavamo svim svojim bićem. Kad osvijestimo svoju unutarnju radost i sadašnji trenutak, tada istinski živimo.

Možda je najveća lekcija u životu shvatiti da nije važno gdje idemo, već kako idemo. Kada prestanemo tražiti sreću i počnemo je pronalaziti na svakom koraku, u svakom osmijehu i u svakom trenutku sadašnjosti, tada pronalazimo sebe. Stoga, kada me pitaju koji mi je životni cilj, sada znam što odgovoriti. Moj cilj nije dostići sreću, nego hodati putem sreće, svjesno i s ljubavlju jer, kada bolje razmislim, možda sreća nije ono što imamo, već ono što jesmo, a to je i više nego dovoljno.

Viktorija Matetić

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 4. razred

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

2. nagrada Miće sunce – srednja škola

Nika Livančić

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 5. razred

Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Biti **Žena** u 21. stoljeću

Žena

im. ž. {G žènē, V žèno; *mn.* N žène, G žénā}

1. odrasla osoba ženskoga spola; ant. muškarac 2. udana ženska osoba u odnosu na muža s kojim je u braku; sin. supruga; ant. muž, suprug (Školski rječnik hrvatskoga jezika)

Žena nije samo majka, kći, supruga ili sestra – ona je sila prirode, vatra koja neprestano gori i temelj na kojem se gradi svijet. Kroz povijest neprestano i nepokorno vodila je borbu za svoja temeljna prava. Za život. No, što vrijedi **ženski** glas u svijetu što ga kuje muška ruka?

Od **Žene** se zahtijeva da bude sve: majka i ljubavnica, karijeristica i domaćica, krv i med, da guta nepravdu uz osmijeh, bude dovoljno jaka za podnošenje tereta, ali i dovoljno submisivna kako ne bi ugrozila muški ego. Seksualno privlačna, ali ne previše. Da krvari za tuđe ideale dok joj se tumači kako je slobodna. Da postaje sve što drugi žele dok joj ukidaju pravo na vlastito JA. Naše 21. stoljeće utemeljeno je na revoluciji. **Žene** napokon imaju svoju slobodu, ali što je s onima u Afganistanu kojima je zabranjena *osnovna* njega? Novoostvarena „sloboda” uistinu nadodaje teret.

Mrežama vlada *Girlboss* kultura i *Empowering* pokret koji je ustvari zaslađen naziv za eksploataciju. Razvojem digitalne tehnologije i općenito interneta standardi ljepote postaju sve neostvariviji. Je li **Žena** živo biće ili proizvod? Pitanje je to za društvo koje **Žene** i dalje ocjenjuje po ambalaži. Političari donose više zakona o **ženskim** tijelima nego što reguliraju uporabu oružja. Zar je **Žena** javno vlasništvo?! Da ne spominjem nepravdu koju **Žena** proživi tijekom poslovanja u medicini. Od zahtijevanja muškog liječnika do naslućivanja kako je **ženska** liječnica zapravo medicinska sestra. Predrasude ubijaju. Biti **Žena** znači biti kriva što postojiš. Biti **Žena** znači biti upitana „Što si nosila na sebi?” umjesto „Što mu je prolazilo kroz glavu?” Odjeća nije kriterij – pristanak jest. Djevojčice se ne rađaju sa strahom od muškaraca – nauče ga. Muškarci se ne rađaju nasilnima – oni to postanu. Stoga educirajte svoju djecu, sinove pogotovo. Što je Orwellova 1984. za muškarce to je jutarnja kava za **Žene**.

Zauvijek ću biti zahvalna **Ženama** koje riskiraju svoje živote u korist društva. Drage **Žene**, vaša otpornost, hrabrost i inteligencija inspirira

generacije. Koristite svoj glas, pjevajte, pišite, protestirajte! Jer kada se **Žena** digne, diže se i cijeli svijet.

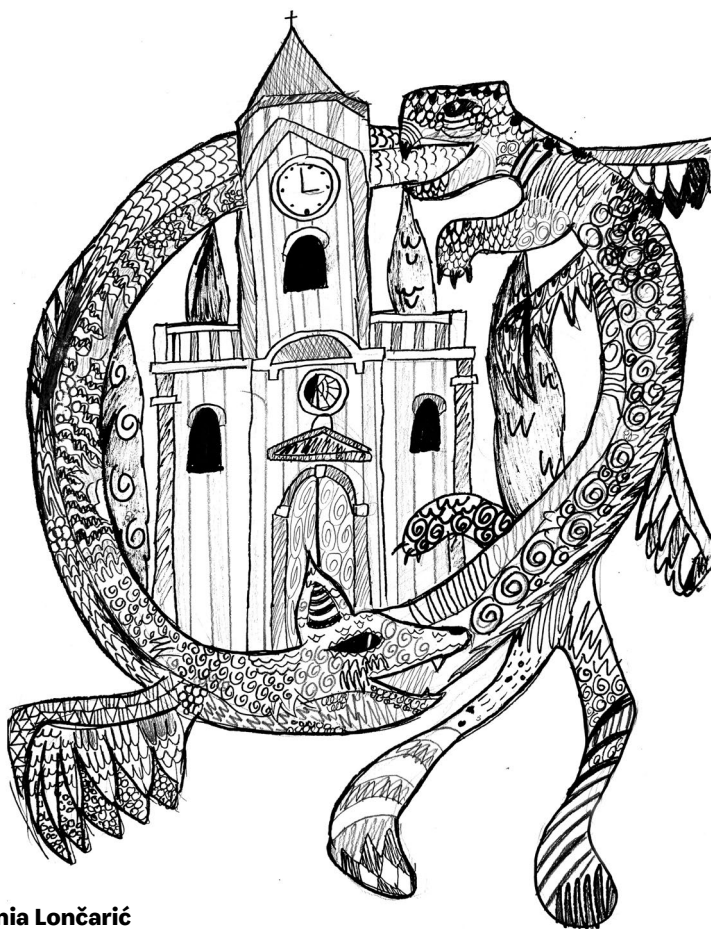
Biti **Žena** nije tragedija. Biti Žena u svijetu koji ju ne cijeni – to je borba. I **Žene** će ju dobit.

Dea Maravić

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 1. g razred

Mentorica: Iris Mrzljak, prof.

3. nagrada Miće sunce – srednja škola

Antonia Lončarić

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 6. razred

Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Gorostasi koji slamaju oružje, ali ne i srce

Gorostasi. Svuda su oko nas.

Slamaju svaki naš pokušaj napada ili obrane. Svaki put kad im priđemo, guraju nas od sebe.

Prvi je put bezbolno. Ne osjetimo odbijanje. Drugi put osjećamo nelagodu. Zatim bol.

U nekom sljedećem susretu uzet ćemo mač i donkihotovski krenuti u bitku.

Nadat ćemo se da mač neće biti slomljen, da će ostati neokrtnjen, a mi snažni i spremni zadati novi udarac.

Uzalud. Srce ostaje puno nade, ali mač i štit leže slomljeni i neupotrebljivi. Čini se da su svi gorostasi isti, nepobjedivi, presnažni za nas, a u borbama s njima, osuđeni smo na poraz.

No u jednom trenutku spoznajemo da u našem ratu postoje dva glavna gorostasa. Prvi je onaj koji slama naš drveni mač u nadi da ćemo naći metalni i napasti još jače. On je sretan kad vidi našu snagu, želju, upornost. Ako i bude pobjednik u nekoj našoj borbi, postoji nada da ćemo mi biti pobjednici u ratu.

Drugi je gorostas opasniji, nemilosrdniji i perfidniji. Uživat će u našoj patnji i nikada neće popustiti. Ako ne shvatimo razliku između njih, ako zakasnimo u prepoznavanju, izgubit ćemo bitku, rat, sebe...

Bistri vitez Don Quijote i ja imamo slične probleme iako smo vrlo različiti. On se je borio protiv vjetrenjača, a ja protiv gorostasa među ljudima.

Još me samo jedna stvar muči, a to je pitanje: „Jesam li i ja nečiji gorostas?“

Matija Puljić

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 2. g razred

Mentorica: Mirna Polić Malnar, prof.

3. nagrada Miće sunce – srednja škola

Naš planet, naša odgovornost

Svi želimo živjeti u svijetu u kojem su rijeke čiste, zrak svjež, a šume zelene i netaknute. No stvarnost je drugačija. Otpad se gomila, voda je sve zagađenija, a priroda nestaje pred našim očima. Iako mnogi misle da nemaju moć utjecati na te probleme, istina je da svatko od nas može učiniti barem nešto. Male promjene u našem svakodnevnom ponašanju i odnosu prema prirodi mogu donijeti veliku razliku. Zato je krajnje vrijeme da prestanemo ignorirati problem i poduzmemo nešto konkretno.

Jedan od najvećih ekoloških problema današnjice jest zagađenje vode. Svaka treća osoba na svijetu nema pristup pitkoj vodi. Istovremeno, tone plastike završavaju u oceanima stvarajući nakupine smeća koje plutaju oceanima i morima. Ribe i druge morske životinje gutaju plastiku što na kraju završava u našoj hrani i nama samima. Činjenica da zagađujemo nešto što nam je prijeko potrebno za život trebala bi nas natjerati da razmislimo o svojim postupcima. Osim toga, šume su u velikoj opasnosti. Svake minute posiječe se toliko stabala da nestane površina veličine 27 nogometnih terena. To ne znači samo manje drveća, već i gubitak životnog prostora za mnoge životinje te povećanje ugljičnog dioksida u zraku. Zbog toga se klimatske promjene sve više osjete, ljeta su ekstremno vruća, oluje jake, a prirodne katastrofe sve češće. Ako nastavimo ovim tempom, buduće generacije neće imati priliku uživati u prirodnim ljepotama kakve mi poznamo. Ipak, moguće je utjecati pozitivno. Mnoge su zemlje pokazale da se zagađenje može smanjiti pametnim upravljanjem otpadom i reciklažom. No, promjena ne mora dolaziti samo s vrha – mi sami možemo pridonijeti. Korištenje platnenih vrećica umjesto plastičnih, odvajanje otpada i smanjenje potrošnje vode jednostavne su stvari koje svatko može raditi. Kad bismo svi uložili samo malo truda, rezultati bi bili ogromni.

Ne možemo očekivati da će se problemi riješiti sami od sebe ili da će ih tko drugi riješiti umjesto nas. Svaka mala promjena u našem ponašanju doprinosi većem cilju, a to je očuvanje planeta za nas i buduće generacije. Vrijeme je da prestanemo biti dio problema te da pokušamo postati jedni od onih koji traže rješenja. Ovo nije samo pitanje ekologije, nego već i naše sadašnjosti, kao i budućnosti.

Edis Azirović

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 4. e razred

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

Pohvaljeni rad

Ivan Ivančić

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 6. razred

Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Budi promjena koju želiš vidjeti u svijetu

(Mahatma Gandhi)

Svijet u kojem živimo ispunjen je raznolikim ljudima, kulturama i iskustvima. Međutim, često se suočavamo s izazovima poput nepravde, netolerancije i raznih oblika nejednakosti. Mnogi od nas žele bolje društvo oko sebe, ali se često pitamo kako mi kao pojedinci možemo utjecati na takvo što. Odgovor je, zapravo, vrlo jednostavan, budi promjena koju želiš vidjeti u svijetu.

Često očekujemo da drugi mijenjaju stvari koje nas muče. Kritiziramo društvo, a zaboravljamo da promjena počinje od nas samih. Svijet se mijenja kada svaka osoba preuzme odgovornost za svoje postupke i kada nauči cijeniti vrijednosti života. Ako želimo više dobrote, ljubaznosti i pravde, trebamo se truditi da to sami pružamo drugima.

Promjene koje želimo činiti ne moraju biti velike. Možemo krenut malim koracima. Na primjer, ako želimo očistiti prirodu i riješiti problem zagađenja, možemo početi tako što ćemo reciklirati otpad ili sudjelovati u akcijama čišćenja. Volontiranjem također možemo pomoći zajednici, a iskrenim osmijehom možemo nekome uljepšati dan. Takvim malim koracima možemo dati primjer drugima i učiniti svijet boljim mjestom za život.

Važno je ne odustati čak i kada mislimo da naši postupci nemaju dovoljno učinka. Promjena se ne događa preko noći, ali upornošću i vjerom u ono što radimo, rezultati postaju vidljivi. Ponekad je teško biti pozitivan primjer, pogotovo kada nam se čini da nas okolina ne podržava. No istinska promjena zahtijeva hrabrost i upornost. Kada ljudi vide našu dosljednost, možda će biti inspirirani i slijediti naš primjer.

Možemo se posvetiti i promjenama u međuljudskim odnosima. Često ne razmišljamo koliko je važno biti pažljiv prema drugima. Pružanjem podrške prijatelju, dijeljenjem riječi ohrabrenja ili čak jednostavnim slušanjem nekoga tko prolazi teško razdoblje možemo utjecati na nečiji život. Male geste pažnje i dobrote šire pozitivnu energiju i potiču druge da čine isto.

Velike ideje često počinju od jednog čovjeka ili male grupe ljudi koji

vjeruju da mogu nešto promijeniti. Kada razmislimo o svojim vrijednostima i postupcima, otkrivamo da promjena nije samo odgovornost, već i prilika da ostavimo trag. Svaki korak, ma koliko mali, može biti dio veće priče. Budimo ta priča. Budimo promjena koju svijet treba.

Sara Hlača

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 4. e razred

Mentorica: Andrea Gašparović, prof.

Pohvaljeni rad

Karla Marković

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica, 2. razred

Mentorica: Helena Mance, mag. bibl.

KAZALO

Tina Marušić: **Predgovor**

4

LITERARNI RADOVI

POREČ

OSNOVNA ŠKOLA

Melanie Bernobić, Kakav čovjek želim biti	8
Ana Maraston, Tajna tihe djevojčice	10
Damian Savić, Oblak na dlanu	14
Iva Borovac, Mjesta na koja se ne usudim pogledati	17
Petr Ananěvskii, Ho raccontato una bugia colossale	19
Virginia Vendrame, A tutti capita di avere paura	20
Marie Lou Čugalj, Il mio primo successo	22

SREDNJA ŠKOLA

Neva Blažević, One	23
Natali Bogojević, Sreća	28
Nika Jurišević, Kad „zauvijek“ ostane samo u sjećanju	32
Fran Šimunović, Ne otvaraj vrata	34
Mia Tubaković, La rotta verso l'ignoto	37
Tihana Melon, Una ragazza con due storie	39

ZABOK

OSNOVNA ŠKOLA

Karla Bosnar, Slobodne	44
Noa Krušelj, Listek o življenju	48
Nikola Štehec, Moje nore kokoši	50
Dominik Latin, Gaza	55
Ema Tretinjak, Drugdje je trava zelenija	57
Jelena Kunštek, Nada	61
Klara Gretić, Sanjala sam život kakav ću živjeti	63
Ria Presečki, Izbor prolaznog života	65
Marta Fotivec, Dnevnik Vode	67
Sara Vukić, Lik iz svoje priče	68

SREDNJA ŠKOLA

Jakov Grabar, Progutaj me nježno	70
Lovro Rešetar, Kuda stremlje crni i kadri Nihil-bog?	74
Aleksandar Kuček, Kraj zakona fizike	78
Hana Cizel, Utrka kapljica	80
Eva Kišić, Zarobljena	84
Rea Ljubej, Zvuk šuma	86

Viktoria Topolovec, Dekla 2024.	88
Antonija Duh, Paso doble na njihov način	91
Luka Cerovečki, Suza	92
Antonela Cesarec, Došiel bu i taj dan	96

CRIKVENICA

OSNOVNA ŠKOLA

Dorian Car, Va kamiku pod črljenin krovon vrime spi	100
Mia Ivančić, Moj pad z klackalice	101
Lea Pijevac, Batana je šla put školja	102
Petra Blažević, Ljubav je uvijek dovoljna	103
Matija Milošević, Knjiga je živi glas, to je duh koji korača po zemaljskoj kori	104
Antonia Brkljača, Umjetnost uljepšava život	106
Rea Čotra, Sve moje boje	107
Leona Derossi, Grad kojega nema na karti	108
Niko Katunar, Gromača	109
Tea Lisko, Notturmo uz more	110
Marta Viduka, Samo se srcem dobro vidi	111

SREDNJA ŠKOLA

Deni Klement, Tanac žitka	112
Viktorija Matetić, Nema puta do sreće – sreća je put	114
Dea Maravić, Biti Žena u 21. stoljeću	116
Matija Puljić, Gorostasi koji slamaju oružje, ali ne i srce	118
Edis Azirović, Naš planet, naša odgovornost	119
Sara Hlača, Budi promjena koju želiš vidjeti u svijetu	121

LIKOVNI RADOVI

POREČ

Chiara Mačinić	6–7
Evelyn Kvesić	9
Mateo Fator	13
Ena Banjac	15
Ezra Kolacio	18
Chiara Mačinić	21
Leona Maljić	24
Doria Šolar	27
Adijana Dizdarić	31
Mirna Popović	41

ZABOK

Dora Štefanić	42
Lucija Videk	47
Agata Švenda	53
Lea Novak	60
Ivona Škrilin	64
Tena Jureša	66
Julia Kolar Počivalšek	69
Julia Kolar Počivalšek, Jana Lež, Vera Žigman	70–71
Mirta Gregurić	81
Petra Vargek	93

CRIKVENICA

Mira Vitanović	98–99
Tea Surop	101
Karla Babić	105
Karla Marković	106
Eni Križanec Backer	109
Dean Jurić	113
Nika Livančić	115
Antonia Lončarić	117
Ivan Ivančić	120
Karla Marković	123

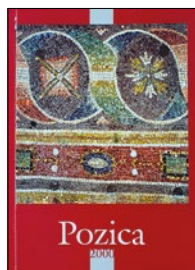
1997.

1998.

1999.

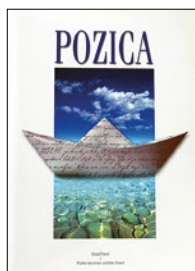
2000.

2001.

2002.

2003.

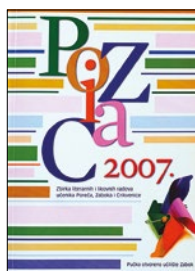
2004.

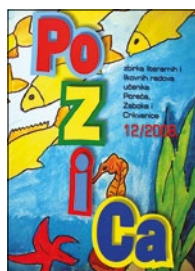
2005.

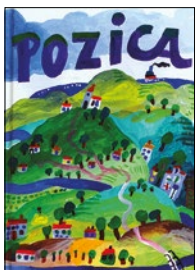
2006.

2007.

2008.

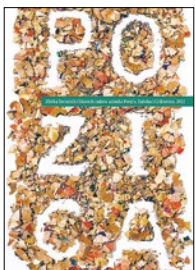
2009.

2010.

2011.

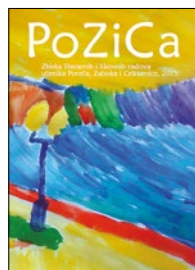
2012.

2013.

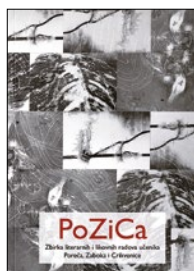
2014.

2015.

2016.

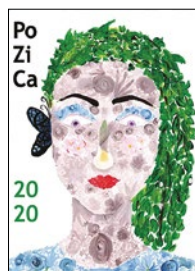
2017.

2018.

2019.

2020.

2021.

2022.

2023.

2024.

